

fuzinar

Leto XX

Ravne na Koroškem, 15. decembra 1983

Št. 12

*Srečno,
zdravo
in uspešno
leto 1984*

**ŽELIMO
VSEM DELAVCEM
IN NJIHOVIM
DRUŽINAM**

**SAMOUPRAVNI ORGANI
IN DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE
ŽELEZARNE RAVNE**

PRED NOVIM LETOM

V letu 1983 smo se ubadali z mnogimi težavami pri oskrbi z repromateriali, ki po kvaliteti niso več takšni kot nekoč, posebno tisti z domačega tržišča. Tudi količina in pravočasna dobava teh materialov nista bili normalni. Dobiti nismo mogli vsega tistega, kar smo prejšnja leta lahko nabavili. Zato sta trpela asortiment in kvaliteta, predvsem jekla, saj se je pojavljalo precej več nekurantnih jekel. To pomeni, da smo morali izdelati tudi taka jekla, ki niso v programskih naročilih. Čeprav smo jih normalno prodali, je to zelo vplivalo na spoštovanje terminskih dobav po pogodbenih obveznostih za domači trg kot tudi za konvertibilnega.

V takšni svetovni krizi, kakršna je zdaj na področju jeklarstva, je na tak način zelo težko konkurirati drugim. Tudi previsok izmeček, s katerim smo se srečevali v letu 1983, je zelo negativno vplival na konkurenčno sposobnost železarne, poleg tega pa je povzročal bistveno večje stroške v poslovnih rezultatih. Odras tega so nižji dohodek in težave pri izplačevanju osebnega dohodka.

Ne moremo reči, da smo v letu 1983 imeli posebne zastoje v proizvodnji, saj smo vse leto še kar zadovoljivo izkoriščali proizvodne zmogljivosti, kljub objektivnim težavam v zvezi s surovinami pa imamo precej subjektivnih napak, predvsem v tehnološki disciplini in pri iskanju rezerv v materialnih stroških in pri tehnologiji. Ves delovni kolektiv je še premalo zagnan pri proizvodnji in kvaliteti, kar bi sicer v sedanjih težkih časih normalno pričakovali. Vendar mislimo, da bodo v letu 1983 kljub temu, da določenih planskih kazalcev v nekaterih tozidih ne bomo dosegli (fizična proizvodnja, kvaliteta, izvoz), rezultati ob takih pogojih gospodarjenja zadovoljivi in da se bo to odrazilo pozitivno v nadaljnji krepitvi materialne sposobnosti delovne organizacije.

V letu 1984 glede splošnega gospodarskega stanja ne pričakujemo kakšnih objektivnih izboljšanj. To pomeni, da bomo morali spodbuditi subjektivne sile, če se bomo hoteli pretolči skozi to leto. Te subjektivne sile pa lahko močno pozitivno vplivajo na tistih področjih, ki so v letu 1983 kazala negativne trende.

Vsi moramo biti prepričani, da so kljub objektivnim težavam še rezerve pri izkoriščanju kapacitet, na kvalitetno-tehnološkem področju in pri izvozu. Vsaj zaenkrat nas uvozniki na konvertibilnem trgu in kupci doma še vedno obravnavajo kot kvalitetno in solidno firmo, kritizirajo pa le naše dobavne roke. S pravi pristopom k nabavi repromaterialov in k proizvodnji smo kot kolektiv sposobni tudi na dobavnem področju narediti korak naprej in na ta način ponovno vzpostaviti našo konkurenčno sposobnost.

Velike težave, s katerimi se bomo v novem letu srečevali, bodo ponovno pri pridobivanju deviz, torej pri lastnem izvozu in združevanju deviz v reprodukcijski verigi domačega tržišča, pri skupnih izvoznih poslih s tistimi upo-

ravniki naših jekel, ki svoje finalne izdelke izvažajo. Naši plani za prihodnje leto zahtevajo od nas bistveno večje prizadevanje na področju gospodarnosti in konkurenčnosti. Od nas samih pa je odvisno, ali nam bo to uspelo ali ne.

Milan Dobovišek

Predvsem je treba poudariti bistveno večje angažiranje pri proizvodnji jekla. Treba bo izkoristiti proizvodne zmogljivosti skozi vse leto, sicer letnega načrta proizvodnje surovega jekla 232000 t ne bomo mogli doseči. Pri novih investicijah bo treba že v letu 1984 najti dodatne zmogljivosti, boljše kvaliteto in rokovo zanesljivejšo proizvodnjo, sicer nas bodo dodatno pestila odplačevanja anuitet in drugih investicijskih dolgov.

NAŠI POSLOVNI CILJI V LETU 1984:

Z večjo in boljšo proizvodnjo do dinarjev in deviz

Pri oblikovanju ciljev naše poslovne politike smo v železarni upoštevali gospodarski položaj doma in na tujem, resolucijo SRS in dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Tako bodo v letu 1984 naša prizadevanja takšna:

— povečati moramo celotni izvoz vrednostno za 10,5%, konvertibilnega za 29,5%

— zagotoviti potrebne devize za smotrni uvoz in poravnavo obveznosti

— povečati skupno proizvodnjo za 7,7—8%, blagovno za 7—8%

— povečati produktivnost za 3,5—4,5%

— odvisno od večje produktivnosti povečati število zaposlenih za 3,6%

— gospodariti bolj kvalitetno

— zagotoviti dinarsko in devizno likvidnost.

Na takšni podlagi in ob znižanju prispevkov za splošno porabo bo mogoče zagotoviti tolikšen dohodek, da bodo realni osebni dohodki na zaposlenega največ 2% nižji od letošnjih, realna sredstva za skupno porabo pa največ 3% nižja.

Prav gotovo lahko strokovni kadri, ki jih imamo v železarni dovolj, s svojim izrednim prizadevanjem kljub objektivnim težavam dosežejo pozitivne premike, ki bodo dali tudi v tem letu zadovoljive rezultate.

Pravočasno se je treba dogovoriti s celotnim kolektivom za te vrste akcije in prepričani moramo biti, da bodo vsi delavci aktivno sodelovali. Največjo odgovornost nosijo poslovni delavci, ki v osnovi odgovarjajo za ekonomski rezultat posameznih tozdov in delovne organizacije. Zaradi stabilizacijskega programa in splošne krize se ta odgovornost v letu 1984 ne zmanjšuje, ampak povečuje. Treba pa jo je pravilno prenesti predvsem na vse vodstvene kadre do vključno delovodij in jo disciplinirano izvajati do poslednjega delavca.

Če železarna še vedno slovi kot ena od kvalitetnejših tovarn, nikakor ne smemo dovoliti, da bi ta renome, ki je začel letos že nekoliko upadati, zapravili. Nasprotno moramo z delom, gospodarjenjem in s kvaliteto doseči le pozitivni premik.

Predvsem je treba v letu 1984 za lastne uvozne posle pridobiti več deviz kot v letu 1983, na novih investicijah pa doseči načrtovane učinke. In če bomo imeli dovolj energetskih medijev za nemoteno delo, lahko kljub kriznemu času pričakujemo zadovoljive rezultate. Ti pa so nam zelo potrebni, če hočemo utrditi socialno varnost naših delavcev in pripomoči k nadaljnjemu razvoju kraja.

Vsem delavcem in njihovim družinam želimo dosti zdravja in zadovoljstva v novem letu!

Milan Dobovišek, dipl. inž., član poslovnega odbora

— direktni izvoz Železarne Ravne in namenska proizvodnja

— dobave tistim del. organizacijam, ki so namenjene skupnemu izvozu ali pa del. organizacije z nami združujejo devize

— dobave za domači trg tozdom železarne in delovnim organizacijam

— ostale dobave domačemu trgu.

Izdelke črne metalurgije, ki jih načrtujemo za izvoz, bi lahko prodali tudi doma, če bi se s kupci dogovorili za združevanje deviz.

IZVOZ

Konvertibilni izvoz daje potrebne devize za repromaterial in odplačila obveznosti. Ker pa z lastnim izvozom ne moremo dobiti toliko deviz, kolikor jih potrebujemo, moramo manjkajoči del združiti s tistimi kupci našega jekla, ki svoje izdelke izvažajo (skupni izvoz). Republiška resolucija predvideva, naj bi izvozniki razpolagali z devizami prihodnje leto po enakem ključu kot letos. Ker nam po veljavnih predpisih ostane največ deviz pri kompenzacijskih in kooperacijskih poslih, bo treba čimveč poslov zaključiti v taki obliki.

Za leto 1984 načrtujemo celotni izvoz v višini 33,2 milij. dolarjev, kar je 10,5% več kot letos (resolucija zahteva 15%). Konvertibilni izvoz naj bi bil za 29,5% večji, klirinški pa za 19% manjši.

V celotni vrednosti izvoza je okoli 48% metalurških izdelkov in 52% izdelkov kovinske predelave. Na konvertibilni trg planiramo 68% metalurških izdelkov in 32% izdelkov kovinske predelave.

UVOZNO-IZVOZNA BILANCA

Izvoz in uvoz se morata pokrivati. Za l. 1984 načrtujemo odlike na konvertibilno področje za uvoz surovin, repromateriala, kooperacij, združevanj z dobavitelji, kot avanse za uvoz opreme, za anuitete, za vračila kreditov interne banke, za devize za združevanje za skupne družbene potrebe v skupnem znesku 34,5 milij. dolarjev. Prilive pa načrtujemo v enakem znesku za kooperacijski, kompenzacijski in ostali izvoz ter za združevanje s kupci.

PRODUKTIVNO ZAPOSLOVANJE

Tako osnutek resolucije za leto 84 kot načrt dolgoročne gospodarske stabilizacije poudarjata potrebo po produktivnem zaposlovanju. V skladu s tem načrtujemo ob 7,7% povečani proizvodnji le 3,6% povečanje zaposlenih. Število zaposlenih se bo povečalo v odvisnosti od novih del, mehanizacije in večizmenškega dela. Kjer pa se hkrati z večjim številom delavcev ne poveča tudi obseg proizvodnje ali ne izboljša asortiment izdelkov, se šteje, da so nastopile motnje v poslovanju in mora tozdom ali del. skupnost izdelati program ukrepov.

Bolj razčlenjene podatke o ciljnih in poslovnih politikah 1984 imajo v vseh tozidih in delovnih skupnostih.

(Vir: Delovna skupnost za gospodarjenje: Cilji in poslovna politika Železarne Ravne za leto 1984 — izvleček)

PRODAJA DOMA

Prihodnje leto naj bi na domačem trgu prodali okoli 153 tisoč ton izdelkov, pri tem pa upoštevali naslednje prednosti:

30 let življenja in dela

Globoko v zrelo mladost se ti vlečejo šolska leta. Rad bi, da bi jih bilo kraj, neznansko si želiš, da bi se postavil na lastne noge.

Pride dan, ko imaš vse papirje v rokah. Noč je bila rahla, bal si se, da ne bi zamudil. Napotiš se v prvo zgodnje fabriško jutro. Stopiš se z reko, ki valovi mimo vratarja. Za hip se zbojiš, da te bo množica zmlela vase, strahotno majhen se počutiš. In ko te zajame hrumenje težkih strojev in agregatov, ti hoče tesnoba razgnati prsi.

Minevajo dnevi, naberejo se leta. Fabrika je postala del tvojega življenja. Fabriška so jutra, ko vstajaš, da bi šel na šihl, ali legaš po nočnem delu. Noči prespiš — imaš že mero za spanje in vstajanje. Le skrb, kadar iščeš rešitve iz težavnega položaja, ti včasih ne da počitka. Hrumenje strojev te ne straši več. Že zdavnaj ti je srce ujelo ritem z mogočnim utripom tovarne. Ne bi znal živeti, ko bi ne-

nadoma utihnili ta čudna žival, ki bruha iz sebe dim in prah, a ti daje kruh. Čeprav tvoje delo ni brez težav, ga imaš vendarle rad. Kakor imaš rad sodelavca, ki te kdaj ujezi in razočara. Ko ga nekega dne ne bi več ugledal ob sebi, bi ga pogrešal. Prav tako si ne moreš misliti, da nekega dne fabrika ne bi več utripala zate. Da ti ne bi bilo treba vstati in iti na šihl kakor vsako zgodnje fabriško jutro doslej.

Ako ne bi bilo tako, bi bil že zdavnaj odšel, kakor je šlo toliko drugih.

Ti in vi vsi, ki slavite letos 30-letni jubilej — ste ostali. Vaše življenje ste tesno povezali z železarno. Njeni uspehi so tudi vaši dosežki. Za vse, kar ste v treh desetletjih dali kolektivu, tovarni in družbi — iskrena hvala!

Mojca Potočnik

TOZD JEKLARNA

BALANT AVGUST
GROBELNIK ALOJZ
PAVLIČ FRANC
RAC VLADIMIR, dipl. inž.
VOCOVNIK IVAN

TOZD JEKLOLIVARNA

BUHVALD JOŽE
FERK KONRAD
GREŠOVNIK IVAN
GROS EGIDIJ
HUDOVERNIK FRANC
JOŠT JURIJ
KAMNIK IVAN
KONEČNIK JOŽE
KRANJC ALOJZ
KRIVEC IVAN
LIPOVNIK LUDVIK
MESAREC IVAN
OCEPEK RUDOLF
ROŠER MIHAEL
SENOVRŠNIK SILVO
ŠIRNIK ANTON
ŠNAJDER IVAN
ŠTRUC JOŽE
ŠULER JOŽEF

TOZD VALJARNA

BERTONCELJ MARJAN
COSTENČNIK KAREL
HORVAT KOLOMAN
KOLAR MAKS
KRAIGER VALTER
LUPUH MARTINA
PLEMEN PONGRAC
PLEVNIK STANKO
RUTNIK IVAN

TOZD KOVAČNICA

JAMNIK JERNEJ
ZAGERNIK ANTON

TOZD JEKLOVLEK

PODOJSTERŠEK OTO

TOZD STROJI IN DELI

JAMNIK IVAN
JAVORNIK VINCENC
VAVČE ALBIN
VERBOLE JOŽEF

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

VERHOVNIK STANKO

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

GRZINA JOŽE, inž.
JELEN DOMINIK
REZAR IVAN
VUKOVIČ FRANJO
ZORMAN IVAN

TOZD VZMETARNA

BRAJNIK JOŽE
PERUŠ MAKS
SOVIČ STANKO

TOZD ENERGIJA

GLAVNIK METOD
RODOŠEK OTMAR

TOZD ETS

KORDEŽ ŠTEFAN
LIBNIK IVAN
PARADIŽ RAJKO
PAVŠER ALFONZ

TOZD SGV

BURJAK IVAN
LOGAR FRANC
RATAJ VID
VERŠIČ JANEZ
VINKL VILJEM
ŽNIDARŠIČ ADOLF

TOZD TRANSPORT

KOŠUTNIK FRANC

TOZD TRO

KOS IVAN
PARADIŽ JAKOB

TOZD PII

GORNIK FRANC

TOZD RPT

GEROLD JOŽE
REBERNIK ALOJZ

TOZD KOMERCIALA

KORDEŽ ALOJZ
OTT ERNA
PETRIČ VLADIMIR
VAUH FRANC

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

DREVENŠEK MATILDA
JAMER ZDRAVKO
KAKER ALBIN
KOČNIK FRANC
MARIN RUDOLF
MERKAČ FILIP

OŠEP SILVO POKERŠNIK IVAN

DEL. SKUPN. ZA RAČUNOVODSTVO PERUŠ NEVENKA

DEL. SKUPN. KSZ

ČEGOVIK FRANC, inž.
GROS VILI
GRUDEN JOŽE I.
LIPOVŠEK IVAN

DO TSD V UST. TRBIŽAN JOŽE

Jubilanti v letu 1983

TOZD - DS	10 let	20 let	30 let	Skupaj
Jeklarna	12	18	5	35
Jeklolivarna	28	11	19	58
Valjarna	16	22	9	47
Kovačnica	12	11	2	25
Jeklovlek	4	5	1	10
Kalilnica	7	2	-	9
Crodjarna	2	1	-	3
Stroji in deli	8	8	4	20
Industrijski noži	16	5	1	22
Pnevmatični stroji	11	5	5	21
Vzmetarna	7	2	3	12
Energija	2	3	2	7
E T S	10	4	4	18
S G V	17	14	6	37
Transport	5	7	1	13
T R O	13	7	2	22
Armature	3	-	-	3
Kovinarstvo	1	-	-	1
P I I	2	2	1	5
R P T	8	3	2	13
Komerciala	8	9	4	21
Kontrola kakovosti	9	7	8	24
Družbeni standard	3	1	-	4
DS za računovodstvo	5	5	1	11
DS za gospodarjenje	4	1	-	5
DŠ za KSZ	13	12	4	29
DŠ pos. fin. sl.	1	1	-	2
DO TSD v ust.	-	1	1	2
Skupaj:	227	167	85	479

Oktober v številkah

Predvideni plan skupne proizvodnje smo v oktobru presežili za 2,8 odst., v kumulativni zaostajamo 4,7 odst. Oprema je bila presežena za 4,1 odst., v kumulativni zaostanek 2,8 odst. Fakturirana realizacija je bila presežena za 38,2 odst., v kumulativni za 11,0 odst. Pri izvozu smo pri dolarški vrednosti dosegli 66,0 odst., v kumulativni 77,5 odst. Pri dinarjih 95,2 odst., v kumulativni 90,9 odst. Vrednostni plan prodaje na domačem trgu je bil presežen za 54,5 odst., v kumulativni 18,6 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. TOZD je presežila predvideni plan proizvodnje za 2,5 odst., v kumulativni zaostanek 3,5 odst. Operativni mesečni plan je bil dosežen 97,5 odst. Proizvodnja bi lahko bila nekoliko višja, če ne bi prišlo do okvare na napravi EPZ II., ki ves mesec ni obratovala, v oktavi pa je bil tudi stroj za izpraznjevanje v jeklarni II. Kakovost vložka je izredno slaba tako po obliki kot po kvaliteti, zaradi česar je prišlo večkrat do napačnih raztalitev. Ob pomanjkanju legur in sintere dolomita pa kljub zadovoljivi količini izdelane jekla ni bil zagotovljen potreben asortiment.

TOZD JEKLOLIVARNA. Ker v oktobru ni bilo večjih težav z odsotnostjo delovne sile, oskrbo z energijo in surovinami, je TOZD uspela prekoračiti predvideni plan skupne proizvodnje za 7,7 odst., v kumulativni še zaostaja 1,8 odst.

Zelo zaskrbljujoče pa je stanje v novi livarni posebne litine. Izredno slaba kvaliteta opreme, ki jo je dobavil GO-STOL, povzroča precejšnje zastoje. Stanje je še toliko bolj zaskrbljujoče, ker je prisoten precej brezbržen odnos dobaviteljev ter tistih, ki so dolžni investicijo izvajati, do teh problemov. V livarni posebne litine zato ne dosega z akcijskim planom predvidene rasti proizvodnje.

TOZD VALJARNA. Ob primerni količini vložka je presežila predvideni plan proizvodnje za 4,8 odst., v kumulativni zaostanek 6,2 odst. Na težki progji je bil plan presežen za 3,7 odst., na srednji progji 8,1 odst., na lahki progji pa je proizvodnja zaostala za 35,5 odst.

OSKRBA Z ENERGIJO

V oktobru je bila oskrba s primarnimi energetskimi mediji zadovoljiva. Izostala je le dobava butan-propana. Tako so bili vsi porabniki v železarni oskrbljeni z zadostnimi količinami tako primarne kot sekundarne energije, razen nekaterih, kjer so bili nujni posegi v omrežje ali naprave zaradi vgradnje nekaterih naprav ali zaradi vzdrževanja.

V oktobru je bilo porabljeno:

- elektro energije 19.849.880 kWh
- zemeljskega plina 4.009.090 Nm³
- butan-propana 12.860 kg
- mazuta 1.420.420 kg
- koksa 11.040 kg
- karbida 15.390 kg
- hladilne vode 1.118.048 kg

Rezultati na srednji progji bi lahko bili še ugodnejši, če ne bi bilo treba tako pogosto menjavati ogrodja, kar je posledica slabe založenosti z ustreznim vložkom. Zaradi prezasedenosti na srednji progji je lahka progja le delno obratovala.

TOZD KOVAČNICA. Zaostanek za predvidenim planom znaša v oktobru 10,7 odst., v kumulativni prekoračitev 0,4 odst. Po remontu na 1800 t stiskalnici so tu z delom začeli 5. 10., vendar se izpad proizvodnje odraža v tem mesecu. Nekaj nižja proizvodnja je zaradi remonta na krčilnih strojih, kjer so trije v popravilu.

Velike težave v proizvodnji nastajajo zaradi pomanjkanja Fe legur v TOZD Jeklarni, kar ima za posledico, da je treba jemati v delo nova dodatna naročila tistih kvalitet, za katere so trenutno na razpolago Fe legure. To povzroča prezasedenost kapacitet, večja zaostanke ter neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti do naročnikov.

TOZD JEKLOVLEK. Ob preseženi mesečni proizvodnji 5,2 odst. TOZD v kumulativni še vedno zaostaja 6,2 odst. Kvaliteta vložnega materiala se je precej poslabšala (zavaljani profili, zavaljana škaja, hrapava in nehomogena površina, nekvalitetno ravnanje itd.) Vse to je zahtevalo dodatna dela in poslabšalo izplen. Neizvrševanje pogodbenih obveznosti raste zaradi nepravilne dobave vložka tako za domače kupce kot tudi za izvoz.

TOZD ORODJARNA. Predvideni plan skupne proizvodnje je TOZD visoko presežila predvsem na račun proizvodnje lamel, s katerimi pa dosega znatno nižje prodajne cene kot za orodje, ob tem pa je bilo opravljenih tudi precej storitev za ostale TOZD.

TOZD STROJI IN DELI. Kljub sorazmerno dobri skupni proizvodnji, ki je bila proti načrtu presežena za 2,8 odst., je ostal del proizvodnje neodpremljen. Izpadlo je precej namenske proizvodnje, prav tako je zaradi termične obdelave izpadlo nekaj pozicij iz kooperacije. Zaradi pomanjkljive

dokumentacije naročnika pa niso bili odpremljeni valji za ČSSR.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je dosegla predvideni plan skupne proizvodnje ob mirovanju proizvodnje gredic 61,3 odst., v kumulativni 91,6 odst. Pri nožih je bila proizvodnja dosežena 95,2 odst., pri brzo-rezernem orodju 133,3 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Ob pomanjkanju naročil za orodja in težavah pri pravočasni oskrbi z vodlo-svednim jeklom je TOZD dosegla predvideni plan skupne proizvodnje s 97,6 odst., v kumulativni 96,2 odst. Težave v TOZD povzročajo tudi prepo-goste okvare strojev in deformiranost izdelkov pri termični obdelavi.

TOZD VZMETARNA. Kljub težavam z novo ogrevno pečjo so ob vsestranskem prizadevanju v TOZD uspeli doseči predvideni plan skupne proizvodnje s 97,4 odst., v kumulativni 84,7 odst. K temu so pripomogli tudi večja serija in težji tipi vzmeti.

TOZD TRO. Zastoji na brusilnih strojih in pomanjkanje rezervnih delov so precej otežkočali redno proizvodnjo. Kljub temu pa je TOZD uspela doseči predvideni plan skupne proizvodnje s 103,2 odst., v kumulativni 108,5 odst.

TOZD KOVINARSTVO. Nedoseganje mesečno predvidenega plana skupne proizvodnje je predvsem v strukturni spremembi izdelkov (večja proizvodnja kmetijskih nožev ter prekinitev izdelave prednjega mostu traktorja).

TOZD ARMATURE. Količinski plan skupne proizvodnje je TOZD dosegla s 103,1 odst., v kumulativni 75,2 odst., dosežena vrednost pa je znatno nižja od načrtovane predvsem zaradi proizvodnje cenejšega rjavnege programa. Precejšnje težave v TOZD nastajajo zaradi zakasnitve vložnega materiala tako litine kot valjanega, vlečnega in kovanega vložka. To bo predvsem vplivalo na doseganje plana v naslednjem obdobju.

TOZD BRATSTVO. TOZD je v oktobru dosegla le 28,5 odst. skupno proizvodnjo, v kumulativni 43,2 odst. Vzrok za tako nizko proizvodnjo je predvsem v visokem bolniškem staležu ter izpadu nekaterih strojev, tako je bil ves mesec v popravilu stroj za nasekovanje rašp.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. Z 29,8 odst. prekoračitvijo prodaje je TOZD presežila predvideni plan realizacije za 117,3 odst., kar je predvsem odraz prodaje visoko legiranih ulitkov in dviga produktivnosti, v kar je vloženo veliko truda vseh zaposlenih v TOZD.

TOZD VALJARNA. TOZD je presežila predvideni plan prodaje za 25,5 odst., vrednostno 67,1 odst. Zasedenost z naročili je precej nad načrtovano, tako da bo treba za določene asortimente in kupce, ki ne združujejo deviz, naročila stornirati.

TOZD KOVAČNICA. Plan prodaje je TOZD dosegla 100,7 odst., vrednostno 173,2 odst. Zaostanki so glede na obzka grla in tehnološko problematiko v normalnih mejah. Vprašljiva pa postaja prodaja nizko legiranih in ogljikovih jekel območja do 160 mm za leto 1983, ker kupci teh asortimentov trenutno ne rabijo.

TOZD JEKLOVLEK. Ob doseženi 98,8 odst. prodaji je TOZD vrednostni plan dosegla s 130,6 odst., zasedenost z naročili omogoča doseganje mesečnih planov, vendar pa pogosto primanjkuje vložnega materiala.

TOZD ORODJARNA. Načrtovano mesečno prodajo je TOZD dosegla le na račun prodaje lamel. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, precej težav pa povzročajo povišane cene vložnih materialov, kajti končne prodajne cene so

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V oktobru je znašal izkoristek delovnega časa 82,99 odst., odsotnosti 17,01 odst. Odsotnosti so bile porazdeljene takole:

- letni dopust 6,63 %
- izredno plačani dopust 0,50 %
- službena potovanja 0,38 %
- bolezn do 30 dni 4,45 %
- bolezn nad 30 dni 3,67 %
- druge plačane odsotnosti 1,02 %
- neplačane odsotnosti 0,36 %

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ Ž		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	okt.	kumul.	okt.	kumul.	okt.	kumul.	okt.	kumul.	okt.	kumul.	okt.	kumul.
JEKLARNA	102,5	96,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	107,7	98,2	120,3	100,7	201,5	125,0	96,0	109,9	137,6	132,7	217,3	123,1
VALJARNA	104,8	93,8	113,5	96,7	149,6	114,6	68,5	66,6	99,1	79,7	167,1	126,7
KOVAČNICA	89,3	100,4	77,0	108,3	148,6	128,6	35,5	72,5	52,2	81,2	173,2	140,4
JEKLOVLEK	105,2	93,8	95,7	92,6	127,2	107,2	77,6	76,3	107,9	87,0	130,6	110,8
ORODJARNA	158,1	91,9	164,6	94,7	73,7	95,0	-	0,3	-	0,4	83,1	106,9
STROJI IN DELI	102,8	96,3	83,6	92,1	123,3	109,4	84,3	103,3	121,9	121,0	124,5	100,2
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	96,6	93,3	86,5	86,5	97,2	90,8	38,7	69,3	63,5	83,3	125,8	97,2
- GREDECE	-	88,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	61,3	91,6	86,5	86,5	97,2	91,0	38,7	69,3	64,2	83,7	125,0	97,0
PNEVMATIČNI STROJI	97,6	96,2	100,5	95,6	120,8	106,9	6,6	22,5	10,6	23,8	137,3	112,1
VZMETARNA	97,4	84,7	98,2	84,5	151,3	100,0	38,4	13,4	27,0	31,9	192,5	122,5
TRO	103,2	108,5	81,9	92,9	111,4	99,0	114,0	92,6	165,1	112,4	99,1	95,9
KOVINARSTVO	78,9	94,5	88,1	98,7	133,8	106,9	-	-	-	-	138,8	110,9
ARMATURE	103,1	75,2	104,0	76,0	88,8	88,4	37,5	44,6	69,8	60,3	141,3	166,0
BRATSTVO VARVARIN	28,5	43,2	21,6	38,6	36,4	45,0	-	-	-	-	40,0	49,5
KALILNICA	-	-	-	-	173,3	110,6	-	-	-	-	173,3	110,6
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	179,3	109,4	-	-	-	-	179,3	109,4
DELOVNA ORGANIZACIJA	102,8	95,3	104,1	97,2	138,2	111,0	66,0	77,5	95,2	90,9	154,5	118,6

S 7. SEJE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarne je na svoji 7. seji 22. 11. 1983 sprejel naslednje pomembnejše sklepe:

● Sprejel je poročilo o poslovanju in uresničevanju akcijskega programa v tričetrtletju 1983. Hkrati je pozval vse delavce, naj si čim bolj prizadevajo za izpolnitev načrta do konca leta. Za nemoten potek proizvodnje in čim boljše rezultate je treba bolj poudariti operativno planiranje, posebno grobi plan in planiranje v pripravah dela tozdov.

● Sprejel je pravilnik o uporabi službenih vozil, pravilnik o poravnalnih svetih in ugotovitvene sklepe v zvezi z dejavnostjo in financiranjem tozda Družbeni standard (objavljeni so posebej). Potrdil je izvedbo inventure za l. 1983 v predlaganih rokih.

● Iz prostih sredstev sklada skupne porabe, namenjenih za stanovanjsko gradnjo, se pri banki veže 20 milij. din za 10 let za pridobitev stanovanjskega posojila. Ta sredstva se po 10 mesecih, povečana za 50%, najamejo kot dolgoročno posojilo za nakup družbenih stanovanj za 10 let po 10-odst. obrestni meri.

● Sprejel je pokroviteljstvo nad trojnim planinskim praznovanjem 17. 6. 1984 na Uršlji gori: 65. obletnica PD Prevalje, dan koroških planincev in otvoritev prizidka planinskega doma na Uršlji gori.

(Vir: sklepi in stališča 7. seje DS železarne)

pod družbeno kontrolo, tu pa je trend rasti počasnejši od porasti cen črne metalurgije.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je dosegla 89,8 odst. količinsko prodajo, vrednostno 124,5 odst. Zasedenost z naročili je razen pri strojih za predelavo in stiskalnicah zadovoljiva. Pri pridobivanju naročil za stroje na domačem trgu je veliko težav, saj je znano, da so sredstva za investicije omejena.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je preseгла predvideni plan prodaje za 8,8 odst., vrednostno 25,0 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva. V TOZD se srečujejo s cenovno problematiko pri prodaji segmentnih

krožnih žag, postopek spremembe cen za žage je že v teku.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Načrtovano količinsko prodajo je TOZD preseгла za 3,9 odst., vrednostno 37,3 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, težave pa so z zagotavljanjem uvoženih materialov za izdelavo svedrov.

TOZD VZMETARNA. Ob preseženi količinski prodaji za 11,9 odst. je TOZD preseгла vrednostni plan za 92,5 odst. Povpraševanje po vzmeteh je v porastu, tako da so naročila do konca leta zagotovljena.

TOZD TRO. Količinski plan prodaje je bil dosežen 81,0 odst., vrednostni 99,1 odst. Zasedenost z naročili je za-

dovoljiva, vendar pa je že opazno upadanje povpraševanja po tovrstnih izdelkih za leto 1984. Za nemoteno proizvodnjo bo morala poskrbeti predvsem prodajna služba.

TOZD ARMATURE. TOZD je dosegla predvideni plan prodaje le 57,0 odst., vrednostno pa je plan preseгла za 41,3 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva.

NABAVA

Ustavev dobav starega železa z domačega trga še nismo preklicali, vendar je delno dopuščena možnost dobave vložka boljših kvalit. Težave pri oskrbi Fe legur se zaradi redukcije el. energije še vedno niso zmanjšale, primanjkuje sinter dolomita, medtem ko koksa in butan-propana sploh ni bilo mogoče nabaviti. Vedno večje težave nastajajo tudi pri oskrbi z barvnimi kovinami, kot so baker, aluminij ter Ni-zlitine. Dobavitelji predvsem pri bakru zahtevajo devizno soudeležbo.

IZVOZ

Izvozne realizacije na konvertibilno tržišče tudi v oktobru nismo zadovoljili. Tudi tokrat so bili glavni izvozniki TOZD metalurške predelave, čeprav tudi te niso dosegle predvidenega mesečnega izvoza. Od mehanskih TOZD so plan izvoza dosegle le TOZD Armature in TRO, medtem ko je bil izvoz ostalih TOZD znatno nižji.

Vzroke za neizpolnitev plana še vedno lahko pripišemo recesiji na vseh inozemskih tržiščih, kasnitvi dobavnih rokov železarne, zaradi ozkih grl na ter-

mični obdelavi, občasnem pomanjkanju Fe legur, pomanjkanju vložka itd.

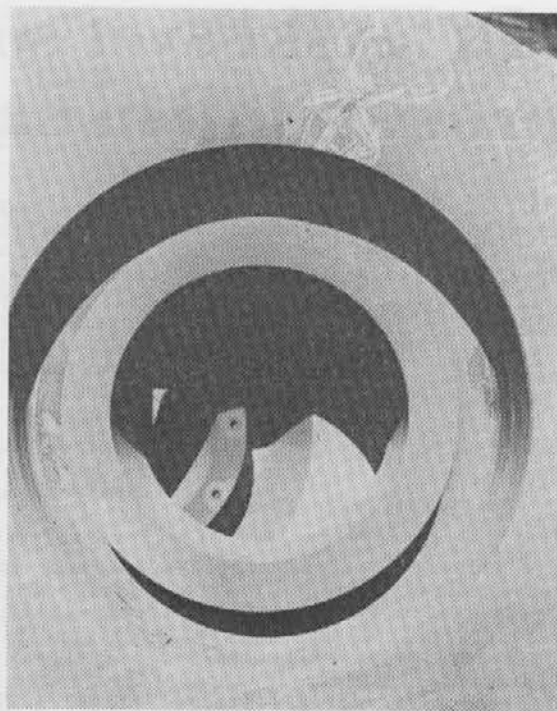
Z oktobrskim izvozom smo dosegli 10-mesečno klirinško realizacijo in v glavnem izpolnili svoje pogodbeno obveznosti do partnerjev s tega področja. V novembru in decembru bomo na to tržišče izvozili le še nekaj manjših zaostankov.

V oktobru so bile za prihodnje leto že zaključene večje količine valjanega, kovanega, vlečenega in brušenega jekla. Prav tako se intenzivno dela pri pridobivanju novih naročil za izdelke višje stopnje predelave, valje, stiskalnice, ind. nože.

UVOZ

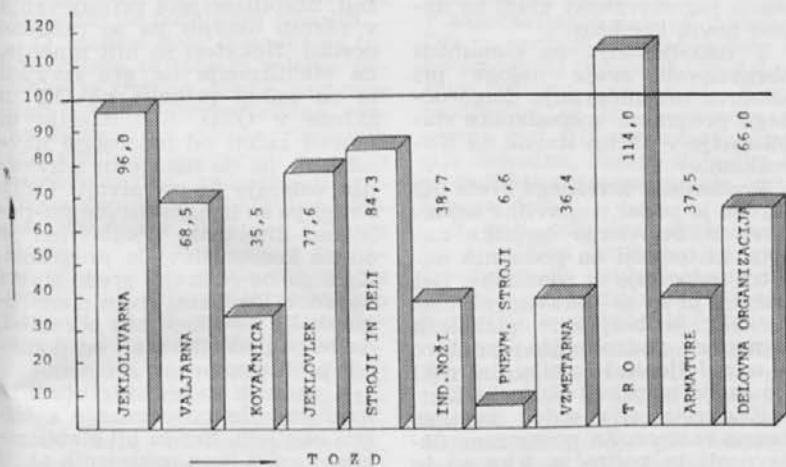
Ugotavljamo, da v oktobru ni prihajalo do kritičnih izpadov vitalnih uvoznih materialov, vendar pa je bila oskrba slaba. Predvsem je manjkalo Fe Ti, Fe Cr in manganov. Kritična situacija je nastala le pri sinterdolomitu, ki pa smo ga potem intervencijsko naročili iz Italije. Uvoz tega materiala je zagotovljen do konca leta, prav tako smo s posebnim dogovorom zagotovili večje količine niklja iz ZSSR.

DOBRI REZULTATI V LETU 1983 — DOBER ZAČETEK LETA 1984

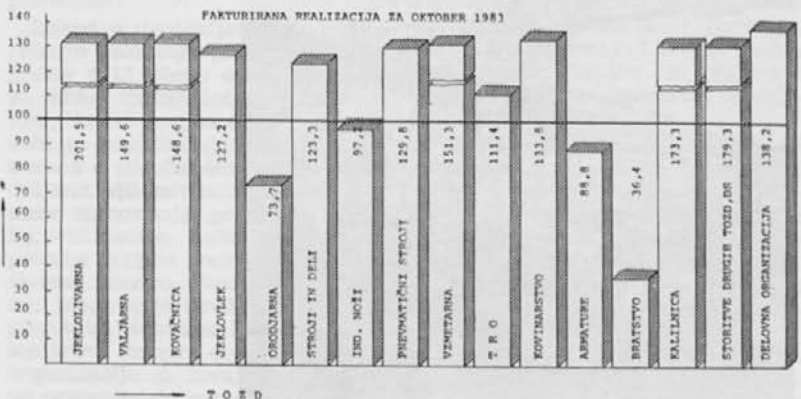
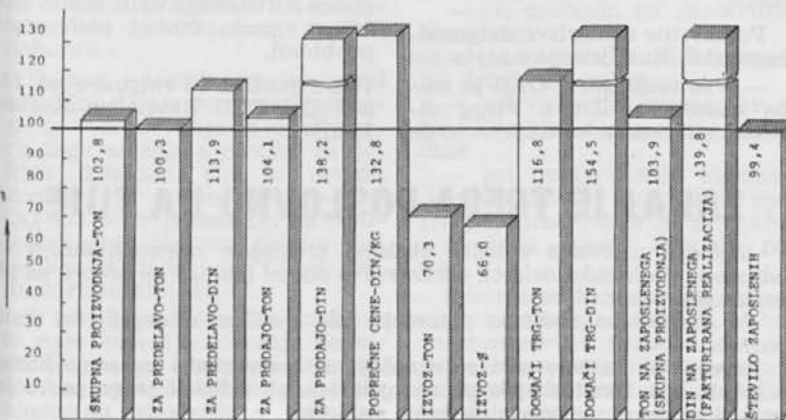

Liki

IZVOZ V Ž V OKTOBRU 1983

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V OKTOBRU 1983

Delavski svet sozda o proizvodnji in naložbah

25. 11. 1983 je delavski svet sozda Slovenske železarnice na Teharjih obravnaval naslednje pomembnejše zadeve:

- poslovanje sozda v 9 mesecih 1983
- izhodišča za sestavo letnega načrta sozda za l. 1984
- investicijske programe
- gibanje OD v Slovenskih železarnah.

POSLOVANJE V 9 MESECIH 1983

V primerjavi z enakim obdobjem lani je proizvodnja surovega železa in jekla v 9 mesecih 1983 napredovala za 5—6 %, blagovna proizvodnja pa je ostala enaka. V primerjavi z lanskim letom so proizvodnjo povečali v Železarni Jesenice, Tovilu in Žični, manj pa so naredili v Plamenu, Verigi, Železarni Ravne in Železarni Štore.

Pri prodaji na domačem trgu se konjunktura predvsem za jeklo še nadaljuje.

Pri izvozu so dosežki za 11 % slabši kot lani. Tu je uspešna le Železarna Štore. Razmeroma velik uvoz je uspelo financirati z združevanjem deviz (23 milij. \$ je enkrat več kot lani), pa tudi vse devizne anuitete niso bile plačane.

Pri investicijah smo dosegli le 30 % letnega načrta. Tu zaostajamo za preteklimi leti.

Finančni položaj v Slovenskih železarnah se je letos precej poslabšal zaradi porasta zaloga ter velikih odlivov sredstev za razna združevanja. Kljub temu zaenkrat resnejših likvidnostnih težav ni bilo. Visoke finančne primanjkljaje pomaga nekaterim del. organizacijam pokrivati interna banka.

Število zaposlenih se je povečalo za 1 % zaradi sprejema novih delavcev na Ravnah in v Štorah.

Poprečni OD je v 9 mesecih znašal v sozdu 17.013 din, kar je 26 % več kot lani ta čas.

Pri dohodku so delovne organizacije zelo različno uspešne. Najbolj učinkovita je Železarna Štore.

IZHODIŠČA ZA LETNI NAČRT 1984

DSSS sozda predlaga, naj vse železarnice za l. 1984 načrtujejo nekaj odstotkov več od letos doseženega. Skupni načrt surovega jekla naj bi znašal okoli 850.000 t, od tega Jesenice 480—490.000 t, Ravne prek 230.000 t, Štore prek 130.000 t. Planirana količina izdelkov pa naj bi bila okoli 790.000 t.

Količinski izvoz na konvertibilno tržišče naj bi se povečal za okoli 15 %, vrednostni pa za okoli 20 %.

Zadovoljive letošnje medsebojne dobave ostajajo eden glavnih ciljev sozda tudi v prihodnjem letu.

Pri investicijah naj imajo prednost že začete, prednostne in morebitne izvozne naložbe in najbolj nujne amortizacijske zamenjave.

OBNOVLJENI INVESTICIJSKI NAČRTI

O tem, zakaj se investicije pri nas tako vlečejo, smo že veliko pisali. Izjema ni niti v »jeklarni 2« na Jesenicah, katere predračunska vrednost je narasla na 17.666 milijonov din. Prav tako je obnovljen investicijski program »povečanje kapacitet proizvodnje jekla v Železarni Štore,« ki bo veljal 4.536 milijonov din.

RAST OSEBNIH DOHODKOV

V 9 mesecih 1983 so poprečni OD v sozdu znašali:

Železarna Jesenice	18.249
Železarna Ravne	18.111
Železarna Štore	18.446
Plamen	16.507
Tovil	17.415
Veriga	15.994
Žična	16.338
Met. inštitut	24.637
IB SŽ	23.431
DSSS SŽ	25.160
SOZD SŽ	18.018

Rast OD je po posameznih delovnih organizacijah različna, večjih odstopanj znotraj panog pa ni. Že od l. 1981 precej zaostaja med železarnami Železarna Ravne, Železarni Štore in Jesenice pa se posebno letos v rasti OD precej izenačujeta.

OD v primerjavi z naraščajočimi življenjskimi stroški padajo, zato je treba temu področju v prihodnje posvečati posebno pozornost, zlasti pa doseganju večje dohodkovne uspešnosti in s tem povezanih OD.

(Vir: gradivo za 9. sejo DS sozda Slovenske železarnice)

ZK V NOVEMBRU

V okviru idejno-političnega usposabljanja so člani občinskega komiteja ZK 8. 11. 1983 poslušali predavanje znanega slovenskega diplomata in družbenopolitičnega delavca Rudija Čačinoviča. Prisostvovali so tudi slušatelji občinske politične šole. Gast je spregovoril o aktualnih razmerah v svetu, o razmerju moči med svetovnimi supersilami, o konferenci evropske varnosti in sodelovanja v Madridu in o konferenci UNCTAD-a v Beogradu ter o vlogi Jugoslavije v mednarodni skupnosti. Nakazal je povezavo med svetovno gospodarsko krizo in ustreznim obnašanjem subjektov mednarodne skupnosti. Navzoči so lahko po končanem predavanju spraševali in med drugim jih je zanimalo, kakšna je strategija nevršenih pri uveljavljanju novega ekonomskega reda, kolikšen je vpliv tajne diplomacije v političnem odločanju, kdaj bomo odplačali dolgove, kakšna je jugoslovanska politika do vojskujočih se držav Iraka in Irana in katere pogoje je monetarni sklad postavil jugoslovanski vladi za najem novih kreditov.

V nadaljevanju so komunisti obravnavali svoje naloge pri »Načrtu uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v občini Ravne na Koroškem.«

Predsednik izvršnega sveta SO Ravne je podal poglobljeno usmeritve iz delovnega osnutka načrta, ki temelji na podobnih načrtih federacije in republike. Del načrta, ki so ga obravnavali člani OK, je bolj zbir globalnih usmeritev, podrobnejšo razdelavo z opredeljenimi nosilci in roki bo oz. je pripravil občinski IS.

Konkretizacija nalog zahteva oceno razmer. Za posamezne dejavnosti in področja, kjer so že bile narejene, jih bodo uporabili, s tem da bodo upoštevali nova spoznanja in spremenjene razmere.

Poglavitne usmeritve dolgoročnega stabilizacijskega načrta so:

— Vse možnosti v OZD je treba usmeriti v izvoz. Poleg direktnega izvoza obstajajo mož-

nosti za posrednega prek predelave.

— Z vsemi silami je treba zagotavljati povečanje proizvodnje, posebej tiste, ki je usmerjena na konvertibilno tržišče in nadomešča uvoz surovin in opreme.

— Politika rasti sredstev za OD bo odvisna od učinkovitosti gospodarjenja in rezultatov poslovanja. Za vsa sredstva, ki se združujejo iz dohodka, bo treba ugotoviti njihov namen in zahtevati, da se uporabijo v skladu z opredeljenimi cilji.

— Razvojna politika bo temeljila na dogovorjenih prioritetah. Druge OZD (izven občine) bodo morale upoštevati naš razvoj in razvojne programe uskladiti z našimi.

— Financiranje družbenih dejavnosti bo usklajeno z možnostmi. Prednost pri izvajanju programov bodo še naprej imeli izobraževanje, socialno skrbstvo in zdravstvo.

V razpravi so člani OK osvetlili osnutek z več plati. Enotnega mnenja so bili, da mora biti program res naš, da se ga bomo držali. Stabilizacijska prizadevanja v raznih okoljih pa so različno ocenili. Nekateri so bili mnenja, da stabilizacije ne gre izvajati le na račun pritiska na OD in sklade v OZD. Stabilizacija bi morali začeti od federacije navzdol, ne pa da naloge in odrekovanja ostajajo le na nivoju OZD. Drugi pa so izpostavili idejno-politično dimenzijo. Poglavitni je odnos komunistov do programa. Kjer ga ne poznajo, gredo stvari navzdol. Problemi izven domačega okolja ne smejo biti obramba, da bi pogled odvracali od domačih problemov.

Komunisti so se zavzeli tudi za kvalitetnejše povezovanje s širšim okoljem, ker bi bil stabilizacijski načrt brez usklajenih akcij težko izvedljiv.

Na koncu so opozorili še na slabo pripravljenost delegatov v zboru združenega dela, mimo katerega grede mnogi pomembni problemi.

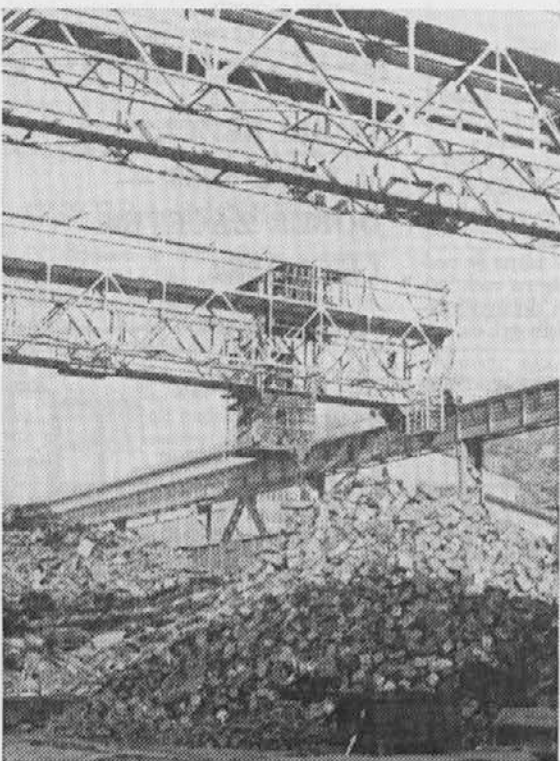
(Vir: gradivo in razprave na 14. seji OK ZKS Ravne na Koroškem)

ZAKAJ JE TREBA POSLOVNO NA TUJE

Službena potovanja v tujino običajno predlagajo ravnatelji tozdogovni poslovodni delavci, obravnava in odobri (ali tudi ne odobri) pa jih poslovodni odbor.

Po vsebini so službena potovanja zelo različna in segajo na vrsto področij.

Investicije. Ta potovanja se nanašajo na investicijsko izgradnjo bodisi s tehničnega, konstrukcijskega, energetskega ali računalniškega področja, pa tudi na razne zamenjave osnovnih sredstev.

Preobilje

Tehnologija. Z novimi stroji in napravami spoznavamo in uvajamo tudi novo tehnologijo ali jo posodablamo. V zvezi s tem je treba tudi izobraževati delavce in jih usposabljeti za delo z novimi napravami, vzdrževalce pa za njihovo vzdrževanje.

Kongresi in simpoziji. Na njih spoznavamo nova tehnična, tehnološka, računalniška in komercialna znanja, dobimo podatke in strokovna gradiva razvitih držav.

Komercialno poslovni obiski so potrebni za sklepanje izvoznih, uvoznih ali kompenzacijskih — kooperacijskih poslov; stiki, potrebni za poslovne odločitve.

Letovanje naših delavcev v tujini in družbenopolitični stiki med narodi (sindikati).

Poročila o službenih potovanjih redno obravnava odbor samoupravne delavske kontrole železarne. Po koncu poslovnega leta bomo objavili podatke o številu in namenu potovanj v letu 1983.

(Vir: poročilo o službenih potovanjih v inozemstvo za obdobje 1. 1. do 20. 10. 1983)

Dejavnost Zveze sindikatov Slovenije pri uresničevanju dolgoročnega programa stabilizacije

Uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije je temeljni interes vseh delavcev. Pomembno je usmeriti pozornost na tiste pogoje pridobivanja in delitve dohodka, ki utrujejo socialistični samoupravni družbeno-ekonomski položaj delavcev. Ti pogoji so:

— Povečanje dohodka za krepitev reprodukcijske sposobnosti gospodarstva in odločanje delavcev v tozdih o vseh vprašanih družbene reprodukcije ter njihovega osebnega in družbenega standarda.

— Dohodek je družbeno priznanje za rezultate dela, ki določa položaj delavca in medsebojne odnose v združenem delu. Zveza sindikatov ne bo pristajala na pridobivanje dohodka, ki sloni na zidanju cen in stroškov ali pretežno na posojilnih odnosih.

O vsakem delu dohodka za investicijske, skupne in splošne potrebe je treba v tozdih razpravljati široko in demokratično, vsako zahtevo po novih prispevkih in davkih pa preverjati z vidika reprodukcijske sposobnosti gospodarstva in zaščite življenjskega standarda delavcev. Zveza sindikatov bo k predlogu za nove cene dajala svoja mnenja, s stališči in argumenti pristojnih organov do teh mnenj in predlogov pa bo seznanjala javnost.

Razmerja in merila v delitvi morajo biti takšna, da bodo vsakega delavca spodbujala k boljšemu delu in gospodarjenju. Osebni dohodek mora biti odvisen od doseženega dohodka in čistega dohodka. Uveljaviti je treba načelo: »za približno enako delo in prispevek k rezultatom dela približno enak osebni dohodek.«

Delavci v tozdih morajo postati odločilni dejavnik samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o merilih za delitev dohodka, OD in drugih sredstev za skupne potrebe. IO OO ZS bodo pobudniki za izpolnjevanje sistema delitve dohodkov in sredstev za OD po delu in rezultatih dela.

V združevanju dela in sredstev so naše največje notranje rezerve. Ker so pri tem precejšnje težave, moramo kolektivno — lastninskemu odločanju v dohodku

zoperstaviti najširše povezovanje in neoviran pretok akumulacije tja, kjer bo dala največje učinke.

Kritično je treba osvetliti vzroke in nosilce, ki z zaviranjem združevanja dela in sredstev zavirajo tudi hitrejšo povečevanje izvoza, boljše izkoriščanje zmogljivosti in znanja, zaposlovanje novih delavcev, usposabljanje gospodarstva za mednarodno delitev dela in drugo.

Delavec mora biti stalno seznanjen s celotnim stanjem družbene reprodukcije pa z odvisnostjo svojega položaja od produktivnosti lastnega dela in dela drugih delavcev, od gospodarjenja in združevanja dela in sredstev.

Temelj materialnega položaja delavca in njegove družine so le delo in rezultati dela. Zato mora biti akcija sindikata usmerjena v zagotavljanje dela in takšnega OD na podlagi rezultatov dela, ki bo omogočal reprodukcijo delavčeve delovne sposobnosti. Zveza sindikatov se bo zavzemala za realno rast OD v razmerju z rasto dohodka, čistega dohodka in reproduktivno sposobnostjo združenega dela.

Z bolj smiselno organizacijo ter z boljšim vrednotenjem proizvodnega in ustvarjalnega dela je treba odpraviti nizke OD oziroma OD, manjše od 10.000 din.

Novi instrumenti za zagotavljanje socialne varnosti niso potrebni, treba je le bolj dosledno izvajati sedanje in učinkoviteje odpravljati zastoje pri svobodni menjavi dela, še posebno:

— pri izvajanju sanacijskih načrtov za odpravljanje izgub in prerazporeditvah zaposlenih

— pri prehodu na ekonomske stanarine

— pri zagotavljanju kakovostne družbene prehrane

— pri ustvarjanju pogojev za zaposlovanje nezaposlene mladine

— pri uveljavljanju ekonomskih cen storitev v otroškem varstvu, izobraževanju in pri zadovoljevanju drugih skupnih potreb.

Zveza sindikatov se bo zavzemala za sprejem ukrepov, ki bodo preprečevali nastajanje razlik v družbenoekonomskem položaju ljudi, ki niso posledica rezultatov dela, ter za zmanjšanje vseh

Visoko v nebo

oblik neproduktivne režije in odpravljanje »jalovih« delovnih mest, zmanjšanje nepotrebnega administrativnega aparata.

Zveza sindikatov bo zagotavljala:

— Dobro poznavanje in razumevanje dolgoročnega programa stabilizacije in zavestno sprejemanje odločitev s posledicami vred, ki jih izvajanje tega programa zahteva.

— Upoštevanje nalog iz dolgoročnega programa stabilizacije pri vsaki družbenoekonomski odločitvi in v vseh samoupravnih normativnih dokumentih. V vsaki OZD bo treba oceniti lastne družbeno-gospodarske razmere, nato pa izdelati načrt potrebnih sprememb in dopolnitev samoupravnih normativnih aktov in

planov na podlagi dolgoročnega programa stabilizacije in ga začeti tudi uresničevati. — Ze načrti za l. 1984 morajo vsebovati programe za povečanje gospodarske učinkovitosti, racionalizacijo dela in poslovanja.

— Sindikat mora biti s svojim delom kolektivna opora organom upravljanja, delegacijam in delavski kontroli, da bodo sposobni obravnavati vse tiste, ki bodo ravnali v nasprotju z delavskimi interesi.

Tako zastavljenim nalogam bodo osnovne organizacije sindikata kos s temeljitim usposabljanjem ter ob sodelovanju in pomoči občinskih in medobčinskih svetov in organov republiškega sveta.

(Povzeto po gradivu RS ZSS)

DEJAVNOST IN FINANCIRANJE TOZDA DRUŽBENI STANDARD

Tozd Družbeni standard ima kot svojo glavno dejavnost registrirane gostinske, turistične in rekreacijske storitve ter turistično-agencijske posle in družbeno prehrano. Kot stransko dejavnost ima registrirano organiziranje telesnokulturnih in kulturnih prireditvev.

Zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka v 13. členu opredeljuje, da so lahko materialni stroški tozda tisti, ki so neposredni pogoj za delo in proizvodnjo. V 118. členu zakona o združenem delu je opredeljeno, da se zadovoljujejo potrebe stanovanja, prehrane, počitka, rekreacije, kulture in druge potrebe skupne porabe iz sredstev skupne porabe. Glede na to določilo lahko tozd Družbeni standard pridobiva dohodek iz materialnih stroškov drugih tozdov delovne organizacije za izvajanje družbene prehrane delavcev v material-

ni proizvodnji skladno z določili družbenega dogovora, nadalje najemino bazena za hladno vodo, za izvajanje močnejše prehrane na delovnih mestih, kjer to narekujejo pogoji dela, in za izvajanje ekonomske propagande.

Za izvajanje rekreacijske, kulturne dejavnosti, izletništva in letovanja pa lahko tozd Družbeni standard pridobi kot svoj prihodek od drugih tozdov in delovnih skupnosti samo sredstva iz sklada skupne porabe.

Dejavnosti tozda Družbeni standard so dobro razvite in naš interes je, da jih kljub ekonomskim težavam in omejitvam še nadalje obdržimo na enakem nivoju in nadalje razvijamo.

Tozd Družbeni standard smo do sedaj financirali iz naslednjih virov:

— prihodki za storitve tozda Družbeni standard, ki jih ta v zvezi s svojo poslovno dejavnostjo

Konec sezone

opravlja za tozde Železarni Ravne (močnejša prehrana, topli obrok, najemnina za bazen hladilne vode).

— Prihodki, ki jih pridobi tozd Družbeni standard s prodajo storitev uporabnikom izven delovne organizacije Železarni Ravne (najemnina za prostore DTK, vlečnice, prihodki iz bifejev).

— Prihodki iz sklada skupne porabe tozdov Železarni Ravne »toplí obrok za delavce izven materialne proizvodnje, za rekreativno in kulturno dejavnost delavcev Železarni Ravne).

— Prihodki iz vplačil delavcev za nudenje storitev (letovanje, izleti, osebni prispevek za malico itd.).

Višina prihodka, ki ga tozdi namenajo iz materialnih stroškov in sklada skupne porabe za topli obrok, je določena z družbenim dogovorom. Ker pa so dejanski stroški višji, nastaja na teh področjih izguba. Enako velja za letovanje in nekatere druge vrste porabe. Zakon in družbeni dogovor pa določata tudi vrsto virov.

Da bi v bodoče uskladili vire sredstev s predvideno porabo v skladu z veljavnimi predpisi, mora:

— Tozd Družbeni standard skupaj z ustreznimi strokovnimi službami delovnih skupnosti vsako leto pred izdelavo plana izdelati za vsako vrsto dejavnosti predkalkulacijo lastnih cen in cen storitev, Obenem nakaže v skladu z zakonom o družbenem dogovoru možne vire financiranja (toplí obrok, letovanje, izleti, rekreacija itd.).

— Odbor za družbeni standard skupaj z odborom za poslovanje pri delavskem svetu obravnavata predložene kalkulacije in cene ter jih odobri, obenem pa določita vire financiranja. Pred odločitvijo pridobita obvezno mnenje družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikata.

Tozd Družbeni standard lahko pridobiva kot vir sredstev tudi sredstva reklame enako kot druge OZD oz. drugi dejavniki izven železarni, s tem da na svojih objektih in s svojo dejavnostjo propagira. Železarna Ravne (npr. s panoji na smučiščih in drugih objektih, na barki v Portorožu in na druge načine).

Ker za leto 1983 pričakujemo nepokrite stroške za financiranje posameznih dejavnosti družbenega standarda delno zaradi izrednega povečanja cen, delno pa zaradi obsega dejavnosti oz. zaradi nezadostne višine sredstev v skladu skupne porabe, je treba do konca meseca novembra izdelati

tudi za leto 1983 pokalkulacije lastnih cen in cen storitev za posamezne dejavnosti ter o njih in virih financiranja odločiti na pristojnih odborih, kot je navedeno zgoraj.

KAKO UGOTAVLJAMO DOBRE DELAVCE IN SAMOUPRAVLJALCE

Čeprav pravijo, da medalja in »šus« ne izbirata, smo v železarni Ravne uredili podeljevanje nagrad, priznanj in drugih odličij s pravilnikom o priznanjih. Velja že dobro leto in z njim so institucionalizirani postopki evidentiranja, predlaganja in podeljevanja priznanj delavcem železarni in drugim organizacijam, ki z njo tesno sodelujejo. Pravilnik opredeljuje sedem različnih priznanj; za dosežke na samoupravnem področju; izredne delovne uspehe (zaslužni delavec), inovacijsko in racionalizacijsko dejavnost, uspehe na delovnih tekmovalnih, za druge OZD, delovne jubileje in ob odhodu v pokoj. Z njim se urejajo tudi evidentiranje in predlogi za občinske nagrade in priznanja ter državna odlikovanja. Da ne bi razvrednotili priznanj, je pri dosežkih na samoupravnem področju število nagradencev omejeno z 2% vseh delavcev železarni letno, nagrado zaslužni delavec pa lahko dobi največ 10 delavcev. Druga priznanja niso omejena.

Nosilci evidentiranja in predlaganja so izvršni odbor OO sindikata s sodelovanjem komisije za priznanja. Priznanja se podelijo na letnih konferencah sindikata v tozdih, ob svečanih poslovitvah od upokojencev, na svečanih sejah delavskega sveta, priznanje zaslužni delavec pa 1. maja na vsakoletnem zboru železarjev.

Vsa priznanja so moralna, razen »zaslužnega delavca«, ki dobi preprosti mesečni OD.

Kolikšno spodbudo dajejo priznanja, kakšni so kriteriji ocenjevanja, kako so zadovoljni z obliko priznanj in še kaj drugega smo povprašali nekatere predstavnike sindikata in člana komisije za priznanja. Odgovori so bili dokaj enotni, sindikalni funkcionarji pa so predlagali še nekaj zanimivih novosti.

Splošno mnenje je, da je dosledno nagrajevanje po delu pravzaprav najboljša nagrada. Vemo, da nismo in ne moremo biti vsi enako uspešni in tudi nagrajevanje po delu še ni prav zaživelo, zato ni napačno z nagrado,

Tozd Družbeni standard mora čimveč prihodka pridobiti s prodajo storitev na obstoječih kapacitetah in si tako zagotoviti čimvečjo akumulacijo in zmanjšati poprečne stroške za ostale storitve, vendar mu morajo biti že v osnovi zagotovljeni tudi ustrezni viri za pokrivanje razlike med dejanskimi cenami, ki jih za svoje usluge lahko uveljavlja od delavcev železarni (letovanje, družbena prehrana itd.).

Dolgoročno moramo ustvariti pogoje, da bi tozd Družbeni standard pridobil večji gostinstvo-hotelški obrat, ki mu bo nudil večje možnosti pridobivanja celotnega prihodka oz. dohodka.

Za tozd Družbeni standard je v bodoče treba voditi ločene računovodske evidence o stroških in pokritju stroškov letovanja in malic zato, da bo možno sproti čimbolj obvladovati ti dve področji.

priznanjem in drugače priznati posameznikovo prizadevanje. Poleg tega obstajajo še stvari kot tovarištvo, prenašanje znanja na sodelavce, pripravljenost pri reševanju širših problemov in drugo, kar se težko ali pa sploh ne da obrednotiti. Torej so priznanja potrebna. Katera oblika je bolj primerna, materialna nagrada ali moralno priznanje, je po mnenju sindikalnih funkcionarjev odvisno od posameznika. Nekateri so zadovoljni že s priznanjem, drugi hočejo nagrado. Delovno okolje večinoma zelo ugodno reagira na kakršnokoli priznanje sodelavcu.

Največ pripomb je na kriterije ocenjevanja. Le-ti so preveč šablonski in papirnati. Vprašanja na evidenčnem listu so sestavljena predvsem iz naštevanja bivših in sedanjih funkcij kandidata, članstva v družbenopolitičnih organizacijah in društvih, delovno področje zajema le opombo na koncu. Predvsem za priznanje za izredne delovne uspehe je evidenčni list neprimeren. Kar sedaj pade v opombo, bi morali razdeliti v samostojna vprašanja, na primer, izpolnjevanja delovne norme, spoštovanje tehnično-tehnoloških predpisov, prenašanje znanja na mlajše sodelavce.

Prav tako ni nujno, da golo naštevanje funkcij da pravilno sliko o družbenopolitični in samoupravni aktivnosti. Morali bi najti bolj vsebinske načine vrednotenja tega področja.

Precej pripomb je bilo na obliko priznanj. Po nekaterih mnenjih so preveč brezosebna, kot da bi se sramovali priznati dobro delo ali aktivnost. To posebej velja za samoupravljalška priznanja. Z denarno nagrado pa je tako, da hitro spolzi iz rok. Zato se nekateri sindikalni funkcionarji ogrevajo za prirejanje nagradnih potovanj in letovanj ali za podelitev predmetov trajne vrednosti (umetniške slike, ure...)

Mnenja o načinu ugotavljanja jubilejantov dela so razdeljena. Nekaj več se jih zavzema, da bi v jubilej šteli celotno delovno dobo iz delovne knjižice, ne samo leta v železarni Ravne. Nikjer ne piše, da bi moral vse življenje de-

lati na enem mestu. Sprememba povzroča nove zamisli, inovativnost in večji učinek. Drugi menijo, da menjave delovnih mest in organizacij kažejo na slabega delavca. Izkušnje iz raznih dežel so različne. Japonec je praviloma doživljenjsko vezan na firmo, ki se ji je zapisal, poprečni Američan pa v 4 do 5 letih menja zaposlitev. Ob tem so oboji na svetovnem gospodarskem vrhu.

Padla je pripomba na način izbiranja nagradencev. 5-članska komisija na nivoju DO ne more realno oceniti delavca, ki ga sploh ne pozna. Zato bi morali prenesti izbiranje zaslužnih delavcev v pristojnosti tozdov. Prav tako so slabe povratne informacije, zakaj kandidat ni bil izbran. Pri izbiranju občinskih nagradencev je to že kar pravilo.

Mislím, da so pripombe sindikalnih funkcionarjev dovolj konstruktivne, da bi jih lahko ob novem pretresu tega področja upoštevali.

Marko Vrečič

In še nekaj misli delavcev o priznanjih:

»Mislím, da pri nas sindikat izbira kandidate za priznanja. V delovni skupini tega še nismo obravnavali, mením pa, da delavci sami najbolj vidijo, kdo se pri delu trudi in kdo ne.«

(Štefan Hudopisk, priprava materiala v SiD)

»Prav je, da se v večji skupini izreče pohvala tistim, ki so bolj prizadevni kot drugi. Naj bo to denar ali moralno priznanje — oboje je za človeka spodbuda. Če nihče ne dobi priznanja, ima tisti, ki slabo dela, prav toliko kot tisti, ki veliko naredi. Če pa priznanje ali nagrada ne pride v prave roke, naredi več škode kot koristi. Kandidate za priznanja bi morali

Brušenje

pošteno izbirati. Menim, da lahko delovodja najbolje presodi, kateri delavec dobro dela in kdo lenari, saj delavce tudi drugače dobro pozna.»

Jože Kovačič, delovodja priprave materiala v SiD)

»Če po 30 letih dela v železarni dobiš priznanje »zaslužni delavec«, ti je to v veliko zadoščenje. Vesel sem, ker so mi s tem priznali, da sem v vseh teh letih veliko prispeval kolektivu, delovni organizaciji in za skupno dobro. Moje delo po nagradi ni drugačno, kot je bilo prej. Se z večjim veseljem se trudim za prodajo stro-

jev, kar je v današnjih razmerah težaven posel. Za vsako pogodbo se je treba boriti.

Mene je za nagrado predlagala OO sindikata v tozdu Komerciala. Lahko pa bi kandidate za priznanja predlagali tudi sodelavci ali najbližji nadrejeni. Ti najbolje vedo, koliko kdo naredi in kako dela.

Menim, da je tako priznanje tudi v spodbudo sodelavcem. Prav bi bilo, da bi število teh nagrad v prihodnje razširili, saj je gotovo v vsakem tozdu še po več zaslužnih delavcev.»

(Leopold Mori, vodja prodaje strojev)
Zbrala M. P.

HOTENJA, ZNANJE IN ORODJE

(konec nadaljevanke)

Doslej smo v analizi delegatskega sistema v železarni (sklepamo iz ocen 180 anketiranih delegatov, kar je nekaj več kot 10% vseh delegatov za SIS družbenih dejavnosti in zbor združenega dela skupščine občine Ravne) ugotovili, da visok odstotek delegatov izraža interes in zadovoljstvo za delo v delegaciji, da pa se nekako vsak drugi redno udeležuje sestankov.

Med možnimi vzroki izstopajo: narava dela, neučinkovitost delegacij, nepopolni odgovori na delegatska vprašanja in predolg čas za odgovore, pogosto pa še: negotova usoda pobud, gradiva so še vedno pogosto neustrezna (manjkajo predvidene posledice odločitve, premalo je možnosti izbiranja med predlogi, namen predlagane rešitve ni jasno predstavljen).

Delegati potrebujejo pri svojem delu tudi usmeritve za svoje odločitve, morajo povratno informirati svoje sodelavce in predstavljajo interese delavcev železarne na mestu odločanja — v delegatskih skupščinah.

Tabela 8: Od kod usmeritve za odločitve

ODGOVORI — (več možnih)

Rang	%
1. Neformalno, ob vsakodnevnih stikih s sodelavci	48
2. Na delegaciji	47
3. Na delovni skupini	39
4. Na konferenci delegacij	33
5. Pri samoupravnih organih v tozdu	13
6. Pri družbenopolitičnih organizacijah v tozdu (ZK, sindikat, mladina, borci)	11
7. Pri strokovnih službah železarne	9
8. Ne dobim nobenih usmeritev	7
9. Iz planskih dokumentov železarne	5

Izprašanci so lahko navedli več odgovorov. Med devetimi možnimi izstopajo po pogostosti izbire štirje načini pridobivanja usmeritev: ob vsakodnevnih stikih z delavci, na delegaciji, na delovni skupini in na sestanku konference delegacij. Ostale načine delegati redkeje uporabljajo in le 7% anketiranih delegatov bi naj bilo brez kakršnekoli usmeritve.

Neformalne (neorganizirane) komunikacije so torej najbolj pogost način usmerjanja delegatov, formalni (organizirani) kanali razen osnovnih (delegacija, samoupravna delovna skupina, konferenca delegacij), pa le izjemoma delujejo. Možna je razlaga, da je posvetovanje delegatov s sodelavci (bazo) že ustaljen način dela aktivnih delegatov.

Prav gotovo bo v oči nezavidljivo mesto strokovnih služb železarne na lestvici usmerjanja delegatov. Tudi tu so še rezerve učinkovitejšega odločanja naših delegatov.

Tabela 9: Povratno informiranje delegatske baze

ODGOVORI — (možna 2)

Rang	%
1. Neformalno, ob vsakodnevnih stikih s sodelavci	73
2. Organizirano, na sestankih v tozdu	43
3. Ne dajem povratnih informacij	12

Tudi pri povratnem informiranju je najpogostejši način neformalno, ob vsakodnevnih stikih s sodelavci.

Slaba polovica delegatov povratno informira na organiziran način, skoraj vsak deseti delegat pa tega sploh ne dela. Vsekakor je razveseljivo, da visok odstotek delegatov (73%) razpravlja spontano s sodelavci o zadevah družbenega standarda, vendar to ni dovolj. Informiranje sodelavcev je prepogosto prepuščeno iniciativi delegatov samih.

Odranje

Tabela 10: Ocena dela delegatskih skupščin

ODGOVORI — (več možnih)

Rang	%
1. Delegati imajo premajhen vpliv na vsebino sprejetih odločitev	69
2. Zaradi gospodarskih težav in omejenih možnosti za svobodno menjavo dela upada interes za udeležbo na skupščini	32
3. Pozitivno, ker prihaja do neposrednega usklajevanja interesov	29
4. Na dnevnem redu je preveč formalnih zadev, zato ni zanimivo	14

Približno tretjina delegatov (29%) pozitivno ocenjuje delo skupščine s področja svoje delegacije, »ker prihaja do neposrednega usklajevanja interesov«. To je gotovo osnovni namen delegatskega sistema.

Namesto povzetka

Precej je delegatov, ki menijo, da so žejni prepeljani čez vodo. Dovoljsem si razmišljati v prenesenem pomenu: voda ima tri agregatna stanja in da jo iz plinastega ter trdega stanja spremenimo v tekoče ter jo lahko uživamo, je potrebno hoteti, znati ali vedeti in imeti orodje.

Iz podatkov ankete lahko sklepamo, da interes je (bil), zatika pa se pri ostalih dveh pogojih.

Samo Šavc

Delovno mesto - za delavca

Pogovor z docentom dr. Jankom Sušnikom o ocenjevalni analizi delovnih mest

Ocenjevanje dela je vsakdanja stvar. Navadno o svojem delu in razmerah na delovnem mestu bolj malo govorimo, kadar smo z njimi zadovoljni, bolj gostobesedni pa postanemo tedaj, kadar je kaj narobe ali je delo resnično težko. Vendar s svojim tarna-

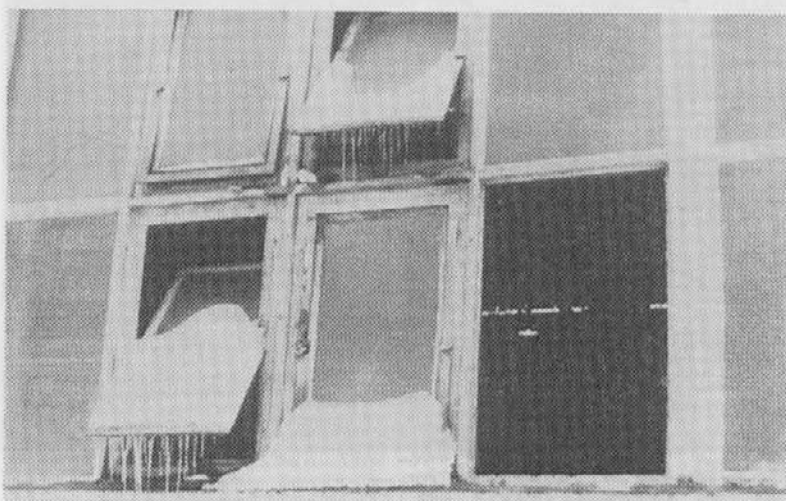
njem največkrat nimamo name-na doseči, da bi se nam delovne razmere izboljšale, ampak želimo upravičiti nizko produktivnost ali doseči višjo oceno težavnosti delovnih pogojev in s tem večji osebni dohodek. Kdor je bolj občutljiv in bolj »zjamran«,

bi si torej mogel izboriti višji OD kot delavec na podobnem delovnem mestu, ki prav toliko naredi, a je bolj potrpljive in molčeče narave — če ne bi imeli metod, s katerimi lahko težavnost delovnih mest in zahtevnosti del in nalog objektivno ocenimo. Take metode vpeljujejo v tujini, tudi pri nas smo obremenitve pri delu in škodljivost težkega delovnega okolja za zdravje delavcev že merili (lestvica posebnih pogojev dela za izračun OD), pred kratkim pa smo dobili vsestransko, celostno metodo za ocenjevanje delovnih mest, ki jo je pri večletnem preučevanju dela in delovnih mest v naši železarni izdelal docent dr. Janko Sušnik s sodelavci. Metoda je natančno opisana in predstavljena v priročniku **Ocenjevalna analiza delovnega mesta**, ki so jo 30. septembra letos v ravenskem zdravstvenem domu predstavili strokovnjakom za medicino dela iz vse Slovenije. Knjiga je vzbudila veliko zanimanje, zato lahko pričakujemo, da bodo v slovenskih delovnih organizacijah kma-

»Zakaj je potrebno, da delovno mesto ocenjuje skupina ljudi? Ali ne bi bilo dovolj, da bi ga opisoval en sam človek, ki pa to delo in okolje zelo dobro pozna?«

»Tako trdijo tisti, ki pravijo, da je celostna analiza predraga. Doslej je bilo tudi res tako, da so se z delovnimi mesti ukvarjali predvsem inženirji — tehnologi. Ti so delavca in njegove zahteve puščali ob strani. Po drugi strani pa se zdravnik ukvarja predvsem z delavcem. Tako v dispanzerju kot v ordinaciji odloča o njegovi zmožnosti za delo, ki pa ga ne pozna. Zdravnik se mora približati delovnemu mestu, delovna mesta pa morajo biti oblikovana in organizirana tako, da bo lahko delavec z manj napora bolj učinkovito delal. Naravno je torej, da mora tehnološki in zdravnik najtesneje sodelovati. Ker pa gre za raznovrstne vplive na delavca na delovnem mestu, jih morajo ocenjevati strokovnjaki, ki to obvladajo. Le tako lahko pričakujemo vsestransko pravilno oceno delovnega mesta.«

Nekaterim je vroče

lu začeli ocenjevati delo in delovna mesta po tej znanstveno dognani metodi. V sozdu Slovenske železarne so se že dogovorili, kako si bodo pri ocenjevanju delovnih mest delili delo in izkušnje (veliko delovnih mest je npr. v železarnah enakih, pa bo ocena iz ene tovarne veljala za vse), najdlje pa so s praktično uporabo metode prišli v ravenski železarni, zato nas je zanimalo, kako ocenjevanje poteka, kaj lahko od njega pričakujemo in kakšen pomen ima za medicino dela, za delavce in delovno organizacijo.

Dr. Janko Sušnik nam je v pogovoru pojasnil, da ocena temelji na metodi intervjuja in opazovanja. Skupina strokovnjakov, ki jo sestavljajo ekolog, psiholog, tehnolog in zdravnik za medicino dela, se pogovarja z delavcem in natančno opazuje delo in okolje (postopek je predstavil Marjan Kolar v lanski 8. št. Informativnega fužinarja). Na posebnih obrazcih opišejo delovni sistem, delovne naloge, zahteve in obremenitve ter zdravstveno ogroženost delavca. Ob koncu sestavijo protokol, vpišejo podatke za računalniško obdelavo, predlagajo program merske analize delovnega mesta in ergonomске izboljšave.

»Zdravnik ima v ambulanti na razpolago instrumente, na katerih preizkuša delavčeve telesne zmogljivosti. Ali to ni dovolj za oceno njegove delovne zmožnosti?«

»V dispanzerju za medicino dela imamo abstraktne modele obremenitve pri delu. Z aparati preizkušamo vid in sluh, z ergonomskim kolesom ugotavljamo telesno vzdržljivost. Toda če najti abstraktni modeli imajo vrednost, moramo poznati tudi konkretne obremenitve, zahteve po natančnosti vida in sluha na delovnem mestu.«

»Obstajajo že opisi del in nalog, posebne pogoje dela smo že določali z meritvami. Zakaj so potrebne ponovne ocene delovnih mest?«

»Doslej smo za ocenjevanje delovnih mest uporabljali nekompletno metodo. Meritve so bile ponavadi enkratne, merili smo posamezne ekološke faktorje, nismo pa obravnavali delovnega mesta v celoti in v povezavi z drugimi v proizvodnem procesu. Ocene so bile tudi preveč subjektivne in premalo strokovne, kajti prepuščali smo jih nestrokovnjakom. Po naši metodi delovno mesto najprej vsestransko ocenimo, karakteristike, za katere ocene

ŽELEZARJI V ZBORU ZDRUŽENEGA DELA

Konferenca delegacij za zbor združenega dela je na seji 21. novembra izoblikovala naslednje sklepe in stališča za 17. sejo skupščine občine.

Konferenca ponovno zahteva, da odgovore na delegatska vprašanja skupščina občine posreduje v pisni obliki. (Enkrat bomo te zahteve prešteli.)

Sanacija novih strešin na Javorniku.

Delegacije niso zadovoljne z odgovorom občinskega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora. Odgovornost se naj išče v strokovnih, ne pa v samoupravnih odločitvah! Delegacija tozda PII se je prav tako seznanila z odgovorom in podala strokovno mnenje. Predlaga saniranje streh po sistemu, ki ga izvaja Slovenija ceste Tehnika z elastobitumenskim trakom GW 45. Tozda PII je podal tudi predlog načina popravila in sedanjo ceno za taka dela. Poševne strehe odklanjajo, ker bi pokvarile urbanistični videz Javornika. Zbrana sredstva ne bi dopuščala pokrivanja streh v enem zamahu, kar bi spremenilo Javornik v stalno delovišče s skazenim videzom. Mansardna stanovanja odklanjajo, ker so draga, potrebujejo individualno izdelavo ter prilagojeno pohištvo.

Politika rasti sredstev za OD.

V gradivu Odločanje je navedeno, da bodo morale vse organizacije in skupnosti, ki so v I. polletju prekoračile rast sredstev, do konca leta osebne dohodek uskladiti z resolucijo. Delegacija meni, da ob tolikšnem dvigu cen to ni realno. Realni OD so letos padli močneje kot predvideva resolucija, zato bi morali sprejete resolucije upoštevati na vseh področjih, ne pa samo pri osebni porabi.

Poraba prispevka za zaklonišča.

Delegacijo zanima, koliko sredstev je bilo zbranih v ta namen, koliko zaklonišč je že zgrajenih ter v kakšni obliki bomo plačevali 3/0 prispevek za zaklonišča (s stanarino ali s posebno položnico).

Delegatska vprašanja in pripombe.

Delegatsko vprašanje tozda SGV o podražitvi javnega prevoza je konferenca sklenila posredovati svetu vozačev, ko bo vodja splošnih služb priskrbel od Integrala konkretne podatke.

Konferenca se strinja s pripombami na osnutek Resolucije SRS in SFRJ za 1. 1984, ki so jih tozdi posredovali delegatom na republiško skupščino.

(Zapisnik s seje konference delegacij za zbor združenega dela železarne z dne 21. 11. 1983)

ne zadoščajo, dopolnimo še z meritvami.«

»Kadar pride k zdravniku delavec, ki je hudo bolan ali težko poškodovan, zanj ni pomembno, na kakšnem delovnem mestu je, saj je popolnoma nezmožen za delo. Drugače je v primeru lažje boleznii ali delne poškodbe, ko je delavec nekatera dela še sposoben opravljati. Nekateri menijo, da mora zdravnik, ko odloča o pacientovi delovni zmožnosti, poznati le odločilne karakteristike delovnega mesta, ni mu pa treba poznati dela in okolja v celoti, kakor ga obravnava celostna ocenjevalna analiza.«

»Zdravnik v takih primerih odloča o preostali delovni zmožnosti delavca, zato mora poznati vse dejavnike, ki vplivajo na to. Predvsem je to pomembno, kadar gre za invalidske premeštitve. Človeka, ki je bolan na pljučih, ni dovolj prestaviti na tako delovno mesto, kjer ni prahu. V celoti moramo poznati staro in novo delovno mesto. Če smo njegovo delovno zmožnost napačno ocenili, bo na novem delovnem mestu nezadovoljen, neučinkovit, kar naprej bo v bolnišnici in čez čas spet na komisiji za premeštitve. Škoda bi bila neprimerno večja kakor stroški celostne analize obeh delovnih mest.«

»Ocenjevalna analiza delovnih mest je gotovo najbolj upravičena v primerih, ko gre za inva-

lidsko premeščanje delavcev. Kako pa ste doslej izbirali delovna mesta za ocenjevanje?«

»Doslej smo v železarni Ravne analizirali okoli 25 delovnih mest. So po težavnosti raznovrstna in na različnih delih tovarne. Nismo jih pa doslej izbirali sami. Zahtevo po analizi navadno pošljejo delavci ali vodstvo tozda, če menijo, da posebni pogoji na določenem delovnem mestu niso bili pravilno ocenjeni. Delavci v takih primerih pričakujejo povečan osebni dohodek. Moram pa poudariti, da analiza sama po sebi nima namena vplivati na osebni dohodek, čeprav lahko posredno vpliva tudi nanj. Prvotni pomen analize je odkrivati škodljivosti, nepravilnosti, pomanjkljivosti na delovnem mestu in iskanje rešitve za izboljšanje delovnih razmer. Zato bi radi analizirali predvsem ključna delovna mesta v železarni, kjer se pričakuje revizija delovne dobe, in kjer bi oceno uporabili kot dokument v invalidskem postopku ali na zdravniškem konziliju.«

»Tozdi, ki zaposlujejo večje število invalidov, imajo sredstva za objekte, kjer bo delo varnejše in ergonomsko primernejše. Pogosto pa nimajo ustreznih projektov, da bi jih namensko uporabili. Ali bodo analize pomagale stanje izboljšati?«

»V železarni je treba ergonomijo spraviti na skupni imenovalec. Inženirji bi izboljšave kon-

struirali bolje, ko bi sodelovali s strokovnjaki bioloških smeri, ki se ukvarjajo s človekom. Vsi predpisi, po katerih načrtujejo, namreč niso dobri. Ko strokovnjak, npr. psiholog, fiziolog ali antropolog, ugotovi ergonomski problem, bi moral skupaj s konstrukterjem poiskati rešitve. Dolej je bil povezava zelo slaba. Krive so kadrovske in organizacijske težave.»

»V delovnih organizacijah imajo sploh pogosto težave s planiranjem kadrov. Ali lahko ocenjevalna analiza pripomore k odpravljanju tovrstnih težav?«

»Tudi. Analize so pokazale, da so na nekaterih delovnih mestih ljudje z nazivom in izobrazbo, ki je pri delu sploh ne potrebujejo. Drugod imamo težave z neprimerno kvalifikacijsko strukturo. Ko bomo poznali zahteve na delovnih mestih, bomo lahko planirali tudi izobraževanje.«

»Pravi pomen ocenjevalne analize se bo pokazal najbrž šele tedaj, ko bodo ocenjena vsa delovna mesta?«

»Ko poznamo posamezna delovna mesta, lahko rešujemo konkretne probleme za konkretno osebo, ki je znana množica, se pokažejo določeni pojavi in to rešujemo drugače. Za reševanje množičnih ergonomskih problemov bi npr. lahko zgradili industrijske zmogljivosti, ki bi izdelovala tovrstne pripomočke in naprave. Doseči bi morali tudi,

da bi pri uvajanju novih izdelkov v proizvodnjo namenjali posebno skrb ergonomsko ustreznim izdelkom.

Za zdaj se mi zdi pomembno predvsem to, da bi ljudje, ki v analizi svojega delovnega mesta ne vidijo trenutne koristi, sodelovanja kljub temu ne odklonili. Ko bi ga, bi namreč hkrati z vodo izlili iz kadi dojenčka, ki se kopa.

Ko bomo ocenili vsa delovna mesta v delovni organizaciji, pa nogi ali republiki, bodo postala primerljiva. To bo velikega pomena za reševanje problemov, za primerjanje produktivnosti in za nagrajevanje po delu.«

»Pomen ocenjevalne analize delovnega mesta gotovo ni vprašljiv. Povzemite, prosim, glavne pridobitve, ki nam jih prinaša.«

»Analiza delovnega mesta, podprta z usmerjeno mersko analizo, je temelj za sistematično zdravstveno varstvo delavcev, pomembna pa je tudi za delovno organizacijo v tehnološkem in organizacijskem smislu. V postopku sodelujejo strokovnjaki za delo in delovno mesto (tehnik, ekolog) ter poznavalci človeka — delavca (psiholog, zdravnik). Skupaj iščejo rešitve, ki naj v končni perspektivi uresničijo geslo: pravi človek na pravo delovno mesto.«

»Tovariš doktor, hvala za pogovor!«

Mojca Potočnik

TOZD Industrijski noži. Danilu Golobu in Feliksnu Senici je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo posnemanja robov na pločevinskih nožih. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 139.845 din. Nadomestilo znaša 10.193 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Jožetu Šulerju III, Marjanu Gašperju in Vidu Rataju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 37.458 din za predčasno usposobitev rezkalnega stroja, s čimer so skrajšali zastoj in prihranili tozda 3.233.120 din. Nadomestilo si dele na enake dele.

Leopoldu Rancu, Erhardu Srebotniku in Adolfu Petriču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo vrtnja diskov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 28.903 din. Nadomestilo znaša 2832 din, avtorji pa si ga dele na tretjine.

TOZD TRO. Avgustu Vertačniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 23.678 din za pripravo za zbrusenje grezil. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 484.539 din.

Franču Drofelniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 27.073 din za izboljšavo tehnologije obdelave dolbilnih rezkarjev. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.078.930 din.

Ivanu Kosu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 19.291 din za izdelavo priprave pri vstavljanju vijakov v svedre mazničarje in svedre za okovje. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 469.008 din.

Zmagu Štehnarju in Ivanu Pudgarju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo tehnologije izdelave svedrov za okovje, s čimer sta povečala produktivnost pri rezkanju in struženju. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 839.449 din. Nadomestilo znaša 31.556 din, pri delitvi pa sta udeležena Štehnar s 65 in Pudgar s 35 odstotki.

bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 120.000 din za spremembo kalibracije na lahki progi, s čimer so povečali produktivnost oziroma letno prihranili 4.906.560 din. Nadomestilo si dele na enake dele.

TOZD Jeklovlek. Milanu Ceju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 7000 din za izboljšavo vtika na vlečno ravnalnem stroju. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, z izboljšavo pa so se odpravila zatikanja palic in zmanjšali zastoji.

Andreju Jugu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 15.000 din za pojačanje obešalnika kolobarjev, izboljšavo jarma za transportiranje palic in za izdelavo lesene lužilne kadi. Povečanja dohodka pri teh inovacijah ni bilo moč ugotoviti.

TOZD Stroj in deli. Adolfu Pustoslemšku in Stefanu Kamniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 158.643 din za izdelavo stroja za vrtnje »uzengij«, s čimer sta nadomestila nabavo večvretenskega vrtnega stroja in hitro rešila problem vrtnja. Z inovacijo je bil ustvarjen enkratni prihranek 3.461.399 din, pri delitvi pa sta udeležena Pustoslemšek s 60 in Kamnik s 40 odstotki.

Andreju Erjavcu in Andreju Špalirju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo tehnologije obdelave pokrovov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 50.508 din. Nadomestilo znaša 5284 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Danijelu Merkaču in Rudiju Čerpnjaku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2266 din za izdelavo vpenjalnega trna na HRVS, s čimer sta prihranila osem rezkalnih trnov v vrednosti 24.000 din. Nadomestilo si delita na polovico.

Jerneju Novaku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 15.522 din za izboljšavo posnemanja robov na zagodah za ročni skobelnik, s čimer je povečal produktivnost. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 336.066 din.

TOZD Energija. Vinku Gostenčniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 10.000 din za uvedbo obnavljanja sevalnih površin na infra plinskih grelnikih. Z izboljšavo se je nadomestil uvoz nadomestnih delov, povečanja dohodka pa pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

UGOTAVLJAMO

Ugotavljamo, da imamo premalo inovacij, da ne izkoriščamo ustvarjalnosti delavcev, da bi lahko z inovacijami brez večjih vlaganj prihranili lepe milijone, včasih tudi dolarje, z lastno pametjo nadomestili precej uvoza, da bi lahko rezultate lastne pameti z dobičkom izvažali, kot to delajo tisti, ki znajo... Ugotavljamo, da ni vzpodbude za ustvarjalno delo, da so naši rezultati slabi kljub sorazmerno visoki izobrazbeni ravni zaposlenih, da znajo drugod narediti z manj truda več kot mi, da dajejo drugi prednost pameti, mi pa se še vse preveč zanašamo na mišice...

Ugotavljamo še to in ono, dokler na koncu ne pridemo do ugotovitve vseh ugotovitev, namreč da smo na ustvarjalnem področju zato tako klavrni, ker smo drug drugemu nevoščljivi. Modrovanje o naši majhnosti znamo zaključiti še s floskulami o sosedovi kozi, pa o slovenski zavisti, ki noče že zagoreti, pa o tem, da znamo biti dobri hlapci pametnemu gospodarju, da smo stiskaški, da nimamo smisla za humor, da... Res da nas ni niti dva milijona, ni pa res, da se moramo z vztrajnim pljuvanjem v svojo skledo delati še manjše. Kljub temu pa znamo biti marsikdaj zelo samozadovoljni, ko se primerjamo z drugimi znotraj naših meja.

Vse to ugotavljamo, ugotovitve pa prihajajo z raznih ravni in iz bolj ali manj pomembnih ust.

INOVACIJE

TOZD Jeklarna. Antonu Konečniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 50.000 din za izboljšavo obzidave obokov na elektro obločnih pečeh, s čimer je odpravil lomljenje elektrod. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Antonu Klincu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 5000 din za predlog izdelave jarma pri postavljanju in snemanju kobilnih nastavkov.

TOZD Valjarna. Ivanu Brezniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 15.298 din za predelavo drogov na srednji progi, s čimer so se zmanjšali stroški vzdrževanja. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 168.304 din.

Antonu Odru in Anteju Sirovini je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo označevanja materiala. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 3.454.057 din. Nadomestilo znaša 57.868 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Lazu Saviču, Dominiku Naberniku in Edvardu Plazovniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izboljšavo škatij R 215 na srednji progi, s čimer so zmanjšali zastoj. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 563.668 din. Nadomestilo znaša 20.656 din, pri delitvi pa so udeleženi Savič in Nabernik s po 40, Plazovnik pa z 20 odstotki.

Jakobu Logarju in Dragu Garbu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 40.000 din za obnovitev prečnih veznikov na srednji progi, s čimer sta prihranila 3.754.503 din. Nadomestilo si delita na polovico.

Seadu Karadži, Francu Hartmanu, Alojzu Streklju in Emilu Pušniku je

Vsaka hala ima svoj okus

KAJ JE VSE RES

Nekaj že. Res je, da so poprečne zavistni ustvarjalnejši, ni pa res, da smo takšni samo Slovenci. Najbrž bi imeli podobne probleme tudi zunaj, če bi bile vsebine kuvert javne. Res je, da je delavec v visoko industrializirani družbi produktivnejši, ni pa res, da naš delavec za strojem dela slabše od tujca, torej se morajo rezultati njegovega dela nekeje porazgubiti, za to pa seveda ni sam kriv. Res je, da imajo v razvitejših državah več inovacij, ni pa res, da je naš delavec manj kreativen. In tako naprej in tako naprej bi lahko ugotavljali v nedogled. Kakorkoli že, nekaj drži zagotovo. Iz godlje, v kateri smo se znašli (spet ne po krivdi tistega, ki dela), se lahko izvlečemo samo s povečanjem ustvarjalnosti. Iz-bire ni.

KJE SMO V ŽELEZARNI

Poglejmo množično inventivno dejavnost, ki je ena izmed oblik ustvarjalnosti. Na tem področju smo za naše razmere dosegli še kar dobre rezultate, pa brez samozadovoljstva, prosim! Z množično inventivno dejavnostjo je namreč narobe to, da je premalo množična. Nekaj prek 100 letno odobrenih inovacij pri skoraj 6000 zaposlenih ne pomeni množičnosti. Lahko bi rekli, da smo na začetku množičnosti, pa bi tudi to težko trdili, ker je to število že dve leti približno enako, za letos pa tudi ne kaže drugače. Sledi torej, da bo potreben za povečanje množičnosti kvalitetnejši premik in vse govori v prid čim prejšnjemu uvajanju USOMID (usmerjena, sistematična in organizirana množična inventivna dejavnost). To pa je že druga tema in o tem morda kdaj drugič.

Zaskrbljuje nekaj drugega. Kaže namreč, da je tudi nas začela razjedati zavist, ta pa je seveda že sama po sebi dovolj velika prepreka na poti k večji množičnosti.

Često slišimo, da so glavni nevoščljivci vodilni delavci, ki da se bojijo za svoje stolčke, vedno pa hočejo imeti prav samo oni, s priznanjem drugim naj bi jim padla avtoriteta in se jim majali stolčki itn. Najdejo se tudi takšni, ki pravijo: »Ti le nič ne skrbi, saj jaz mislim zate.« Najbrž se lahko pohvalimo, da te karakteristike za veliko večino naših vodilnih delavcev ne veljajo, najde pa se kdo takšen. Ta bo npr. vzel vsako inovacijo pod drobnogled, preverjal številke, zadolžitve, pa še to in ono, samo da bi dokazal, kako vse skupaj ni nič vredno, namesto da bi vložil vse sile v to, kako bi se predlog čim gospodarneje uporabil. V isti sapi bo zatrjeval, kako si prizadeva za večjo proizvodnjo, izvoz, boljše kakovost... Le kdo bi se lahko takšni veličini v bran postavil, kaj šele, da bi jo imenoval z imenom in priimkom.

Pa to ni tako hudo. Končno o predlogu, bodisi da gre za uvedbo ali za dodelitev pravic, le odloči kolektivni samoupravni organ, seveda če tisti vodilni, ki je proti, v njem nima odločilne besede. Huje pa je, ko se prav v teh organih, ki odločajo, naselita drobnjakarstvo in zavist. Res je, da so samoupravni organi izvoljeni demokratično, najbrž pa bo tudi res, da imajo včasih v njih odločilno besedo poprečneži, ki neradi priznajo, da je kdo sposobnejši od njih. Vsaj tako si lahko razlagamo kakšno odločitev. Najbrž bo tudi držalo, da je pot do odločilne besede bolj odprta tistim, ki znajo prebrčljivo govoriti, manj pa sta za izbor pomembni delavnost in ustvarjalnost. Je že tako, žal. Hvalabog, tudi večina samoupravnih organov daje zaslužno priznanje ustvarjalnosti in odloča zelo odgovorno. Ponemod pa sta se začeli pojavljati zavist in drobnjakarstvo. Predvsem drobnjakarstvo. To-liko za razmislek.

Franjo Krivec

S skupščine izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav v Sloveniji

GOSPODARSKI NAPREDEK JE 70-ODSTOTNO ODVIŠEN OD ZNANJA

11. 11. 1983 je bila v Celju skupščina Zveze izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Slovenije. Iz poročila predsednika Jožeta Jana velja omeniti predvsem naslednje:

Glede na tehnično razvitost bi morali pri nas imeti za 20-krat več tehničnih izboljšav, kot jih imamo zdaj.

Vedeti moramo, da je gospodarski napredek 70 odst. odvisen od znanja in le 30 odst. od naložb.

Viri znanja so v podjetju (množična inventivna dejavnost), nato v menjavi med podjetji in v dobivanju iz drugih dežel (pri čemer se moramo poslužiti najprej časopisov in revij, nato šele licenc). Zveza se že 10 let trudi za rast množične inventivne dejavnosti in tako jo zdaj vidimo v več kot 100 delovnih organizacijah, več kot 3000 je organiziranih članov.

Lahko pa storimo še več: znano je, da moremo z ureditvijo tehnologije v vsakem od sedanjih podjetij izboljšati storilnost za najmanj 20%. Podjetjem bomo po vrsti ponudili poseben elaborat, ki smo ga pripravili.

Naša naloga je presukati družbeni interes: povečati je treba nagrade za izumitelje, saj so zdaj pogosto kar žaljive. Ovrednotenje je pri nas še neurtta pot. Delni uspeh naših prizadevanj od leta 1966 je v zakonu o združenem delu (delo Kardelja in Spiljaka).

Upreti se moramo zoževanju gospodarskega delovanja in zgrešenosti investicij — to zbija storilnost vsega gospodarstva.

Opomniti moramo na pomanjkljivost Kraigherjevega elaborata, ki govori le o znanju, ne pa o izumih, ki so v bistvu izvir znanja v delovnih organizacijah. Množična inventivna dejavnost je osnovna oblika nabiranja znanja tudi dandanes!

Dobro delujejo za izboljšanje množične inventivne dejavnosti gospodarska zbornica in sindikati Slovenije.

Član IO Gospodarske zbornice Slovenije (Gerbec) je povedal nekaj o dejavnostih GZ, ki zadevajo inovatorstvo: pospeševanje drobnega gospodarstva, prenos znanja v gospodarstvo, krepitve inovacij, predvsem pa izboljševanje kakovostnih dejavnikov razvoja, kar je smer razvoja v svetu. Ena važnih nalog GZ je standardizacija, h kateri spadajo npr. katalogi izdelkov (ali izda vsako podjetje vsako leto nov katalog?). Učinki raziskovalnih nalog so premajhni, ker ni enotnega informacijskega jezika v njih. Tudi tu je pomanjkljivost Kraigherjeve komisije: ni zahteve po uskladitvi tehnoloških jezikov vseh elementov tehnološkega razvoja. Ne upoštevamo zadosti, da je izum vektor s smerjo in velikostjo — za usmerjen razvoj. Nespremenljivo je dosežanje pogosto razvrednotenje ali prevrednotenje znanja. Ob uvozu strojev nismo upoštevali vrednosti uvože-

IZ GRADIVA INDOK CENTRA

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA V OBČINI RAVNE

Industrijska proizvodnja je bila v devetih mesecih letos za 2,3% večja od lanske. Celotni prihodek se je povečal za 39% in je znašal 21.975.342 tisoč din. Izgube so se povečale na 78.653.638 din. Dohodek v gospodarskih OZD je znašal 4.984.677 tisoč din, kar je za 32% več kot v enakem obdobju lani.

DIMNIKARJI PREKORAČILI RAST SREDSTEV ZA OD

Poprečni OD v gospodarstvu občine Ravne je v I. polletju znašal 17.012 din na zaposlenega, v Dimnikarskem podjetju Ravne pa 19.006 din. Kot vzrok navajajo deficitarnost, precejšnjo fluktuacijo, delo v težkih razmerah ter prispevek za beneficirano delovno dobo.

OCENA LETOŠNJIH MDA

Tudi letos so se mladinci naše občine v zadostnem številu udeležili mladinskih delovnih akcij. Med brigadirji je bilo več mladih komunistov, delavcev, študentov in osnovnošolcev, manj pa srednješolcev. MDA Jasenovac '83 je bila izredno slabo pripravljena, z MDA Istra '83 pa so bili brigadirji zelo zadovoljni.

NOVA OPREMA IZ JAPONSKE

Rudnik Mežica se obrača na izvršni svet SO Ravne s prošnjo za odobritev stroškov za službeno potovanje na Japonsko k firmi NICHIMAN, ki izdeluje opremo za predelavo organskih odpadkov iz gume. Rudnik se namerava v bodoče ukvarjati še s predelavo odpadnih akumulatorskih šketal, zato želijo prisostvovati predelavi svojega odpadnega materiala na Japonskem.

PREPEOD PROMETA IN PARCELIZACIJE ZEMLJIŠČ STRAŽIŠČE—BREZNICA

SO Ravne je izdala odlok, ki pred pričetkom urbanistične obdelave zadržalnega območja Stražišče—Breznica preprečuje vse nekontrolirane odkupe in nedovoljene posege na teh zemljiščih.

(Vir: Referalne informacije Indok centra št. 9/83)

nega znanja — in ga tudi zdaj, ko ga dajemo v nerazvite republike, ne.

Želja gospodarske zbornice je boljše prenašanje znanja med podjetji, sodelovanje naj bi bilo tudi neformalno.

Drugi razpravljavci so menili, da mora gospodarstvo usmerjati institute in da naj prihajajo raziskovalci iz gospodarstva (Gerl). Paziti moramo, da ne bomo še naprej uvažali drugod že opuščeno tehnologijo (Jež). V podjetju lažje uspe inovator, ki pride od drugod kot domač, ki opozarja na napake (Jenko).

Organiziranje društev za inovatorje je močno dvignilo množično inventivno dejavnost (Mackošek). V Železarni Štore poučijo o inovacijah že delavce na uvajalnem tečaju, zdaj predavajo o inovacijah še v 7. in 8. razredu osnovne šole. Inovatorske nagrade so uvedli tudi v pokojninsko osnovo. Pripravljeni so pokazati vsakomur, kako se to naredi.

Nova društva potrebujejo modele za svoje delo (ugovor Halerja: vsako društvo ima svoj statut in program dela), nagrade so pogosto premajhne, ko gre za več izumiteljev — avtorjev (Borovec).

Predsednik celjskega sindikata (Pečnik) je podal nekaj dragocenih misli. Če v tozdu ni inovacij, je nekaj narobe; ni nujno, da je kriv direktor. Množične inventivne dejavnosti ni v slabo organiziranih okoljih ali v takih s slabimi samoupravnimi odnosi. V Celju je sindikat spodbudil nastanek društev avtorjev tehničnih izboljšav in izumiteljev (zdaj je 6 DIATI-jev) in s tem se je množična inventivna dejavnost bistveno povečala. Za dosego množične inventivne dejavnosti (MID) je treba začeti z mladino. Zato imajo v Celju klube mladih raziskovalcev, klube »mladi za napredek Celja« itd., in člani dobijo za svoje opravljene naloge nagrade. To je že napredek nasproti razstavam, ki jih organizira Železarna Štore. Raziskovalna dejavnost je tesno povezana z inventivno. Vse družbene organizacije naj povezujejo tozde z občinsko raziskovalno skupnostjo.

Predstavniki republiškega odbora za inovacije pri ZS Slovenije (Tratnik) je našel naloge sindikatov (izvolitev pravih komisij za dodeljevanje nagrad, namoščila avtorjem, kadrovska politika). MID je treba podpreti s poklici (profesionalci), ena pot so tečaji za vodilne osebnosti. Referentov za inovacije je veliko premalo — po deželi sploh ni zgrajene strukture. Izobraževanje je treba širiti v šole, tudi na TV je veliko premalo prikazana inovacijska dejavnost. Sindikati potrebujejo poklicno pomoč, ki jo morejo dati le društva izumiteljev.

Ustanovitev DIATI-jev pospeši v vsakem okolju novatorstvo, važna pa je tudi naklonjenost poslovočnih kadrov, gre za pravilno usmerjanje naložb (predsednik IS Celja Hudej).

Predstavniki CK ZKS iz Ljubljane je poudaril, da v Sloveniji vsebinsko nikakor nismo okrnili pritoka znanstvenih obvestil iz ostalega sveta, zmanjšali smo le število naslovov s 16.000 na 9000 letno. Naloga inovatorjev je predvsem ohranjanje in izboljševanje kakovosti izdelkov. S povečanjem strokovnih društev in z ustvarjanjem krožkov bomo lahko širili USOMID, MID...

Direktor patentne pisarne ne razume, da je pri nas tako malo patentov nasproti tehničnim izboljšavam. Na zveznem nivoju naj bi se izdelal program za šolanje patentnih inženirjev.

Predsednik Jan je nato podal zamisli o dopolnitvi organizacije (razširitev IO ZIATI s predstavniki vseh društev, povečanje števila pravnih in patentnih svetovalcev — novatorji pogosto ne razlikujejo patenta od modela in tega od izboljšave, organizirali bomo širše stike s sosedi) in delovanja zveze (doseči uresničevanje zakonov, pomagati SPATUJU — katerega najbolj razviti del smo, izsiliti gospodarnost zakonov, oblikovati poklicne organizatorje inovatorstva — saj jih je do zdaj delovalo le 80).

V 21-članski izvršni odbor je bil ponovno izvoljen tudi naš predstavnik. Mag. Franc Uranc

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto X

Ravne na Koroškem, 15. decembra 1983

Št. 12

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Podružbljanje SLO in DS

Veliko je bilo že povedanega in napisanega, še več je bilo najrazličnejših debatnih pogovorov o podružbljanju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite, pa problematike vojaške vzgoje. Lahko rečemo, da je to v zadnjem času ena od zelo širokih akcij, ki jo s številnimi razpravami vodi RK ZSMS po OK ZSMS ter povsod, kjer mladi živijo in delajo, kjer so prisotni v vsakdanu. Ko boste brali tale zapis, bodo razprave že mimo (tudi v naši železarni so se vanje vključili mladi po vseh OO ZSMS), pa vendarle bo ostal dovolj trden in otipljiv dokaz tega, kako mladi prispevajo k podružbljanju SLO in DS ter kakšna je pri tem njihova vloga.

Problemi v zvezi z obrambno vzgojo se pokažejo, če analiziramo učinkovitost znanja, pridobljenega med služenjem vojaškega roka, na vojaških vajah ter potem, če to znanje soočimo s hitrim razvojem vojaške znanosti in tehnike. Pokaže se, da je vojak po šestih mesecih vzgoje v JLA odlično pripravljen za oborožen boj. Stanje pa je bistveno drugačno čez pet ali več let. To pomeni, da obstoječo obliko vojaške vzgoje, pri kateri glavno znanja dobimo v kratkem obdobju med služenjem vojaškega roka, potem z najrazličnejšimi vajami dopolnjujemo ter dograjujemo z novimi prijemi v svetu vojaške tehnike in znanosti. Ravno vsestranski hitri razvoj tega področja terja permanentno izobraževanje ter stalno dopolnjevanje že pridobljenih znanj posameznikov. Obrambna vzgoja v obliki služenja vojaškega roka v dolžini 15 mesecev glede na čas ni tako učinkovita, vendar pa je pogojena z obstoječimi razmerami. Ravno te razmere terjajo kratko začetno usposabljanje, nato pa stalno obnavljanje, izpopolnjevanje in dograjevanje obstoječega znanja. V ZSMS se torej ne zavzemamo za nekakšno ukinitvev obrambne oziroma vojaške vzgoje, temveč le za učinkovitejši in sodobnejši pouk, ki ni skoncentriran samo na 15 mesecev, temveč se izvaja skozi vse življenje posameznika.

Ravno v okviru tega se zavzemamo za skrajšanje vojaškega roka in za postopno uveljavljanje predlaganega načina v skladu z materialnimi možnostmi družbe. Razmere v svetu in tehnična ter tehnološka raven sodobnih oboroženih sil zahtevajo vrhunsko usposobljenost ljudi za obrambo. In ljudje bodo sprejeli sistem SLO in DS za svoj lastni sistem toliko, kolikor se bo v njem zrcalil splet njihovih lastnih interesov in pobud. Sistem obrambne vzgoje, ki naj zagotavlja določeno pripravljenost, predvsem pa sposobnost ljudi za vodenje vseh oblik borbe ter odpora proti napadalcu, mora biti v celoti enoten. Sestavljen naj bi bil iz osnovnih oblik obrambne vzgoje, na podlagi katere se bo razvijala pripravljenost in motiviranost za obrambo sistema. Nosilci osnovnih oblik obrambne vzgoje morajo biti vzgojno izobraževalne ustanove do vključno srednjega usmerjenega izobraževanja. Obrambna vzgoja in pridobivanje vojaških znanj mora biti bolj kot do sedaj temeljiti na samoiniciativnosti ob upoštevanju prejšnjih znanj udeležencev. Nenehno izpopolnjevanje vojaške tehnologije zahteva sprotno dopolnjevanje

znanj z novimi. Ravno zato moramo biti doslednejši, bolj sistematični pri usposabljanju občanov v rezervni sestavi oboroženih sil. Ustrezna prerazporeditev sil in sredstev od usposabljanja do intenzivnejšega dograjevanja z novostmi v vojaški tehnologiji bi prav tako pozitivno vplivala na obrambno sposobnost.

Zanimive so bile še nekatere ugotovitve, ki so presenetljive in so plod javnih razprav o podružbljanju SLO in DS. Znanje, ki ga pridobimo v vojski, naj bi v civilstvu nenehno obnavljali in dograjevali. Več pozornosti bi veljalo vsekakor posvetiti organiziranju in izvajanju najrazličnejših oblik takšnega izobraževanja. Številne vojaške vaje ne

bi smele imeti za ospredje samo kondicijski poudarek, temveč tudi izobraževalnega.

Tudi služenje vojaškega roka v dolžini 15 mesecev ni niti učinkovito in še manj racionalno. Sodobne razmere terjajo kratko začetno usposabljanje, potem pa stalno dograjevanje znanja. Mladi so prav tako podprli možnosti ter perspektive obrambne vzgoje, ki jih je oblikovala komisija za SLO in DS pri RK ZSMS. Razmere v svetu kakor tudi tehnična in tehnološka raven sodobnih oboroženih sil zahtevajo vrhunsko usposobljenost ljudi za obrambo. Ravno zato mora biti sistem obrambne vzgoje enoten, da bo zagotavljal visoko mero pripravljenosti ter sposobnosti vseh vrst in metod borbe ter odpora proti agresorju. Z dopolnilnimi oblikami obrambne vzgoje bi morali doseči nadgradnjo osnovnega znanja. S temi oblikami bi razvijali predvsem sposobnost za vse oblike borbe. Nosilca dopolnilnih oblik obramb-

Zimski osamelec

ne vzgoje naj bi bila JLA in teritorialna obramba.

Ustrezna prerazporeditev sil in sredstev od usposabljanja v okviru vojaškega roka k intenzivnejšemu dograjevanju in seznanjanju z novostmi v vojaški tehnologiji rezervnih sestavov bi pozitivno vplivala na obrambno sposobnost.

Ostali nosilci dopolnilnih oblik obrambne vzgoje morajo biti strokovni organi in organizacije za enote in štabe civilne zaščite, pri-

padnike narodne zaščite, delovne organizacije, društva, za vse tiste naloge, s katerimi delovni ljudje in občani na osnovi dela, političnih ter drugih interesov prispevajo k obrambni sposobnosti domovine.

Silvo Jaš

(Del povzetkov je iz gradiva RK ZSMS o podružbljanju SLO in DS ter iz razprav 16. seje predsedstva OK ZSMS Ravne na Koroškem)

Za „akcijsko“ in ne za „administrativno“ stabilizacijo

Načrt uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v SR Sloveniji in v občini Ravne na Koroškem vključuje nekatere strateške cilje — usmeritve in naloge našega gospodarstva, našega nadaljnje razvoja, ki pa ne nadomeščajo planskih aktov delovnih organizacij in tozdov. Za prihodnje srednjeročno obdobje bodo na osnovi dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije izoblikovani cilji in usmeritve družbeno gospodarskega razvoja ter naloge in ukrepi za njihovo uresničevanje. Dolgoročni program in iz njega izvedeni načrt bosta pomembno izhodišče za oblikovanje usmeritev in nalog ekonomske politike v letih 1984—1985. Zato bo v naši republiki in občini politika družbenoekonomskega razvoja, opredeljena v resoluciji za leto 1984, po svoji stabilizacijski naravnosti vsebinsko neposredno povezana z načrtom uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v SR Sloveniji.

Stabilizacijski napori iz načrta, ki ga je pripravila komisija za stabilizacijo pri republiškem izvršnem svetu, so strnjeni na pet prioritarnih nalog:

1. vključevanje v mednarodno delitev dela
2. rast proizvodnje
3. pridobivanje in razporejanje dohodka
4. razvojna politika
5. prestrukturiranje družbenih dejavnosti

Načrt opredeljuje samo naloge, ki jih je treba uresničiti, da bomo uresničili temeljno načelo načrta: z dolgoročnimi in kratkoročnimi ukrepi zagotoviti samoupravni način izhoda in gospodarskih težav in utrditi temeljni socialistični samoupravni produkcijski odnos, ki ga zahtevata ustava in zakon o združenem delu. Večina ukrepov je kratkoročna (rok: konec leta 1983 in prvo polletje 1984), vendar bodo dobra podlaga za usmeritev in oblikovanje ekonomske politike v letih 1984—85.

Pri prestrukturiranju družbenih dejavnosti so pripravile programe samoupravne interesne skupnosti. Ugotavljam, da so zelo linearni, ne upoštevajo posebnosti in določenih izjem. Mnogo bolj so restriktivni pri uporabnikih kot pri izvajalcih, poudarjena je participacija udeležencev na vseh področjih življenja in dela.

Ugotovitve in stališča

1. Vzgoja in izobraževanje: zahtevamo, da morajo vsi ukrepi, ki posegajo v kakovost in izobraževanja biti pred uvedbo strokovno preverjeni in pretehtani ter politično potrjeni. Pristop k reševanju določenih problemov in sprejemanju ukrepov ne sme biti linearen, ampak je nujno potrebno diferenciran — selektiven pristop zaradi tega, ker niso vse občine v enakem položaju (takšen pristop pa zahteva točne in konkretne kriterije ter merila). Ne soglašamo z ukrepi, ki predvsem prizadenejo uporabnike in pedagoške delavce. Razmisliti je treba o nujnosti ali zmanjšanju administrativnega aparata, vprašanje potrebnosti 21 posebnih izobraževalnih skupnosti. Učbeniki so preobširni in prezahtevni (dostikrat jim niso kos niti učitelji, kaj šele učenci). Lahko bi oz. morali bomo storiti, da

bo veljavnost učbenikov daljša. Ukinitve raznih subvencij (za prevoze, prehrano, nakup učbenikov) lahko samo poveča socialne razlike in se mogoče zaradi tega del mladih ne bo mogel izobraževati. Opozoriti velja na problematiko financiranja osnovnih in dogovorjenih programov, o problematiki proizvodnega dela dijakov (praksa), opremljenosti učilnic in njihovih kapacitet, o stroških za odpravljanje nekvalitetno grajenih objektov (ravne strehe na Javorniku), o enakomerni obremenitvi pedagoških delavcev (obremenitev učitelja telesne kulture, glasbenega pouka: učitelju slovenščine, matematike, zgodovine), o problematiki podružničnih šol, o kadrovske problematiki (pomanjkanje kadrov za strokovne predmete), o nagrajevanju pedagoških delavcev.

2. Telesna kultura: opozarjamo na budnost pri razdeljevanju sredstev za vrhunski šport in množično rekreativno dejavnost. Več sred-

stev moramo nameniti rekreativni dejavnosti. Z uveljavljanjem udeležbe bodo tako spet prizadeti delavci z nizkimi osebnimi dohodki. Sprašujemo se, zakaj svobodna menjava dela na tem področju ne zaživi tako, kot bi morala.

3. Kultura: posebnih pripomb nimamo, vendar pa opozarjamo na nevarnost zapiranja oz. omejevanja nastopov raznih gledaliških skupin iz drugih krajev v naši občini.

4. Zdravstveno varstvo: zdravstvena organizacija je v zadnjem času že uspela realizirati nekaj pomembnih sklepov in stabilizacijskega programa iz leta 1982 (zmanjšali so pogodbeno nadurno delo ter porabo zdravil). Povečanje participacije v občini ni predvideno. V zdravstvu pa se srečujejo z velikimi težavami: zastarela oprema, pomanjkanje amortizacijskih sredstev, povečanje bolniškega staleža, težave pri nagrajevanju). Podpiramo vse napore zdravstvene organizacije, ki težijo k notranji racionalizaciji. Ne pristajamo pa na procentualno zmanjšanje ležalne dobe v bolnišnici in pa uporabe zdravil na recepte. Na tak način bomo zmanjšali kvaliteto našega zdravstvenega varstva.

5. Zaposlovanje: ker smo okrog zaposlovanja že veliko govorili in pisali, je treba sprejete naloge in sklepe izvrševati.

6. Stanovanjsko gospodarstvo: o tem smo že veliko pisali, vendar so mladinske organizacije v organizacijah združenega dela pri izvrševanju teh nalog še premalo aktivne.

Mladi podpiramo dolgoročni program gospodarske stabilizacije v naši občini kot v republiki. Zahtevamo (tako kot je v osnutku tudi predvideno) róke in nosilce posameznih akcij. Za neodgovorne ne more in ne sme biti prostora. Proti takim je treba uvesti sankcije. Zahtevamo dosledno uresničevanje sprejetega in dogovorjenega.

M. K.

Mladinskemu prostovoljnemu delu — mesto in vlogo, ki mu pripada

V Slovenj Gradcu so se zbrali mladi na regijskem posvetu o mladinskem prostovoljnem delu. To delo postaja čedalje bolj enoten del celotnega družbenega dela. S sedanjimi rezultati in izkušnjami (le-te pa odpirajo nove perspektive razvoja in krepitve prostovoljnega mladinskega dela, solidarnosti delovnih ljudi in občanov ter boljšim pogojem življenja in dela ljudi v naši državi — še zlasti v nerazvitih področjih) moramo doseči, da se vedno bolj zmanjšuje (nezdrav) te-

kmovalni duh mladinskega prostovoljnega dela. Razpravljalci so ugotovili, da so priznanja (udarnik, trak akcije, udarništvo udarnega dne, pohvale...) razvrstotene in da bo treba priznanja »na novo ovrednotiti«, analizirati.

Za prihodnje mladinske delovne akcije moramo zagotoviti razvoj in uresničevanje družbenopolitičnega organiziranja brigadirjev. Poživiti moramo delo aktiva zveze komunistov in zveze socialistične mladine na mla-

Tudi takšna je mladost

OD TU IN TAM

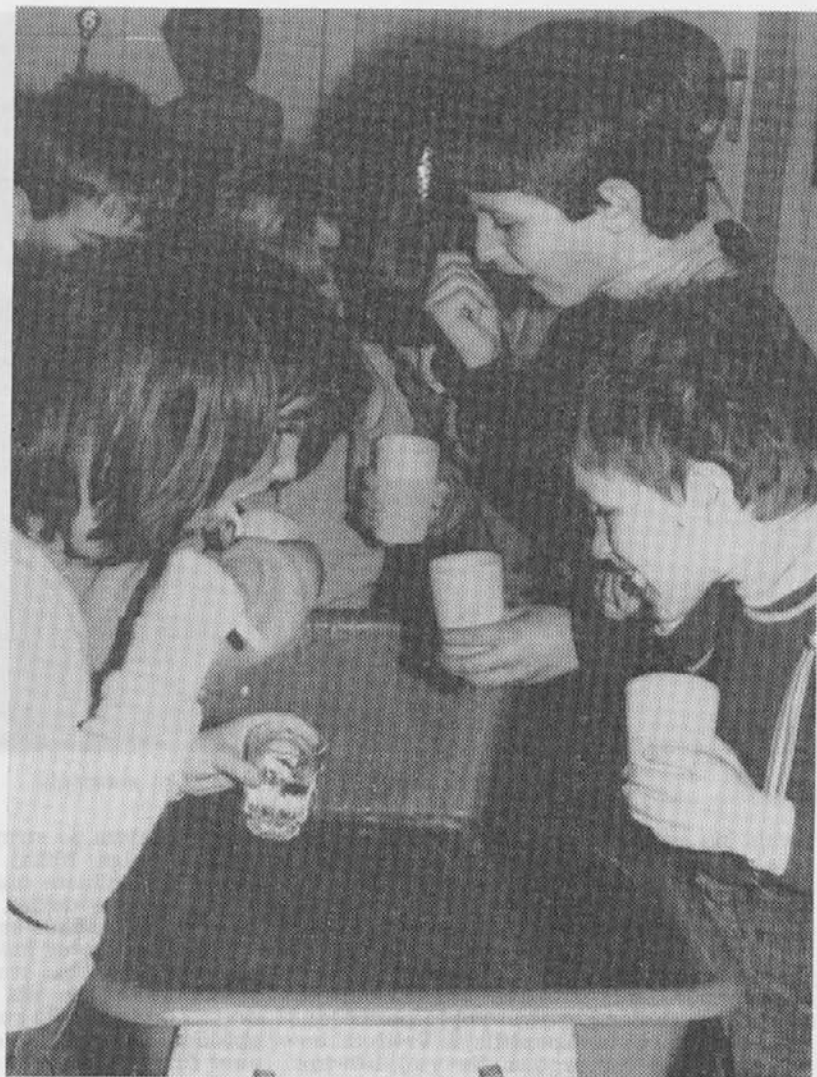
Koordinacijski svet OO ZSMS Železarne Ravne je v zadnjem času navezal veliko najrazličnejših stikov z mladimi iz številnih delovnih organizacij. Tako so železarno obiskali mladi iz Kidričevega, Mariborske livarne, industrije pohištvenega okovja »Lame« Podgrad pri Kopru in še bi lahko naštevali. Ti obiski niso samo izletniški, temveč gre pri njih tudi za izmenjavo delovnih in ostalih izkušenj med mladimi, teh pa prav gotovo ni tako malo. Vez med njimi pa je tudi izmenjava glasil ter zapiskov raznih sej in posvetovanj. Prihodnje leto, zlasti pomladi, pa je predvidenih več športnih srečanj, na katerih bodo sodelovali tudi mladi železarne Ravne.

Komisija za priznanja pri KS OO ZSMS je predlagala za najboljšega mladega inovatorja svetu ZSMS SOZD slovenske železarne mladince iz OO ZSMS Vzmetarna Emila Porija kot enega izmed najbolj obetavnih in perspektivnih mladih inovatorjev v železarni. Emil je s svojimi številnimi izboljšavami v Vzmetarni precej izboljšal pogoje dela ter nekatere tehnološke postopke.

V novembru je bil KS OO ZSMS organizator tradicionalnega košarkarskega turnirja med mladimi železarne, rudnika Mežica, Kovinarstva-Ljubno ter obema kluboma koroških študentov v Ljubljani in Mariboru. Turnir je organizacijsko pa tudi po udeležbi dobro uspel.

S. J.

Zobna higiena

dinskih delovnih akcijah: njihova naloga je poživiti aktivnost, da realiziramo vse delovne in družbene naloge.

Za uspešno izvedbo mladinskih delovnih akcij je pomembna kadrovska politika. Zato moramo posvetiti vso pozornost pripravam in organiziranju mladinskega prostovoljnega dela (akcij) ter vključevanju mladih iz vseh sredin. Nedopustno je, da je v strukturi brigad premalo študentov in delavcev; brigade sestavljajo v pretežni meri le srednješolci. Pri zainteresiranju mladih za mladinske delovne akcije je pomembna pestrost organiziranja dela in življenja na mladinski delovni akciji. Mladi brigadirji predlagajo, da naj bodo na mladinski delovni akciji le dve, tri interesne dejavnosti (na vsaki akciji druge, pač po pogojih in specifičnosti) in naj se brigadirji udeležijo tistih mladinskih delovnih akcij, kjer bodo lahko delovali na tistem interesnem področju, ki jih zanima in si bodo v času trajanja mladinske delovne akcije pridobili (žal le) osnovne s posameznega področja delovanja (fotokrožki, padalstvo, judo, karate, deskanje, plavanje, potapljanje...). S tem bi laže zagotovili tudi polnoštevilčnost brigad.

Vso pozornost moramo posvetiti idejno-političnem delu na mladinskih delovnih akcijah. Zagotoviti moramo ustrezne kadre in literaturo ter doseči, da bo brigadir aktiven udeleženec idejno političnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja. Upreti se moramo vsem poskusom, da se mladinsko prostovoljno delo sprevrže v izkoriščanje cenene delovne sile, ki ustvarja dohodek, na katerega deliteve pa nima brigadir nikakršnega vpliva.

Udeleženci so kaj kritično spregovorili o letošnjih mladinskih delovnih akcijah. Največ pripomb so imeli na zvezne mladinske delovne akcije izven SR Slovenije. Pripombe so imeli predvsem na slabe higienske razmere (rekli so, da so prebivali v »zasvinjanih« naseljih) in na slabe — netovariške — medsebojne odnose, za kar krivijo vodstva, vodilni kader mladinske delovne akcije (štab akcije), saj je bilo samoupravljanje le na papirju. Na akcijah pa je treba poskrbeti za ustrezno zdravstveno zaščito našega brigadirja.

Spregovorili pa so o standardu brigadirjev in brigade. Nedopustno je, da nekatere brigade (iz drugih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin) razpolagajo s precejšnjimi denarnimi in materialnimi sredstvi, medtem

ko mi (v SR Sloveniji) zagotovimo brigadirju le najnujnejše (brigadirsko obleko in majico). Odločno so zahtevali, da se mora standard vsaj okvirno poenotiti v vsej naši širši domovini.

Na akcijah moramo omogočiti brigadirjem več prostega časa, da bodo lahko spoznali kraj, navezali stike z domačini, spoznali njihov način življenja in navade ter kovali bratstvo, enotnost in tovarštvo, ne pa da vlada med brigadami (nezdrav) tekmovalni duh za osvojitve (tudi po izsiljenih poteh) vseh priznanj na mladinski delovni akciji.

Pravočasno (že v februarju) moramo imeti izdelane termine za vse republiške in zvezne delovne akcije, da lahko pričnemo pravočasno z evidentiranjem brigadirjev, jim postrežemo z vsemi potrebnimi informacijami. Že pri evidentiranju pa se morajo vključiti osnovne organizacije zveze komunistov in izvršni odbori sindikatov.

Razmisliti velja tudi o tem, da bi mladince — brigadirja, udarnika stimulirali za udeležbo na mladinskih delovnih akcijah na tak način, da bi hitreje prejel stipendijo, se hitreje zaposlil, hitreje dobil stanovanje, vendar pa vztrajati, da bi bila udeležba na mladinskih delovnih akcijah le prednostni kriterij. Tak način nagrajevanja najboljših brigadirjev poznaajo v nekaterih občinah v naši domovini.

Skratka: mladi bodo še naprej razvijali mladinsko prostovoljno delo in na tak način pripomogli k hitrejšemu napredku naše samoupravne socialistične skupnosti, našega gospodarskega, kulturnega in družbenega življenja.

V razvoj te interesne dejavnosti mladih pa se morajo vključiti vse subjektivne, napredne sile z zvezo komunistov na čelu.

M. K.

19500 km s kolesom

Sredi marca sva z Bobijem prvič sedla na kolo in tako odprla novo kolesarsko sezono. Sprva je na krajših razdaljah šlo bolj trdo, kasneje pa sva tudi maratonske razdalje zlahka premagovala. Do prvega maratona, ki je bil v Celju 22. maja, sva prevozila že lepo število kilometrov. Takrat sva prvič sodelovala na maratonu, čigar start je bil zunaj Koroške. Progo, dolgo 124 km, smo vsi Korošci solidno odpeljali. Skoraj vsi delamo v Železarni Ravne, čas za vožnjo pa odmerimo po delu.

Julija sva se odpravila v Kranjsko goro. Namenila sva se premagati gorske prelaze, ki spadajo v okvir slovenske kolesarske transverzale. Povzpela sva se na Vršič (1611 m), Korensko sedlo (1054 m), z Bleda na Pokljuko (1300 m) ter iz Zalega loga na vas Sorico

(907 m). Vsi ti vzponi znašajo od 12 do 18%. Enotna sva sklenila za najtežjega razglasiti vzpon na Pokljuko prav zaradi dolžine in strmine klanca. Tisti, ki ste z avtom tam vozili, gotovo veste, da vožnja s kolesom ni udobna. Marsikdo bi celo dejal, da takšnih strmin sploh ni mogoče speljati s kolesom. Z dosti volje in moči se da speljati skoraj vsak klanec. Po težavnih vzponih pridejo tudi spusti, ki so nama v največji užitek. Drveti navzdol z avtomobilsko hitrostjo je zares čudovito, pa tudi nevarno.

Vršič vseeno ostaja najbolj veličasten in zdi se, da ga ob vsakem obisku še bolj spoštujemo.

Gorskim prelazom je sledil maraton »Pohorski bataljon«, katerega se bova zaradi dobre vožnje rada spominjala. Četrtrič sva sode-

Takšnih pregledov med vožnjo ni manjkalo

lovala na njem in dosegla svoja najboljša časa. Vožnja v klance nama ni delala težav, saj sva si pri premagovanju prelazov zanje nabrala dovolj moči. Kmalu zatem sva ponovila slovensko kolesarsko transverzalo 1000 km po Sloveniji. O tej sva že lani pisala, letos pa za spremembo objavljava fotografijo s 7-dnevne transverzale. Podaljšala sva jo do Savudrije, tako da sva na dan prevozila poprečno 154 km. Tudi tokrat sva se spopadla z Vrščem ter spet izboljšala čas vzpona. Na vsej 1079 km dolgi poti smo imeli obilo sonca. »Smo imeli pravim zato, ker naju je spremljal sodelavec Maks, ki se je kot ekonom zelo izkazal. Skrbel je, da naju vročina ni preveč izdelala in naju z zvrhano mero dobre volje vzpodbujal. Tudi za presenečenja je skrbel, kajti kavice ne točijo kar tako ob cesti, kajne.

Po nekaj dneh počitka sva krenila na start 2. maratona Franja, dolgega 155 km. Glede na težavnost maratona smo se med 1425 udeleženci štirje Ravenčani dobro odrezali. Navdušeni nad organizacijo maratona ter izrednim zanimanjem ljudi za tovrstne prireditve smo se zadovoljni vrnili domov. Rada se spominjava 6 km dolgega vzpona na 85. km proge, ki je mnogim pokopal upe na boljše uvrstitve, nama pa je pomagal do nje (Cerkno—Kladje 440 m višinske razlike).

Ves avgust sva pridno nabirala kilometre po Mislinjski in Mežiški dolini ter dostikrat obiskala Kope in Šentanel.

3. septembra smo se udeležili »juriša na Areh«, odtelej pa je vsakdo od nas mislil le še na ponovno snidenje z Vrščem teden kasneje. Vsakoletni »juriš na Vrščem« privablja množico kolesarjev iz vse Slovenije. Kot na Arehu nas je tudi tu bilo osem in vsi smo brez težav privijugali čez 24 serpentin na 1611 m visoki prelaz. Prav na zadnji serpentin nam je zagodel veter, ki je neusmiljeno

pihal s prelaza po strmini, ki se je zdela neznansko dolga. Nekaj je bilo tudi takih, ki vršičkim strminam niso bili kos. Med njimi ni bilo opaziti deklet, ki so se ravno tako pogumno spopadla s serpentinami.

Z Vrščem so se koledarske prireditve iztekale, kilometre pa sva še kljub temu pripisovala. Prenehala sva pri 19.500, peljala pa sva 227-krat ali 85,9 km na dan. Medveda sva obiskala 217-krat (tako rečeva, kadar peljeva v Črno), v Slovenj Gradcu pa sva se pojavila 131-krat. Premagala sva skoraj 80.000 metrov višinske razlike, voženj, daljših od 100 km, je bilo 51, najdaljša prevožena relacija pa Ravne—Jesenje 218 km. Tudi brez prehodov zračnic ni šlo, saj jih je bilo enajst (11).

Kot zanimivost naj omeniva še to, da bi za 19.500 km vožnje z avtom porabila 1365 litrov bencina, bone zanje pa bi morala zbirati leto in pol, če seveda vmes ne bi skočila ponj čez mejo k sosedom. Po sedanji ceni bencina bi zanj odšteli 93.000 N din. Dodala bi, da vsi ti podatki niso iz trte izviti, temveč so iz nanih skrbno vodenih evidenc.

Za zaključek, še nekaj v premislek, za katerega bo dovolj časa čez zimo. Namreč, na vseh množičnih prireditvah je opaziti mnogo kolesarjev, organiziranih v kolesarskih klubih in sekcijah. Tudi v Mežiški dolini je zadosti kolesarjev, zato je čas, da se povežemo vsaj v sekciji ter se tako združeni pojavljamo na prireditvah. Za primer naj povem, da so že mnogi delovni kolektivi organizirano odpeljali 1000 km po Sloveniji, nas železarje pa to še čaka. Do pomladi se menda le bomo dogovorili, zato velja povabilo na transverzalo.

Engelbert Močivnik in Bojan Pastirk
ter ekonom Maks Krajnc

toliko potrpljenja in ljubezni za te otroke. Veliko otrok nas je lahko veselih in srečnih, ker smo zdravi.

Helena Bezjak, 5. razred

V tednu otroka smo imeli obisk iz Črne. To so bili gojenci Zavoda za delovno usposabljanje mladine. Z nekaterimi smo že stari znanci, saj se obiskujemo že več let. Navdušili so nas s pesmijo »Naša četica koraka« in folkloro. Mislim, da so dolgo dolgo vadili ob pomoči vzgojiteljev, da so lahko nastopili za nas. V zahvalo smo jim dolgo ploskali. Obiskali so nas tudi v razredih. Sošolka Tina jim je zaigrala na flavto. Bili so veseli.

Stojan Savič, 4. razred

O srečanju sem veliko premišljevala. Zakaj je tako, da eni srečni, zdravi in razigrani tekamo naokoli, se veselimo s svojimi dragimi in hodimo v zahtevnejše šole, telesno in duševno prizadetim pa se godi drugače? Morajo od doma, živijo s sovrstniki in vzgojitelji, so potrebni pomoči, saj sami ne zmorejo niti preprostih nalog. Ali ni to krivica? Toda kljub temu je bilo dosti nasmejanih, skoraj bi lahko rekla, srečnih obrazov. Razveselijo se vsake malenkosti. Potolažena sem, da jih to srečanje osrečuje.

Zdenka Božič, 7. razred
Novinarsko-dopisniški krožek
OŠ Prežihov Voranc
Ravne na Koroškem

SREČNO ZDRAVO IN USPEŠNO 1984

Učenci osnovnih šol pišejo

VSAKOLETNO SREČANJE

Takole so jih pozdravili mladi člani Rdečega križa: »Veseli smo, da naša prijateljska srečanja trajajo že nepretrgoma 15 let. Pri nas ste vedno dobrodošli, saj vas imamo radi! Letos pa je to srečanje še nekaj posebnega, ker je v tednu otroka. Razveselili bi vas radi z igrico »Delo naj živi«. Pridružila pa se nam bo tudi folklorna skupina iz Osnovne šole Juričevega Drejkca Ravne. Odnosite domov najlepše vtise. Spomladi pa zopet na svidenje v Črni na Koroškem.

Po srečanju pa smo zapisali

Zbrali smo se v športni dvorani. Z nami so bili tudi učenci Osnovne šole Juričevega Drejkca. Naši gostje so se predstavili z lepim programom. Podarili so nam sliko, ki so jo sami napravili. Slovo je bilo pristrčno!

Vera Trafela, 7. razred

Iz vse Slovenije vodijo poti v Črno za otroke, ki jih je narava močno prizadela. Tu živijo brez staršev, bratov, sester. Občudujem vzgojitelje in delavce v tem zavodu, da imajo

MNENJA DELAVCEV:

O strokovnem izpopolnjevanju

»Ob sklenitvi pogodbe z dobaviteljem naprav in opreme vnesemo klavzulo, da dobavitelj brezplačno zagotovi seznanjanje in priučevanje z napravo. Kadar dobimo popolnoma novo napravo, morajo biti priučeni delavci, ki bodo na njej delali. Če pa ni nova, ne pošljemo na seznanjanje delavcev, ampak vzdrževalce iz ETS in SGV. Če strojniki že poznajo svoj del, ne gredo. Električarji gredo skoraj nujno, ker so v napravah različni sistemi zaradi uvoza z Zahoda in Vzhoda. Stremimo za tem, da bi sistem poenotili, tako da zahtevamo od vzhodnih dobaviteljev, da je numerika v stroju zahodna. Včasih nam to uspeva, včasih ne. Po navadi pošljemo pred prevzemom tudi programerje, da bi se s programi natančno spoznali. Nekatere programe tam preizkušajo, da ugotovijo, če so že dovolj usposobljeni. Ko pride naprava k nam, naredimo grobo montažo z lastnimi ljudmi, končno pa s sodelovanjem tujih strokovnjakov. Pomagajo nam, dokler ne steče osnovna proizvodnja.

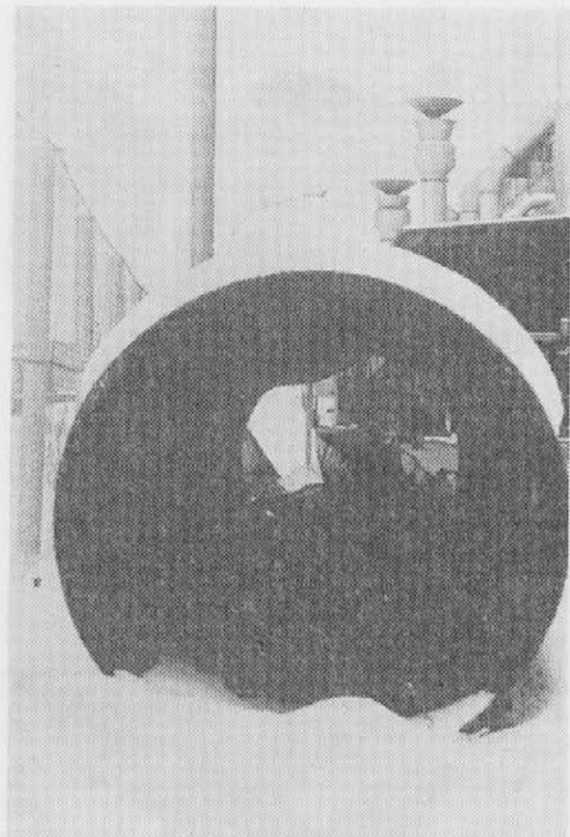
Vodstvo tozda skrbi za to, da se z delovanjem stroja seznanijo čimveč sodelavcev. S tem se varujejo za primer morebitne fluktuacije in v času dopustov. Nasploh delo na (numeričnih) strojih ni tako težko. Poglavitna je nastavitve stroja in vzdrževanje. Večjih težav doslej nismo imeli. Zaradi neznanja ali neusposobljenosti ni do sedaj stal noben stroj. Vzdrževalci obvladajo svoje delo, so visoko strokovno usposobljeni.

Garancija traja največ 18 mesecev po dobavi. Pri večjih strojih je to problem. Dolgo ležijo na carini, kar vse zmanjšuje rok za odstranitev napak,« je povedal inž. Jože Kert, vodja oddelka za investicije iz tozda PII.

Programerji so zelo pomemben člen pri osvajanju NC tehnologije, ki predstavlja pomemben del uvoznih strojev. O njihovem usposabljanju je nekaj misli povedal dipl. inž. Ivan Globočnik iz tozda RPT:

»Čeprav je prvi NC stroj začel obratovati pred 10 leti, je potrebno dodatno usposabljanje pro-

Zima v železarni

POŽAR ZARADI MALOMARNOSTI

V sredo, 2. novembra, drugi dan po mesecu požarne varnosti, v katerem smo tudi v ravnosti železarni veliko govorili o požarni preventivi, predvsem pa bili seznanjeni s tem, koliko materialne škode vsako leto povzročijo požari, sta okrog 4.50 zagoreli priročni skladišči tozda SGV pri orodni kovačnici. Ker je v obeh skladiščih (iz lesa in opeke) bilo shranjenih nekaj lahko vnetljivih snovi, se je požar zelo hitro širil na vse strani in že ogrožal priročno skladišče, ki je bilo polno kisikovih in plinskih jeklenk. Le hitremu posredovanju poklicnih gasilcev tretje izmene, ki so jim na pomoč priskočili **Bojan Erženičnik**, dežurni električar iz tozda ETS, **Vlado Zavec** in **Franc Rotovnik**, dežurna ključavničarja iz tozda SGV, **Slavko Ivankovič** in **Andrej Zajamšek**, obhodna nadzornika iz varnostno nad-

zorne službe, ter **Ivan Marchiotti**, dežurni tovarne, gre zahvala, da je bil požar hitro lokaliziran in pogašen.

Ta požar, ki je povzročil za okrog 2 milijona din materialne škode, je predvsem odkril še mnoge, tudi za naše poklicne gasilce skrite pomanjkljivosti na področju požarne preventive. Ker je v raznih prostorih (beri: skladiščih, pisarnah in garderobah), ki so sicer ogrevani s centralno kurjavo, vedno več dodatnih nedovoljenih grelnih naprav in kuhalnikov, so poklicni gasilci ponovno sprožili akcijo iskanja le-teh. Požar v skladišču tozda SGV je po vsej verjetnosti povzročil »električni radiator«, ki je ogreval skladišče za sprejem in izdajo delovnih oblek, čeprav v njem med praznikom ni bilo nikogar.

F. Rotar

gramerjev, ker je vsak stroj specifičen, krmilni in elektronski deli niso poenoteni. Težimo za tem, da bi imeli poenoteno Siemensovo elektroniko, toda razvoj gre tako hitro naprej, da se je treba stalno usposabljeti. Zaenkrat se programerji v tujini teoretično usposabljujejo, praktični preizkusi pa potekajo doma. Ne bi bilo napak, če bi zahtevali praktično usposabljanje tudi v tujini. V tem primeru bi lahko šel na usposabljanje še operator pri stroju. Naši programerji se trudijo, da pridobljene izkušnje prenašajo na operaterje pri strojih. Organizirali smo dva seminarja, v Armaturah in v Pnevmatičnih strojih. Mislim, da bi bilo pametno organizirati tečaj za Težke strojne dele, ker imajo več NC — obdelovalnih strojev. Dobro sodelujemo z ETS, posebej s skupino, ki popravlja elektronske sklope. Ni nepomembno samo sodelovanje med programerji. Ustrezne izkušnje nam posreduje VTS v Mariboru in Fakulteta za strojništvo v Ljubljani in tudi mi njim. Pri nas se usposabljujejo še programerji iz drugih OZD. Osebnostno menim, da je najboljša praksa v železarni, s tem da pridejo strokovnjaki, ki podajo teorijo, ki se potem testira v praksi. Pri tem bi največ odnesli začetniki — operaterji pri strojih.

O tej temi je dipl. inž. Roman Haber, ravnatelj tozda SGV, povedal naslednje:

»Vzdrževalci morajo spoznati napravo, ki je tehnična novost, ko je projekt še v začetni fazi. Tozda PII se večinoma drži dogovora, da pošilja naše ljudi na usposabljanje v tujino, kadar kupimo kako novo napravo. Naši vzdrževalci, ki skrbijo za strojno vzdrževanje vakuumске naprave, so bili na usposabljanju v Franciji in svoje delo zdaj dobro obvladajo.

Napravo je treba pravi čas spoznati, potem pa ji dati tisto, kar zahteva. Potrebno je pedantno vodenje, skrbno čiščenje in vzdr-

ževanje. Vsako napako je treba sprti analizirati, odkriti vzroke okvare in jih takoj odpraviti.

V SGV bomo morali v prihodnje še bolj skrbeti za strokovno izpopolnjevanje kadrov kot doslej. Mehanizacija vse bolj napreduje in vzdrževanje bo vedno bolj zahtevno in zapleteno. Dvigniti želimo izobrazbeno raven v našem tozdu, zato imamo na visokih in višjih šolah več štipendistov — naših bodočih inženirjev.

Dipl. inž. Janez Bratina, ravnatelj tozda ETS:

»Strokovno izpopolnjevanje ob delu, če je v isti stroki kot osnovni poklic, je treba pozdraviti. Dopolnilno izpopolnjevanje za upravljanje z novimi stroji in napravami in za njihovo vzdrževanje pa je naravnost nujno. V naši železarni se kljub pomanjkanju deviz še zmerom najdejo sredstva tudi za izobraževanje delavcev v tujini, ki je potrebno še posebej tedaj, kadar kupimo stroj ali napravo z elektronskim krmiljenjem. Elektronika se danes hitro razvija, tako da je treba znanje vedno znova obnavljati. Vzdrževalce je treba usposabljevati, da znajo napravo vzdrževati, delavce, ki delajo pri takih strojih, pa je treba prav tako usposobiti, da znajo pravilno ravnati z njimi.

Včasih pa tudi usposabljanje v tujini ne pomaga dosti. Pri vakuumski napravi v Jeklarni imajo še po več mesecih težave s proizvodnjo, kar je morda posledica nepravilnega kadrovanja. Predvsem bi morali naše delavce priučiti pravnega odnosa do strojev in naprav in do družbene lastnine sploh.

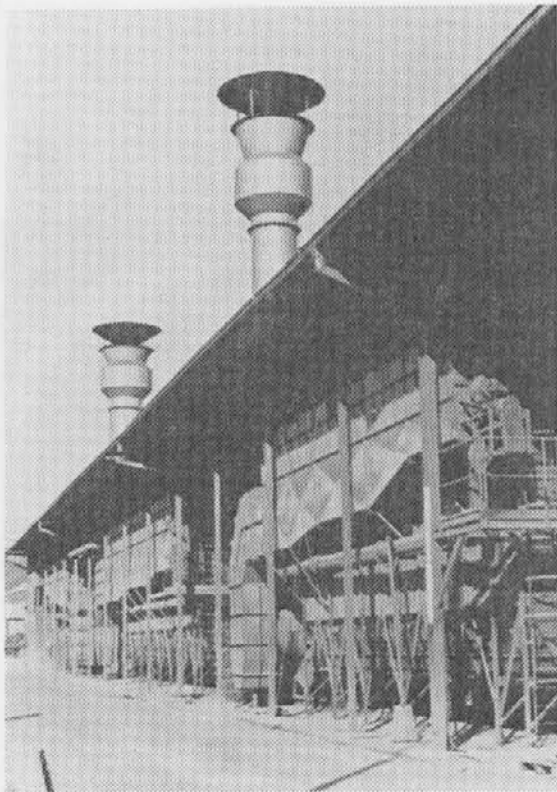
Mirko Barič, operater pri vakuumski napravi v tozdu Jeklarna:

»Delo v Jeklarni je pomembno za vso železarno. Zaradi modernizacije proizvodnje je velika potreba po šolanju kadrov. Naše delovno sredstvo ni več samo lopata, kot je bilo včasih. Zdaj delamo z občutljivimi, zapletenimi

Posledice premajhne skrbnosti

Pri jeklarni

napravami. Moramo poznati delo in naprave. Potrebna je zavest ljudi in njihova odgovornost.

Bil sem na 14-dnevnem usposabljanju v Franciji. Sodelovali smo v proizvodnem procesu pri vakuumski napravi. Največ smo opazovali, kako delo poteka in kako delujejo naprave. Enostavne stvari pa smo že sami začeli delati.

Naša naprava je novejšega tipa kot tista v Franciji, tehnologija pa je ista. V začetku smo imeli

težave, bili so zastoji, zdaj pa smo tehnologijo že povsem osvojili. Težave in zastoji nastajajo zaradi zunanjih dejavnikov, ne zaradi vakuumske naprave in zaradi nas, ki delamo pri njej.

Menim, da je bilo potrebno in koristno, da smo se izobraževali v Franciji. To je povsem nova tehnologija in z novo napravo se ne bi mogli naučiti ravnanja, če ne bi prej videli, kako deluje.

Zbrala Mojca Potočnik
in Marko Vrečič

konca, številom otrok ali statusom polkmeta.

Tabela OD za september kaže, da je v razponu 16.000 — 22.000 din 55,4 % zaposlenih. To po eni strani kaže ugodno socialno stanje, po drugi pa tudi precejšnjo uravnalovko.

● Ker po podatku iz sredstev javnega obveščanja stane življenjske poprečne 4-članske družine 33.361 din ali dva poprečna mesečna osebna dohodka, v Železarni Ravne o socialno ogroženih kategorijah še ne moremo govoriti. Vendar pa osebni dohodek, usvarjen z delom na delovnem mestu, zagotavlja večini delavcev le eksistenčni minimum. Zato veliko delavcev išče možnost dodatnega zaslužka. To pa v končni posledici pomeni večjo potrebo po zdravstvenem varstvu, več odsotnosti, pospešeno trošenje fizičnih moči, hlratu pa padeč produktivnosti.

● Ob realnem padcu osebnih dohodkov je precejšen osip upravičencev do otroških dodatkov. Sistem dodeljevanja izloča večino tistih, ki imajo z otroki največ stroškov (obojestranska zaposlitve).

● Število upravičencev do delne nadomestitve stanarin se širi. Od 128 v občini Ravne je 34 naših delavcev.

● Če se otroci šolajo v kraju bivanja, kadrovske štipendije niso nepomemben del družinskega proračuna. Take štipendije prejema 351 otrok naših delavcev.

● Lani je bilo podeljenih 162 pomoči v skupnem znesku 400.000 din. Prejeli so jih večinoma delavci z enostransko zaposlitvijo, z večjim številom družinskih članov in matere samohranilke. Pri tem je bilo manj delavcev iz metalurških tozdov, več pa iz dru-

gih. Pomoči so bile podeljene v primerih daljše bolezn, invalidnosti, za nakup ozimnice, šolskih potrebščin itn. Letos je bilo do oktobra podeljenih le 29 pomoči. Širša akcija sledi analizi socialnega stanja.

Enkratne pomoči ne rešujejo standarda delavcev (največja zneske 5.000 din), so pa rešitev v trenutni stiski, zato naj bi ostale. Izvršni odbori osn. organizacij bi morali skupaj s strokovno službo večkrat obravnavati socialni položaj svojih delavcev.

● Delavcev iz drugih republik je v železarni 363, poprečni OD in manj pa jih prejema 110. Njihova izobrazba je večinoma nizka, delovna doba kratka. Težave imajo z vključevanjem v delovno in življenjsko okolje in s stanovanji.

— Pri zaposlovanju bomo temu morali namenjati več pozornosti. Za reševanje teh vprašanj je kadrovska služba predlagala kratkoročne in dolgoročne ukrepe ter solidarnostno pomoč.

Kratkoročni ukrepi

- Zvišati višino posojila pri blagajni vzajemne pomoči.
- Sedanja merila za dodeljevanje solidarnostnih pomoči je treba dodelati in razširiti v smislu ugotavljanja dejanskega stanja prosilcev.

Dolgoročni ukrepi

- Povečanje produktivnosti je eden osnovnih temeljev za povečanje osebnega in družbenega standarda. Vzpodbuda za večjo produktivnost je delitev po delu.
- Pri zaposlovanju in prerazporejanju delavcev ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev dati večji poudarek so-

REZULTATI ANALIZE SOCIALNEGA STANJA DELAVCEV:

Povečanje produktivnosti in večji posluh za socialne razmere

Časi so slabi, draginja velika, osebni standard se niža. Zato je delavski svet DO naročil kadrovske službi, naj razišče socialno stanje delavcev Železarne Ravne in njihovih družin. Ta analiza je zdaj izdelana, povzetek je bil objavljen v Poročevalcu št. 16/83. Iz njega smo izpisali glavne poudarke zato, da bi bolje razumeli drug drugega in si rajše pomagali, če bo treba.

Skupina, ki je opravila raziskavo, je zajela predvsem delavce, ki so pod poprečjem OD v Železarni Ravne, torej so v prvih 7 mesecih l. 1983 zaslužili manj kot 17.797 din, razen njih pa še upravičence do otroškega dodatka ne glede na višino dohodka.

V prvih 7 mesecih je v železarni prejelo do poprečnega OD 2087 delavcev (od skupaj 5497 zaposlenih — brez Kovinarstva in Bratstva). Med temi je 1259 poročenih, prevladuje pa oboje-stranska zaposlitev, saj le v 96 primerih zakonec ni zaposlen. V 122 primerih imajo delavci doma kmetije (največ — 29 v tozdu Valjarna) in s tem možnost dodatnega vira dohodka. Vseh po-

datkov ni bilo moč zbrati, zbranih pa ne preveriti. Bo pa to opravljeno, preden bi bila dodeljena morebitna pomoč.

Otroški dodatek prejema le 220 družin naših delavcev. — Vsako leto odpade precej upravičencev.

Samskih delavcev do poprečnega OD je 717. Največ je starih do 25 let in imajo kratko delovno dobo (do 3 let — 52 %).

Družin z enostransko zaposlitvijo in s poprečjem OD železarne je raziskava zajela 56. Od teh jih ima 42 nepreskrbljene otroke. Pri tej kategoriji prevladujejo starejši delavci z najdaljšo delovno dobo in najnižjo izobrazbo.

Samohranilcev brez otroškega dodatka je 51. Večinoma živijo z enim nepreskrbljenim otrokom. Skoraj polovica jih prejema OD med 12.800 in 15.600 din, vendar to ni končna številka družinskega proračuna, saj je treba prišteti še verjetne preživnine, morebitne pokojnine za otroka in dodatek za samohranilstvo.

Med delavci — vozači je slabša socialna slika pri onih iz občin Dravograd in Radlje. Pogojena je z izobrazbo (ne)zaposlitvijo za-

V parku

cialnim razmeram kandida-
tov.

- Socialna politika bi morala postati sestavni del ekonomske in to v smislu podružljanja. V kreiranju socialne politike morajo biti prek oblik odločanja samoupravnih organov, DPO, sindikalnih skupin) vključeni praktično vsi delavci.
- Podpreti prizadevanje skupnosti socialnega varstva za hitrejši razvoj socialne evidence (prejemniki družbenih denarnih pomoči), da bodo podatki tekoče ažurirani in uporabni.
- Aktivni vidik ne more biti izražen le v denarni pomoči, ampak tudi v svetovanju posameznikom in družinam, predvsem v smislu preprečevanja socialnih težav. Socialno delo, ki je danes omejeno na problematiko invalidskih zadev in medicinske rehabilitacije, je treba ustrezno razširiti in pokriti ostala

področja standarda: otroško varstvo, stanovanjsko problematiko, zasvojenost. Vse to pa zahteva teamsko delo.

Solidarnostna pomoč

- Pomagati vsem delavcem z enostransko zaposlitvijo z osebnim dohodkom do prečja delovne organizacije brez otroškega dodatka.
- Pomagati vsem samohranilcem brez otroškega dodatka z osebnim dohodkom do prečja delovne organizacije in tistim, ki prejema otroški dodatek.
- Pomagati vsem, ki so v bolniškem staležu nad 30 dni in ne prejema več kot 10.000 din osebnega dohodka — glede na dohodek na družinskega člana.

Pomoč bi dodeljevali v dogovoru z IO OOS tozgov in del. skupnosti, pri tem pa bi upoštevali dejansko socialno stanje pomoči potrebnih delavcev.

Protizračna obramba

V sklopu našega obrambnega sistema deluje tudi baterija LPA (lahka protivionska artilerija). To organizacijsko enoto teritorialne obrambe občine Ravne na Koroškem tvorijo predvsem delavci Železarne Ravne in je prvenstveno tudi namenjena obrambi naše delovne organizacije pred morebitnimi zračnimi napadi.

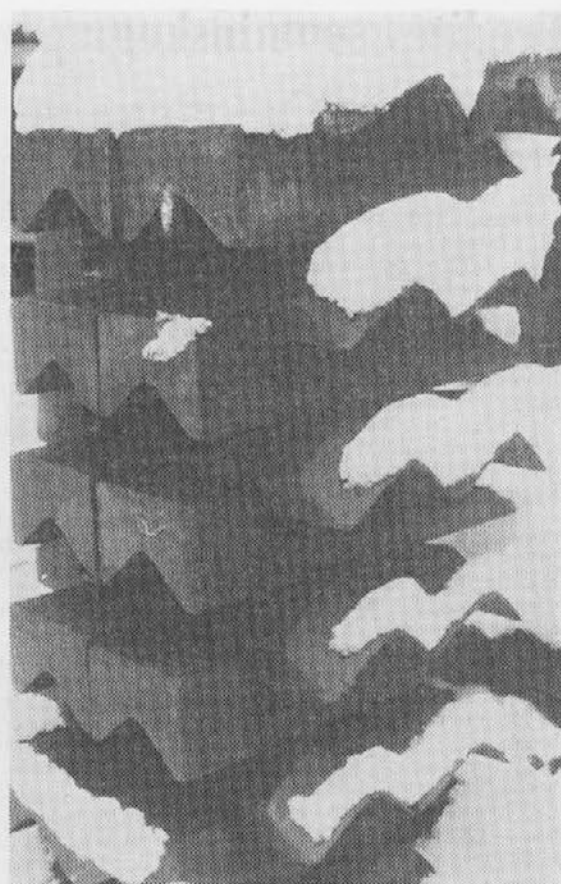
Specialna enota

Že laiku je znano, da protiletalska obramba pomeni v prvi vrsti hitrost, uigranost posadke in preciznost, kar seveda zahteva precej vaj. Predstavljam si današnja vojna letala z vso nji-

govornost. Celotno organizacijo dopolnjujejo mladinska organizacija, aktiv ZK in sestanki vojaškega kolektiva. Značilnost teh oblik organiziranja pa ni nadrejenost-podrejenost, temveč nasprotno: enakovreden dialog, posredovanje argumentov.

Zdaj smo se pa že dotaknili najpomembnejše naloge naše armade miru: izgrajevanje kolektiva. Sleherni posameznik mora v vojaškem kolektivu uresničiti svoje človeško bistvo, da kot družbeno bitje uresniči svoje potrebe »višjega reda«: samopotrditve, spoštovanje tovarišev, spoznanje, da je koristen član kolektiva, itd. Priložnosti za

Ko jeklo počiva

rije ravenske teritorialne obrambe. Zato to pisanje, pa tudi želja nekaterih udeležencev je bila taka.

Na redno urjenje smo moderni nomadi odpotovali kot najboljšo ocenjena enota Slovenije na zadnjem preverjanju. »Kako bo tokrat? Bo tarča zopet padla?« Nehote se spomniš na naše »zlate« košarkarje in radosti in grenkobe favoritov. Vsekakor je bilo razpoloženje na nivoju, le spraševali smo se, kako je oktobra ob morju? Se bo morda burja poigrala z našimi šotori?

Popoldne prvega dne smo uredili tabor ob spremljavi morskega vetra in šumenju valov med nizkimi borovci. Med slovenskimi enotami teritorialne obrambe so prišli tudi z Jesenic, iz Kranja in Maribora. Pozneje so se utaborili še tovariši iz Slavonskega Broda in Zagreba. Ostali del rta Kamenjak je naselila »redna vojska«, ki nas je tudi hranila.

Tabor je imel lasten vir električne energije, televizor in radio. Dobivali smo sveže časopise. Informiranost je bila s tem zagotovljena, prijetneje živeta pa tudi kakšna ura prostega časa. Ze drugi dan, ki je bil deževen, smo popestrili s kvizom znanja. Sodelovali so vsi, saj so posamezni oddelki predstavljali tekmovalne ekipe. Zajeli smo tri področja znanja: o topovih, poznavanje železarne in dogodke iz druge svetovne vojne. Vprašanja niso predstavljala večjih težav, gotovo pa smo se vsi skupaj česa naučili. Najbrž nihče ni pred kvizom pričakoval učinka, predvsem s področja poznavanja topov. Tovariši so zelo pozorno sledili odgovorom, nikomur ni bilo vseeno, kako bo odgovarjal. Najpomembnejši učinek kviza je bil morda v tem, ker je ob visoki stopnji motiviranosti sleherni prisluhnil podrobni razlagi sestavljalca vprašanj. Zmagovalna ekipa je imela za nagrado obisk bližnjega mesta. Naslednja omembe vredna dogodka, ki sta potrdila funkcijo prostega časa za izgrajevanje kolektiva in odnosov z drugimi udeleženci preverjanja v ravnanju s topovi, sta bili odbojarski srečanja z Jeseničani in Mariborčani. Igra je bila na nivoju in polna preobratov. Pomembnejše od tega je po mojem mnenju bilo vidno po tem. Ljudje so

se med seboj spoznali, igralci pa so se potrudili in v očeh tovarišev dobili večji ugled. Posledice so bile vidne na sproščenejših obrazih, gostobesednosti.

Marsikdo med udeleženci še dolgo ne bo pozabil predavanja o računalništvu v železarni. Naš kolega, strokovnjak za to področje v železarni, je na štirih polah lepenke izdelal grafični prikaz celotnega sistema in nam na primeren način predstavil računalniško revolucijo na pohodu. Pomislek, ali to koga sploh zanima, je hitro splahnel. Poleg obzorja, ki smo ga razširili, smo bolje spoznali še enega tovariša v svojih vrstah, ki je še dolgo razlagal, kako služi računalnik delavcem v železarni.

Nadpoprečne ocene

Vojaški del naših vaj je kot po pričakovanju uspel. Ocene, ki zajemajo kompleksno vojaško področje, ne le zadetke v tarčo, so bile v primerjavi z ostalimi enotami nadpoprečne. Streljanje na tarčo, ki jo vojaško letalo vleče na jekleni vrvi za seboj, je bilo seveda v središču pozornosti. Na zadnjem streljanju je naši ekipi uspelo prestreliti jekleno vrv in dobili so trofejo. Letos je to uspelo redni vojski in navdušenje z njimi smo delili vsi prisotni. Sledil je pozdravni let vojaškega letala.

Samo Šavc

BODICE

Inteligenca je lastnost, ki jo začne moški iskati pri ženski, potem ko je že vse drugo našel.

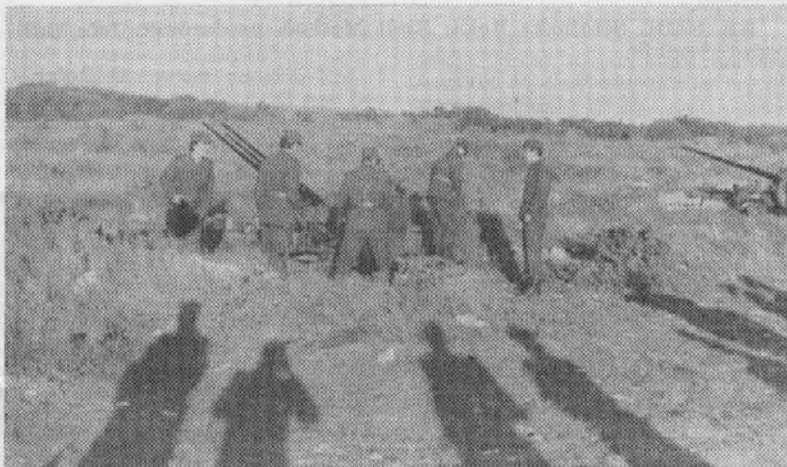
Če ženska kruh peče, nikogar poleg neče.

Če ženski ne rastejo rože, ji raste plevel.

Elegantna ženska je lepša kot lepa.

En sam ženski las lahko bolje vleče kot sto parov volov.

Hiša ne stoji na zemlji, ampak na ženi.

Hitrost, uigranost, natančnost

hovo učinkovitostjo. Naši sodelavci artilerijci vedo, da urjenja ne bo preveč in dobro izkoristijo sleherne vaje. Zavedajo se tudi, da ob izkušeni starejših tovarišev igra svojo vlogo mladost, zato nenehno dopolnjujejo svoje vrste. Biti v specialni enoti, kot je tudi LPA, rojeva v zavesti občutek odgovornosti do uspeha posadke in enote v celoti.

Organiziranost

Posadka šteje šest članov z »mojstrom« vred, ki ima svojega nadrejenega in ta zopet svojega. Gre torej za subordinacijo kot osnovni organizacijski princip vojaškega kolektiva: hierarhični nivoji, kar vključuje izvajanje in od-

to res ni malo, prav tako je dovolj možnosti posameznika odbiti od sodelovanja.

Področja, kjer najdejo posamezniki potrditev, posebej na daljši vaji, so poleg vojaške še razne družabne aktivnosti, znanja iz civilnega življenja, medsebojna pomoč itd. Vse to pa se kaže v dobrih rezultatih vojaškega urjenja.

Vtisi z urjenja LPA baterije

Psihologi pravijo nekako takole: kadar je neko časovno obdobje napolnjeno z dogodki, hitro mine, a ko se jih spominjaš, dobiš občutek, da je vse skupaj dolgo trajalo. Tako se je gotovo zgodilo marsikateremu udeležencu letošnjega rednega urjenja LPA bate-

Ureditev spominskega parka Poljana

Na podlagi 1. in 3. člena odloka o pristopu k ureditvi spominskega parka Poljana, kjer so v maju leta 1945 potekali zadnji boji druge svetovne vojne na evropskih tleh (Medobčinski uradni vestnik št. 14/83), je bil že pred časom pri izvršnem svetu skupščine občine Ravne ustanovljen organizacijski komite za ureditev spominskega parka Poljana. Ta komite je 17. oktobra imenoval sekretariat organizacijskega komiteja, ki ga vodi Franc Tušek, in 14 odborov za posamezna področja dela in akcijski načrt za ureditev spominskega parka Poljana.

»Akcijski načrt za ureditev spominskega parka Poljana, ki ga je oktobra sprejel organizacijski komite, še ni dokončan,« je uvodoma poudaril **Bine Bevc**, predsednik komiteja za družbene dejavnosti in občo upravo pri skupščini občine Ravne. »Tako bodo akcijski načrt s svojih področij še dodelali vsi odbori. Do konca letošnjega leta naj bi nato organizacijski odbor pripravil osnutek akcijskega načrta. Tega pa naj bi v prihodnjem letu po javni razpravi sprejela skupščina občine.«

»Kaj sedanjí akcijski načrt vsebuje za ureditev spominskega parka Poljana?«

»Prva naloga bo pristop k urbanistično arhitektonski idejni rešitvi spominskega parka Poljana. Čeprav že nekaj časa govorimo o ureditvi tega parka, bodo vse aktivnosti v letih 1984—85 potekale pod delovnim naslovom ureditev spominskega območja »Svobodi in miru« na Poljani. Ker bo v maju leta 1985 na Poljani potekala osrednja jugoslovanska prireditve ob dnevu osvoboditve, je povsem razumljivo, da

bodo morale biti vse aktivnosti pri ureditvi spominskega parka v glavnem opravljene v letu 1984.«

»Kljub temu da v tem času,« je nadaljeval tov. Bevc, »na Poljani ne bomo postavili novega spomenika, čeprav si Poljana in dogodki v zvezi s 15. majem leta 1945 to nedvomno zaslužijo, pa bomo temu primerno uredili Poljano. Tod naj bi uredili skromni spominski muzej »15. maj«. Načrtujemo pa tudi druge akcije, ki jih bo izvedla ravenska kulturna skupnost, kot so: mednarodni kiparski simpozij Forma Viva in 12. slikarska kolonija v ravnski železarni. Slikarji in kiparji naj bi ustvarjali na platnih in v jeklu na temo »Konec vojne, svet v miru, nikoli več vojne«. Še posebej pa si bomo prizadevali, da bo pravočasno urejen spominski park, v katerem bomo nasadili 88 dreves v spomin na tovariša Tita.«

»Načrtujejo se tudi druge akcije. Katere?«

»V organizacijskem komiteju je že bila podana pobuda, da naj bi v prihodnjem letu poimenovali krajevne skupnosti, zaselke, trge, ulice in ploščadi po slavni imenih narodnih herojev in borcev ter po partizanskih enotah. Svojo pobudo so dale že tudi mladinske organizacije, da naj bi na Ravnah postavili primerno spominsko obeležje odhodu zvezne štetefete mladosti leta 1979. Sicer pa bodo skozi vse jubilejno leto 1985 potekale pod geslom »Svobodi in miru« vse kulturne in telesnokulturne prireditve v ravnski občini,« je še dodal Bine Bevc, podpredsednik sekretariata organizacijskega komiteja za ureditev spominskega parka Poljana.

KRAJ ZADNJEGA BOJA SE VEDNO SPOREN?

Čeprav bo leta 1985 minilo že 40 let od zgodovinskega boja na Poljani, ki ga priznavajo tudi drugi narodi, pa nekateri slovenski zgodovinsko pisarji tega, kot kaže, ne priznavajo, saj v svojih knjigah opisujejo, da so se zadnji boji druge svetovne vojne končali pri Dravogradu.

Iz knjige Branko Božič — Tomaž Weber, Zgodovina 2, Poskusni učbenik, ki ga je izdal Zavod

SRS za šolstvo, Ljubljana, DZS, leta 1982, v nakladi 32 tisoč izvodov, smo na strani 127 izpisali tale citat: »Dne 9. maja 1945 so enote NOV in PO Slovenije osvobodile Ljubljano in po težkih bojih enot sedmega korpusa na Orlah in 29 hercegovske divizije pri Vrzdencu in Horjulu. Dne 15. maja so bili pri Dravogradu zaključeni boji za osvoboditev naše domovine«. Kako torej?

F. Rotar

NOVA VODSTVA V SZDL

Na volilni konferenci OK SZDL Ravne na Koroškem, ki je bila 24. novembra na Ravnah, so delegati za novega predsednika občinske konference SZDL izvolili dosedanjšega sekretarja OK SZDL **Toneta Ranca s Prevalj**, za neprofesionalnega podpredsednika **Andreja Logarja** z Raven in za sekretarja **Maksa Kragelnika** z Raven.

Na volilnih konferencah v krajevnih skupnostih pa so izvolili tudi nova vodstva krajevnih konferenc SZDL.

KK SZDL Črna na Koroškem: Edi Prošt, predsednik, Danijel Šipek, sekretar.

KK SZDL Žerjav: Ivan Jezernik, predsednik, Rudolf Gradišnik, sekretar.

KK SZDL Mežica: Karel Potočnik, predsednik, Emil Mori, sekretar.

KK SZDL Holmec: Zdenko Skitek, predsednik, Dorica Kralj, sekretarka.

KK SZDL Šentanel: Romana Senica, predsednica, Irena Marin, sekretarka.

KK SZDL Leše: Dušan Posedi, predsednik, Franček Šumnik, sekretar.

KK SZDL Trg-Prevalje: Peter Močilnik, predsednik, Jože Mežnar, sekretar.

KK SZDL Polje-Prevalje: Peter Prodanovič, predsednik, Marija Jelen, sekretarka.

KK SZDL Dobja vas: Kristina Pregel, predsednica, Evelina Krivec, sekretarka.

KK SZDL Trg-Ravne: Dušan Brankovič ml., predsednik, Vinko Božič, sekretar.

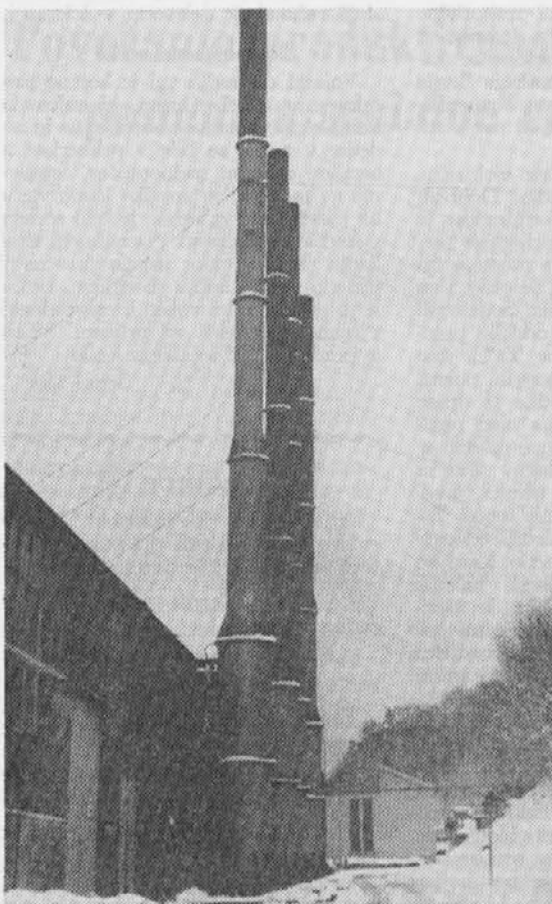
KK SZDL Čečovje: Bine Bevc, predsednik, Milena Šuler, sekretarka.

KK SZDL Javornik-Šance: Miloš Jurak, predsednik, Slavica Prištovnik, sekretarka.

KK SZDL Kotlje: Janez Gorenšek, predsednik, Anica Ristič, sekretarka.

KK SZDL Strojnska Reka: Rudi Merkač, predsednik, Jože Božič, podpredsednik.

F. Rotar

»Jambori«

Iz naših krajev

KS LEŠE:

ZVEZNO PRIZNANJE LEŠAM

Za posebne dosežke, ki jih je krajevna skupnost Leše dosegla v zadnjem obdobju pri razvoju in uresničevanju krajevne samouprave in delegatskega sistema, pri uresničevanju koncepta SLO in družbene samozaščite, humanizaciji življenja in dela, je prejela posebno priznanje Zvezne konference SZDL, ki ga je 17. novembra izročil Franc Šetinc, predsednik RK SZDL.

»Priznanje, ki ga je prejela naša krajevna skupnost,« je dejal **Rado Simonovič**, predsednik sveta KS Leše, »je predvsem nagrada za nesebično delo našim krajanom, ki so v minulem obdobju delovali v organih krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah. Predvsem pa je obveznost sedanjim organom, da bodo tudi v prihodnje kljub sedanjim gospodarskim težavam uspešno uresničevali še mnoga odprta vprašanja na raznih področjih. Predvsem pa bo naša krajevna skupnost

morala zainteresirati delovne organizacije v dolini, da bodo tudi na Lešah, kjer živijo njihovi delavci, pričela graditi družbena stanovanja, saj tu vsa povojna leta ni bilo zgrajeno nobeno. Šele ko bodo mladi Lešani lahko dobili stanovanje v svojem rojstnem kraju, ki se zelo hitro stara, bo naša krajevna skupnost uresničila danes največjo željo vseh Lešanov,« je še poudaril tov. Simonovič.

Kljub temu da so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja šele predlani in lani razširili leško cesto za en meter in jo na novo asfaltirali, se Lešani zaradi ceste še vedno precej pritožujejo, saj so se že pred časom (o čemer smo v Informativnem fužinarju že poročali) pojavile na cestišču mnoge razpoke. Čeprav bi razpoke morali popraviti, jih do 15. novembra še niso. Tako jih je zakrpal prvi novembrski sneg.

»Kljub obljubam Lešani težko verjamemo, da bo HPH podjetje tokrat držalo besedo. Predvsem pa smo v dvomih, ali bo zimsko 'flikanje' razpok sploh učinkovito,« je 15. novembra dejal Rado Simonovič.

KS TRG IN POLJE PREVALJE:**ZIMSKO
ASFALTIRANJE**

Da je poletje za razna komunalna dela, vsaj za delavce HPH podjetje iz Titovega Velenja, prekratko, so novembra dokazali na Prevaljah pri urejanju pločnika od Integrala do parkirnega prostora pri družbenem domu, saj so pločnik asfaltirali v zelo hudem mrazu. Asfaltno maso pa so polagali kar na zasneženo podlago pločnika. Medtem ko je ureditev pločnika na avtobusni postaji, ki je bil razpokan pri ureditvi sekundarnega plinovoda, financirala ravska komunalna skupnost, je ureditev pločnika od križišča ceste na Leše do tovarne rezalnega orodja financirala KS Trg Prevalje iz sredstev krajevnega samoprispevka in iz 0,5 BOD. Okrog 225 metrov pločnika pa bo po vsej verjetnosti financiral tozd TRO, in sicer okrog 220 tisoč din.

Čeprav je bil prevaljski družbeni dom zgrajen šele pred nekaj leti, je oktobra že dobil novo barvno pročelje po zamislih arhitekta Gregorja Klančnika. Dela, ki jih je dobro opravil obrtnik Sonjak z Raven, sta financirali obe prevaljski krajevni skupnosti s sredstvi samoprispevka, in sicer so veljala okrog 335 tisoč din. Poleg novega pročelja je družbeni dom dobil tudi dodatno strešno toplotno izolacijo. Del stroškov je kot reklamacijo nosil Kograd Dravograd, izvajalec del, del stroškov pa sta pokrili obe prevaljski krajevni skupnosti, je razložil **Alojz Kavtčnik**, tajnik prevaljskih KS.

KS KOTLJE:**VEČJO POZORNOST
DELEGATSKEMU
SISTEMU**

Hotuljska krajevna skupnost je uspela do minulega krajevnega praznika urediti avtobusno postajališče v naselju Brdinje, za boljše informiranje krajanov je postavila tudi dve oglasni deski. Delavci komunalnega podjetja Prevalje pa so v Podkrajju naredili nov betonski most, ki ga je financiralo komunalno podjetje.

»Uredili smo tudi zemeljski nasip pri športnem igrišču, da žoga ne bi letela k stanovanjskim hišam. Pri kulturnem domu Prežihov Voranc pa so že tudi stekla dela pri ureditvi novega prizidka, v katerem bodo prostori za nastopajoče. Iz njega bo možen tudi vstop na oder z zunanje strani. Vsa dela financira naša krajevna skupnost iz sredstev krajevnega samoprispevka.« je povedal **Karel Polanc**, predsednik sveta KS Kotlje.

Na zadnjem hotuljskem zboru krajanov so med drugim spregovorili tudi o uresničevanju krajevnih samouprave in delegatskega sistema. Tudi v Kotljah namreč ugotavljamo, da se nekateri delegati ne udeležujejo sej sisov, čeprav so pri sprejemu funkcije obljubili, da bodo delegatsko funkcijo v redu opravljali. Ker so na to očitno pozabili, vsaj nekateri, so na zboru sklenili, da se morajo predstavniki krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij odkrito pogovoriti z neresnimi delegati. Sicer pa so v Kotljah še najbolj zadovoljni z uresničevanjem krajevnih samouprav, je poudaril tov. Polanc.

O bližajočem se izteku drugega krajevnega samoprispevka so novembra resno spregovorili tudi Hotuljci, ki že razmišljajo o tretjem samoprispevku. Zato bodo pozimi pripravili nov pro-

gram del zanj, o njem bodo pa krajanje razpravljali že v januarju prihodnjega leta.

KS ŽERJAV:**VEČ POZORNOSTI
POŽARNI VARNOSTI**

Pri tej krajevni skupnosti ugotavljajo, da njihov komite za SLO in družbeno samozasčito dokaj uspešno deluje, čeprav bi kazalo nekatera področja dela še popestriti.

»Predvsem bi morali okrepiti našo gasilsko enoto, ki deluje pri gasilskem društvu Mežica. Kljub temu da je enota za silo opremljena in da so gasilci dokaj zainteresirani, je delo v enoti zadnje čase nekoliko zamrlo. Ker je to verjetno le trenutna kriza, Žerjavčani v svojo enoto povsem zaupamo, saj so naši gasilci že večkrat dokazali, da so vedno ob pravem času nared za gašenje in reševanje imetja. Še posebno pa so se izkazali pri letošnji spomladanski očiščevalni akciji, ki jo je organizirala naša krajevna skupnost, saj so sami očistili strugo Jazbine.« je pojasnil **Pavel Kovač**, tajnik KS Žerjav.

Drugeče pa je Žerjav v jesenskem času najbolj delegatski kraj v zgornji Mežiški dolini. V delavskem domu namreč že nekaj časa potekajo letne konference ZSS in seveda tudi družabni večeri mežiških rudarjev.

V sredini novembra so člani žerjavskega čebelarstva društva predstavili stari leseni žerjavski vrtec k Mrdavu v Jazbini. V njem si bodo še letos uredili svoje društvene prostore, v katerih bodo vzgajali mladi rod čebelarjev.

KS ČEČOVJE:**NA ČEČOVJU
SPOMINSKA
OBELEŽJA**

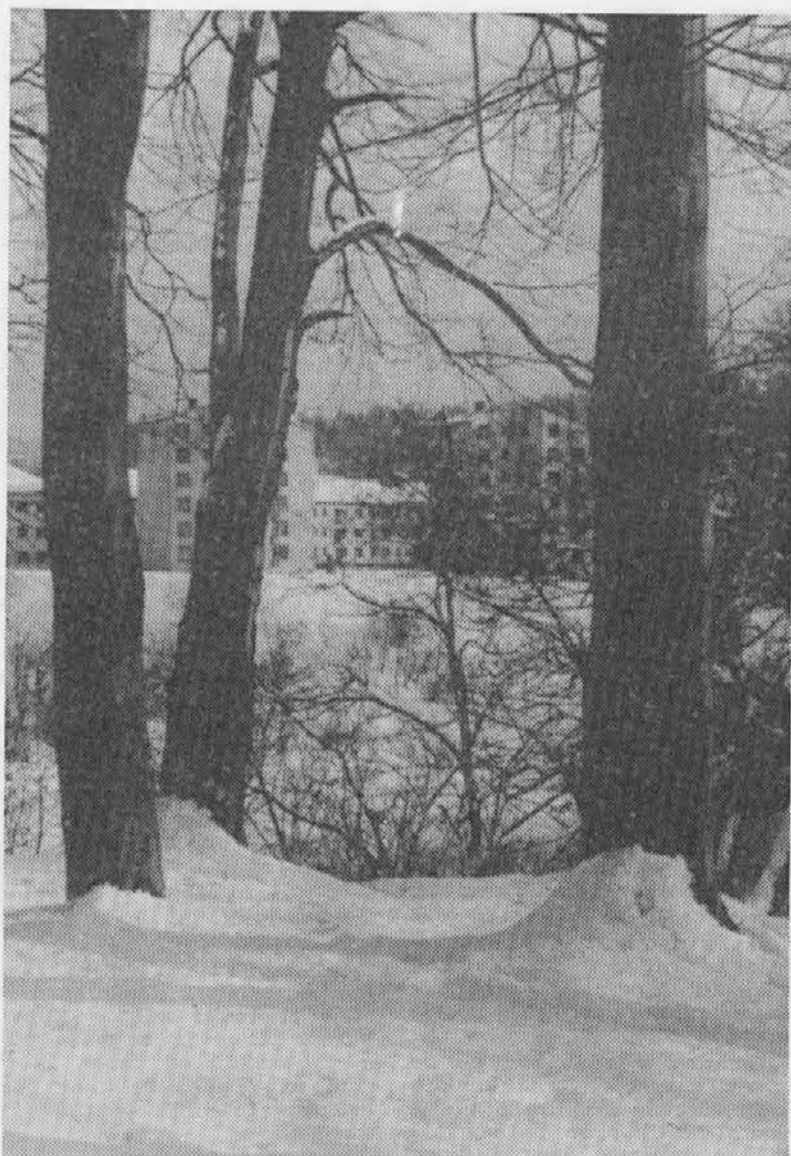
V tej ravnski krajevni skupnosti so že novembra resno spregovorili, kaj bi kazalo v prihodnjem letu postoriti na komunalnem in hortikulturnem področju. Tako so čečovska krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije predlagale, da bi kazalo prostor med hotelom Merx in trgovinami, na katerem se radi zbirajo mladi in stari Ravenčani, poimenovati po tovarišu Titu. Na prostoru ob križišču ceste za Čečovje in DTK pa naj bi uredili spominski park tovarišu Titu. V njem naj bi postavili simbol odhoda štafete mladosti in nasadili 88 dreves, je povedal **Stanko Rihter**, predsednik sveta KS Čečovje.

»Ker v ravnski občini že dobro leto brez večjega uspeha ustanavljamo skupno strokovno službo krajevnih skupnosti, je naša krajevna skupnost sprejela sklep, da je treba končno rešiti to odprto vprašanje, predvsem pa zagotoviti socialno varnost delavcem, ki so zaposleni pri sedanji ravnski strokovni službi, ki deluje pri naši krajevni skupnosti. Menimo, da je zadnji čas, da odgovorni povedo kaj konkretnega o končnem statusu strokovne službe. Saj tako, kot je sedaj, ne more več naprej.« je poudaril tov. Rihter.

Čečovska krajevna skupnost poziva vse svoje krajanje, da morajo tudi letošnjo zimo (po občinskem odloku) sproti čistiti sneg pred svojimi stanovanjskimi bloki.

KS MEŽICA:**BOLJŠA PRESKRBA**

Potem ko je Mežica pred dvema letoma dobila novo elektronsko telefonsko centralo, so lanskega novembra in

Čečovje

decembra Mežičani skupaj s PTT podjetjem iz Maribora, tozda Slovenj Gradec položili v naseljih Steržovo, Mrvo, na Podjurski cesti, v Partizanski ulici in na Trgu 4. aprila nad 2500 metrov zemeljskega kabla.

»Čeprav je večina naročnikov že pred časom podpisala pogodbe s PTT podjetjem in je naša krajevna skupnost že večkrat posredovala pri PTT podjetju, jih je doslej od 150 prijavljenih naročnikov telefon dobilo le nekaj. Kot vzrok za sila počasno montažo telefonskih priključkov PTT podjetje navaja pomanjkanje telefonskega kabla za hišne priključke. Pri mežiški krajevni skupnosti pričakujemo, da bodo telefone še letos dobili vsi krajanje, ki so podpisali pogodbo.« je povedal **Leopold Golobinek**, tajnik KS.

Na novembrski seji sveta potrošnikov pri mežiški krajevni skupnosti so poudarili, da se je preskrba Mežice precej izboljšala. Se vedno pa v mežiški mesnici ni mogoče kupiti manj kakovostnega mesa, ki je kar precej cenejše. Zato je svet potrošnikov že pisno posredoval pri koroški klavnici v Dravogradu in zahteval, naj tudi v Mežico dostavljajo cenejše meso.

KS CRNA NA KOROSKEM:**NOVA OBLIKA
DELEGATSKEGA
SISTEMA**

Predsedstvo KK SZDL Črna je novembra pripravilo konkretno izhodišče za bolj učinkovito delo delegacij. Tako

v prihodnje delegacije v tamkajšnji krajevni skupnosti naj ne bi več samo obravnavale delegatskega gradiva in določile delegate za seje, ampak bodo delegacije izdelale svoje srednjeročne programe dela, za vsako leto sproti.

»Z novo organiziranostjo naj bi naše delegacije postale bolj prodrone in konkretne pri uresničevanju delegatskega sistema, predvsem pa do konkretnih vprašanj v krajevni skupnosti, ki naj bi jih rešile na občinskem nivoju.« je povedal **Marijan Lačen**, predsednik skupščine KS Črna.

Tudi v tej krajevni skupnosti so stekle dejavnosti za razpravo za izvedbo novega krajevnega samoprispevka. V ta namen je skupščina KS Črna že sprejela sklep, da morajo v vseh sredinah razpravljati o uvedbi tretjega krajevnega samoprispevka in posredovati svoja stališča in predloge, kaj naj bi s sredstvi novega krajevnega samoprispevka postorili v KS Črna.

Franc Rotar

BODICE

Kjer ženska hlače nosi, si mož kruha prosi.

Najmočnejše žensko orožje sta postelja in kuhinja.

Prava ženska naj bo zadnja služkinja in prva dama.

Skoraj ni prepira, ki od žene ne izvira.

Z D R A V J E

NAŠA DOMAČA LEKARNA

Izkušnje našega vsakdana so pokazale, da brez minimalne domače zaloge zdravil in obvezilnega materiala preprosto ne gre, kajti za vsako malenkost ne moremo k zdravniku. Porezan prst, odrgnjeno koleno ali majhna opekline kakor tudi pokvarjen želodec zaradi preobilice mastne hrane se lahko brez škode pozdravi tudi doma.

Torej, hišna lekarna je potrebna vsaki družini, še posebno tam, kjer so otroci. Izdatki zanjo niso veliki, njena vrednost pa občasno nepopisno koristi. Če hočemo, da bo lekarna popolnoma izpolnila svoj namen, se moramo tudi tu držati nekaterih navodil glede vzdrževanja in ureditve.

Nedosegljivo otrokom

Vseposod razmetane škatle s tabletami so za otoka prava tarča, da okusi njihovo vsebino. Nekateri tabletki so tako mično obarvane, vrhni sloj tako slaček... Otrok o zdravilih še nima pojma, rad grizlja vse, kar je podobno bonbonom. Starševska malomarnost je velikokrat poplačana — otrok se z zdravili zastrupi.

Zato bodimo previdni! Vsa zdravila morajo biti hranjena v hišni lekarni, ki se mora obvezno zakleniti ali pa naj bo do na takšnem kraju, da so otroku popolnoma nedostopna!

Omarica s hišno lekarno ne sme stati v kopalnici ali kuhinji, kajti zdravila niso trajni proizvod. Občutljiva so na zunanje vplive, zlasti na vlago, svetlobo in toploto. Najboljše mesto za omarico je suh zid v spalnici ali na hodniku.

Praktično in pregledno

Omarica, ki jo lahko kupimo ali naredimo sami, naj ima več poličk, da lahko material pregledno razporedimo. Vsa zdravila hranimo v originalnem ovitku skupno z navodili, ki so priložena. Dobro je na ovitek zabeležiti tudi datume nabave in kdaj smo ga prvič uporabili. Pri zdravilih, ki nam jih je predpisal zdravnik, zabeležimo tudi bolezen, zaradi katere smo zdravilo prejeli, in zdravnikova navodila za jemanje zdravila.

Tudi zdravila se kvarijo

Mnogim zdravilom je s sodobnimi postopki proizvodnje podaljšana trajnost. Še vedno pa imamo preparate, ki po določenem času menjajo svoje delovanje ali ga povsem izgube, nekateri pa postanejo celo škodljivi. Vsi proizvajalci žal še ne zabeležijo, do kdaj je zdravilo uporabno, zato se moramo v takšnih primerih obrniti na zdravstvene delavce v lekarnah. Če smo si sami zabeležili na embalažo datum dobave, nam bo seveda v veliko pomoč.

Na splošno bi lahko rekli, da je omejen čas pri naslednjih zdravilih: antibiotikih, kapljice za oči, nekatera zdravila za srce, vodotopni praški in pripravki s sladkorjem in oljem.

Stanje zdravila ocenjujemo po določenih znakih, zato se ob vsakršni spremembi na zdravilo po-

svetujemo s strokovnjakom ali pa zdravilo zavržimo.

Kam zavreči neuporabno zdravilo

POMNI! Nikoli zdravil ne zakopljemo ali vržemo neuničena v smeti!

Pravilnik o načinu uničevanja neuporabljenih strupov in embalaže (Uradni list SFRJ) določa, da moramo strupe (zdravila) uničiti z:

- raztapljanjem
- razredčevanjem
- sežiganjem
- žarjenjem.

Pravilnik določa tudi postopke uničevanja. Omenila bom le za domače razmere sprejemljive:

1. Vodotopna zdravila raztopimo v 20-kratni količini vode in jih zlijemo v kanalizacijo.

2. Zdravila v trdnem stanju zdrobimo in premešamo z 20-kratno količino peska. Tako pripravljeno mešanico lahko odvržemo v smeti.

3. Zdravila v tekočem stanju (razne tekočine, sirupi, vsebine ampul) razredčimo z 20-kratno količino vode in jih zlijemo v kanalizacijo.

4. Zdravila lahko tudi sežgemo. Ker so nekatera eksplozivna, je bolje pripraviti sežig v naravi. V času sežiga naj se oseba primerno oddalji od ognja. Pepel nato pomešamo z 20-kratno količino peska in ga odvržemo v smeti.

POMNI! V ogenj nikoli ne meči sprejev ali ampul!

5. Zdravila, ki jih dobimo na recept z dvojnikom (narkotika), je treba vrniti v lekarno!

Vsebina hišne lekarne

- sredstvo proti bolečinam (aspirin, andol)
- sredstvo za grlo ali sredstvo za grgranje (panthenol, liso B)
- sredstvo proti zgagi (soda bikarbona)
- sredstvo proti vpadom žuželk
- antiseptični puder za rane
- sredstvo za razkuženje rane (razkužilo ali alkohol)
- mazilo proti opeklini
- sredstvo proti nahodu
- kapljice valeriane
- sredstvo proti vročini
- termometer
- poklopec za oko (iz gaze in vate)
- po dva povoja širine 6 in 8 cm
- prvi povoj, širine 10 × 4 cm, 10 × 6 cm, 10 × 8 cm
- levkoplaster
- paket vate in gaze
- varnostne sponke, sponke za zavoj
- pinceta, škarje
- dve trikotni ruti
- ev. opornica

Pa še o čajih

Kamilice, meta — pri prebavnih težavah (grenke ali le malo osladkane)

Črni bezeg — pri prehladu (znižuje telesno temperaturo)

Jug

Borovnice, šipek — pri prebavnih motnjah z driskami (nesladkan ali oslajen s saharinom)

Odvajalni čaj — pri zaprtju

Melisa — za pomiritev.

Upamo, da vam bo današnji sestavek v pomoč pri opremitvi

nimalne domače lekarne. Verjemite, da bo vaš izdatek in trud poplačan. »Prihranili« boste marsikatero neprespano noč, pa tudi čas, ki bi ga sicer porabili v vrsti čakajočih pred zdravniškimi vrati.

Referent za zdr. vzgojo

PREVENTIVNI ZDRAVNIŠKI PREGLEDI

S preventivnimi zdravniškimi pregledi se ugotavlja zdravstveno, telesno in duševno stanje delavcev ter ocenjuje njihova delovna sposobnost z zdravstvenega vidika, odkrivajo se zgodnje zdravstvene okvare in preprečuje invalidnost.

Na preventivne zdravniške preglede so napoteni delavci na osnovi pravilnika o varstvu pri delu, pravilnika o načinu in postopku za opravljanje preventivnih zdravniških pregledov delavcev. Omenjena pravilnika sta izhodišče za pripravo programa preventivnih zdravniških pregledov delavcev Zvezarne Ravne za leto 1984.

Po programu za leto 1984 je predlaganih za preventivni zdravniški pregled 1444 delavcev.

Kriteriji

Skupina posebnih pogojev dela:

1.0. Ocena fizioloških in ekoloških pogojev dela je narejena po metodi: »Kriteriji in stopnje desetih obremenitev na delovnih mestih« Vrhovnik—Sušnik 1973. Na osnovi ocene so za posamezna dela in naloge določene skupine posebnih pogojev dela. Za program smo določili (po sorodnosti) tri grupe:

1. 7. in 6. skupina posebnih pogojev dela. Delavci so napoteni na preventivni zdravniški pregled v obdobju treh let od zadnjega zdravniškega pregleda oz. imajo vsaj tri leta delovne dobe na delih in nalogah z oceno 7. ali 6. skupine posebnih pogojev dela.

2. 5. skupina posebnih pogojev dela. Delavci so napoteni na preventivni zdravniški pregled v obdobju štirih let od zadnjega zdravniškega pregleda oz. imajo vsaj 4 leta delovne dobe na delih in nalogah z oceno 5. skupine posebnih pogojev dela.

3. 4. in 3. skupina posebnih pogojev dela. Delavci so napoteni na preventivni zdravniški pregled v obdobju petih let od zadnjega zdravniškega pregleda oz. imajo vsaj 5 let delovne dobe na delih in nalogah z oceno 4. in 3. skupine posebnih pogojev dela.

2.0. Delavci, ki opravljajo dela in naloge na višini ne glede na oceno skupine posebnih pogojev dela. To so ciljni preventivni zdravniški pregledi na vsaki dve leti. Njihov obseg je določen na osnovi strokovnih navodil »standardi preventivnih zdravniških pregledov delavcev«.

3.0. Delavci, ki opravljajo dela in naloge v železniškem prometu na vsaki dve leti.

4.0. Delavci, ki opravljajo dela in naloge, pri katerih nastopa ionizirajoče sevanje, vsako leto vsaj enkrat.

5.0. Poklicni šoferji oz. delavci v zunanem in notranjem prometu na vsaka tri leta.

6.0. Delavci, ki opravljajo duševno bolj naporno delo, imajo pregled vsakih 7 (sedem) let.

7.0. Delavci, ki združujejo delo v Zvezarni Ravne vsaj osemnajst let.

8.0. Delavci, ki opravljajo dela in naloge v lužnici tozda Jeklovlek ter delavci, ki opravljajo dela in naloge v pripravi peska tozda Jekloličarna vsako leto oz. dve leti.

9.0. Delavci, ki opravljajo dela in naloge v živilski stroki oz. delavci, pri katerih nastopa povečana nevarnost okužbe, vsako leto.

10.0. Kontrolni zdravniški pregledi na zahtevo DMD Ravne.

Obseg preventivnega zdravniškega pregleda

je določen na osnovi strokovnih navodil »Standardi preventivnih zdravniških pregledov delavcev«. Delimo ga v splošni in specifični del. Splošnega dela zdravniškega pregleda je deležen vsak delavec, specifični del pa je določen na osnovi obremenitev na delih in nalogah. Le te so navedene na napatnici, ki jo sprejme delavec pred preventivnim zdravniškim pregledom. — Pregledov, ki jih ni na napatnici, ni moč opraviti v okviru preventivnih pregledov.

Splošni del preventivnega zdravniškega pregleda

- 1.0. anamneza (druž., osebna, soc. in delovna).
- 1.2. mala antropometrija (telesna teža in višina).
- 1.3. orientacijski pregled sluha (s šepetanjem) in vida (s tablicami).
- 1.4. otoskopija (pregled ušes).
- 1.5. nastavitev perforirane kartice.
- 1.6. klinični pregled.
- 1.7. merjenje krvnega tlaka.
- 1.8. orientacijski nevrološki pregled.
- 1.9. osnovne laboratorijske preiskave:
  - krvne (sedimentacija, eritrociti, levkociti, hematokrit) in
  - urinske preiskave.
- 1.10. rentgenska preiskava srca in pljuč, diaskopija, če delavec ni bil fluorografran v tekočem letu (oddelka).
- 1.11. zdravniško spričevalo, ocena delazmožnosti.

Specifični del preventivnega zdravniškega pregleda

- 1.0. preiskave vidnih funkcij R7
- 1.2. preiskave sluha ADG
- 1.3. zmožljivost kardiovaskularnega aparata ASTRAND
- 1.4. preiskave pljučnih funkcij
  - mala spirometrija,
  - velika spirometrija s testi
- 1.5. elektrokardiogram EKG
- 1.6. elektrokardiogram z obremenitvijo
- 1.7. niktometrija
- 1.8. psihološko testiranje
- 1.9. določanje krvnega sladkorja
- 1.10. merjenje kožne temperature WIT
- 1.11. orientacijska preiskava difuzijskih motenj z ergometrijo
- 1.12. oscilografija
- 1.13. razširjene laboratorijske preiskave (glukoza, GT, kreatinin, urat, holesteroli, trigliceridi)
- 1.14. RTGG pljuč in srca ter okostja
- 1.15. spirometrija
- 1.16. oftalmoskopija
- 1.17. proktoskopija
- 1.18. digitalni rektalni pregled
- 1.19. okulistični pregled (pri spec.)

Organizacija preventivnih zdravniških pregledov

- v ponedeljkih, sredo in petkih po 15. januarju 1984, (od 6.—10. ure)
- št. delavcev 12

-ts-

V primerjavi s številom zaposlenih v Železarni Ravne je dobitnikov bralne značke zelo malo, vendar se lahko potolažimo z mislijo, da vsak, kdor bere, ne tekmuje. Nekateri ne marajo brati knjig, ki so predpisane, drugi ne marajo polagati računov o prebranjem, tretjim se zdi mogoče »za malo«, da bi se borili za značko. Pač ni vsaka stvar za vse.

Ni tako pomembno, koliko ljudi tekmuje za bralno značko in koliko jih dobi priznanje za branje. Pomembno je, da imamo bralce tudi med odraslimi ljudmi in da zanimanje za pisano besedo ne presahne, ko se za nami zaprejo šolske duri. Ko ne bi bilo starejših bralcev, bi bilo to slabo spričevalo za šole in slab obet prihodnji slovenski zgodovini. Kulturni delavci bi radi le to, da bi se krog prijateljev lepe besede razširil in temu so namenjene tudi akcije, kot so tekmovanja za bralne značke, ki so se iz naših krajev razširile po vsej Sloveniji in še čez. Dolgo pa so ostala v mejah šolskih klopi.

Pred štirimi leti je mladinska organizacija v Železarni Ravne prvič organizirala tekmovanje za bralno značko, v katerem so sodelovali mladi delavci — železarji. Ob koncu akcije jih je obiskal pisatelj Leopold Suhodolčan, pobudnik tekmovanja za bralne značke in njihov mentor. Odtlej so lahko mladi železarji vsako leto tekmovali za bralno značko, ki so jo po smrti prvega mentorja poimenovali po njem.

Letos se je mladini pri organiziranju tekmovanja za bralno značko pridružila še sindikalna organizacija z namenom, da bi zanimanje za branje zbujali tudi pri starejših delavcih. Razpis za bralno značko je bil objavljen na začetku leta. Ko se je prijavilo zadostno število bralcev, smo jih povabili na pogovor. Bralci so poročali o svojih vtisih o prebranih

delih, pogovarjali smo se o avtorjih in primerjali ideje in vsebine knjig med seboj. Pogovori so bili prijetni in zanimivi, tako da so nekateri udeleženci izrazili željo, da bi organizirali stalna srečanja bralcev, klub bralcev ali kaj podobnega.

Ne beremo zato, da bi tekmovali in da bi dobili priznanja. Nagrada je že branje samo. Lepa knjiga nas notranje obogati in duhovno poglobi. In zato, da bi kar največ ljudi začelo odkrivati duhovne zaklade slovenske pisane besede in poglobljati znanje o njenih ustvarjalcih, bodo tekmovanja za bralne značke tudi v prihodnjih letih, morda pa se jim bodo pridružile še nove oblike spodbujanja bralne kulture.

KULTURNA KRONIKA

Od 3. do 7. novembra je gostoval v Srbiji Pihalni orkester ravnenskih železarjev. Sodeloval je na tekmovanju jugoslovanskih amaterjev v Valjevu in osvojil zlati kipec Kosta Abraševića — 1. mesto si deli z mešanim pevskim zborom iz Zrenjanina. V nedeljo, 6. novembra, je nastopil še v Čačku na slavnostnem koncertu ob 10-letnici bratenja jugoslovanskih občin.

V soboto, 5. novembra, je moški pevski zbor Vres nastopil na 2. srečanju pobratenih moških pevskih zborov v Trbovljah. Nastopili so še zbori Edinost iz Pliberka, Franc Zgonik iz Branika na Vipavskem, Tabor z Opčin pri Trstu ter trboveljski zbor Zarja.

V sredo, 16. novembra, je bila v športni dvorani osnovne šole Prežihov Voranc zabavno-glasbena prireditev Radia Ljubljana — Obisk. Igral je plesni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Jožeta Privška, pela pa sta Majda Sepe in Janko Ropret, publiko je zabavala ekipa Moped šou s Tofom in Rifletom. Železarno Ravne

KULTURA

V sredo, 16. novembra, je bila v knjižnici na ravnem gradu prisrčna slovesnost, na kateri so Koroško osrednjo knjižnico — študijsko knjižnico — Ravne na Koroškem poimenovali po njenem ustanovitelju in dolgoletnem ravnatelju dr. Francu Sušniku.

Da je knjižnica živ organizem, tesno povezan z bralci in ljubitelji knjige, je ta naša osrednja kulturna ustanova že zdavnaj dokazala, še posebej živo pa se je to pokazalo ta večer, saj so obiskovalci dodobra napolnili prireditvene prostore. Med njimi so prevladovali bralci — dobitniki Suhodolčanove bralne značke iz Železarne Ravne in zvesti bralci, ki si najbolj pridno izposojajo knjige v knjižnicah Mežiške doline. Teh, je v uvodnem govoru poudaril ravnatelj Janez Mrdavšič, bi bil rajni dr. Sušnik najbolj vesel. Razveselil pa bi se gotovo tudi predstavnikov najvišjega slovenskega kulturnega vodstva — dr. Matjaža Kmecla, sekretarja republiškega komiteja za kulturo, njegovega pomočnika Jožeta Humra in domačina Josipa Košute, prav tako pa ravnatelja mariborske Univerzitetne knjižnice dr. Bruna Hartmana in svojega nekdanjega dijaka, predsednika Zveze koroških partizanov Pavleta Zaucerja-Matjaža. Vsi ti so ob številnih drugih obiskovalcih počastili spomin na pokojnega ravnatelja, ki bi bil 14. novembra dopolnil 85 let.

V prvem delu prireditve so podelili značke in priznanja bral-

cem, v drugem delu pa so odkrili doprsni kip dr. Franca Sušnika, ki ga je izdelal kipar Mirsad Begić. Vzroke in namen poimenovanja knjižnice po njenem ustanovitelju in o njegovem pomenu za koroško kulturo je govoril Franc Fale, predsednik knjižničnega sveta, obiskovalcem pa je spregovoril tudi dr. Sušnik sam. Zavrteli so jim posnetek nagovora, ki ga je imel ob svoji sedemdesetletnici. Prireditev je s pesmijo povezoval moški pevski zbor Vres s Prevalj.

Delavci knjižnice so po končani slovesnosti obiskovalce pogostili z moštom in prigrizkom. Bilo je prijetno domače vzdušje, kakršnega je znal ustvariti tudi pokojni ravnatelj Sušnik.

ZLATA SUHODOLČANOVA ZNAČKA — SPODBUDA BRALCEM

Na slovesnosti ob poimenovanju Koroške osrednje knjižnice po dr. Francu Sušniku sta Marija Suhodolčan in Nežka Šisernik podelili zlate bralne značke Leopolda Suhodolčana šestnajstim bralcem iz Železarne Ravne. Prejeli so jih: Darinka Arnšek, Anica Brusnik, Leopold Jurčič, Franc Kavtičnik, Krista Kopmajer, Zdenka Petrič, Monika Plestenjak, Hugo Šumnik, Marija Štruc, Franc Turjak, Jerica Zdovec iz ravnenskih tozdov ter Ignac Kajzer, Janez Kolar, Alojz Kričej, Bogdan Svetina in Martin Viltušnik iz tozda Armature na Muti.

Slikovita starina

je predstavil Mitja Šipek, v imenu kulturniške skupine, ki je izšla iz železarne, pa je nastopil Edo Pečoler, predsednik harmonikarske sekcije. Zaigral je staro melodijo, ohranjeno z družinskimi izročilom. Oddajo, ki jo je vodil Vili Vodopivec, je gledalo in poslušalo bližje 1000 obiskovalcev.

Istega dne je bila v knjižnici na ravnskem gradu slovesnost ob poimenovanju Koroške osrednje knjižnice — Studijske knjižnice po dr. Francu Sušniku. O tem poročamo posebej.

V petek, 25. novembra, je bila osrednja občinska proslava ob dnevu republike in 40-letnici Avnoja v Titovem domu na Ravnah. Nastopili so recitatorji KUD Prežihov Voranc Ravne in DPD Svoboda s Prevalj ter moški pevski zbor Vres.

Mirsad Begić, Dr. Franc Sušnik

Proslava z enakim programom je bila istega dne tudi na Prevaljah, po vseh drugih krajih v občini pa so krajevna društva in šole pripravile ob dnevu republike proslave z lastnim programom. V Kotljah je bil v ta namen v soboto, 26. novembra, prvi koncert koroške glasbene jeseni. Pel je mešani pevski zbor iz Črne.

Od 25. novembra do 4. decembra je bila v Likovnem salonu na Ravnah odprta razstava slikarske kolonije Ravne 83 — Po Prežihovih poteh. Sodelovali so: Musa Aliu, Karolina Bračko, Bojan Golija, Azad G. Karin, Gruzica Lazarevič, Branko Pungartnik, Simon Semor in Miro Sestir.

X. KNJIGA PREŽIHOVIH ZBRANIH DEL

Letos je Državna založba Slovenije izdala 10. knjigo zbranih del Prežihovega Voranca v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev.

V knjigi so objavljeni Prežihovi politični spisi, ocene literarnih del in v dodatku nekaj publicističnih fragmentov in osnutkov za govore. V njih je mogoče spremljati razvoj politične misli Lovra Kuharja od 1920. leta do konca življenja. Pisatelj se je pri političnem delu kot samouk sprti izobraževal in si oblikoval svoj idejni in politični nazor.

Na začetku sta samostojna spisa **Boj za osvoboditev in združitve slovenskega naroda in O slovenskih mejah**, ki sta izšla 1933 oz. 1942. leta kot samostojni brošuri, sledijo članki, ki obravnavajo koroško narodnostno problematiko od plebiscita do let po 2. svetovni vojni, nato članki o družbenopolitičnem dogajanju v Mežiški dolini po letu 1920, članki o združništvu in poljedelskih vprašanjih, ob koncu so razvrščeni govori, članki, spominski zapisi ob raznih obletnicah in podobno. Zanimive so tudi Prežihove ocene literarnih del, ki so izhajala pri Mohorjevi družbi.

Knjigo bogatijo izčrpne opombe urednika Draga Druškoviča, ki z navedki iz Prežihove korespondence ilustrira pisateljevo biografijo od leta 1920 dalje.

Deseta knjiga Prežihovih zbranih del nam torej odkriva še drugo dimenzijo našega pisatelja — revolucionarja Lovra Kuharja.

(Po knjigi '83)

Bil je en lep večer

Glasbena jesen po domače

Bilo je kulturno družabno srečanje. Korenine mu segajo do morja, do letošnjih počitnic v Portorožu. Tam je skupina elektrikarjev ugotovila, da radi pojejo in da jim pesem ubrano zveni. Ker so tudi drugače dobrovoljni ljudje, so sklenili, da se morajo še kdaj dobiti, in to v domačem okolju, kjer jih ne bodo razglasili za kalice nočnega miru, tudi če bo kateri med njimi raztegnil harmoniko.

V novembru so se dobili. Tam, kjer »lepo mi poje ta strojanski zvon«, je zazvenela v sobotni večer domača pesem. Bili so pevci vseh vrst: mladi, ki so komaj zabasirali, zrelejši, ki že preizkušajo svoje glasove pri tem ali onem zboru — ali pa pojejo samo v primerni družbi, do najstarejšega, hišnega gospodarja, ki je pritegnil z donečim basom. Pa še ženske so jim pomagale, kadar so znale, drugače so bile hvaležne poslušalke. Ker so že bili v parih, je bilo prav, da je Drago po-

skrbel za godce, ki sicer igrajo pri šentanelški folklori, so pa tudi pevci.

Vrstile so se pesmi in melodije in ples, miza je bila obložena z domačimi dobrotami in moštom, zunaj pa je bila mrzla mesečna noč — komu bi se še kam mudilo! Pa je ob štirih zjutraj gostitelj čisto resno zavrnil skupino, ki se je že začela poslavljati: »Veste kaj, počakajte vsaj še dve uri, da bo tri, kaj bi sredi noči hodili narazen!«

In še je bila luštna noč... Ko se je delal svit, je v vsakem od njih odmevala pesem: stara, domača,

premnogokrat pozabljena in prezrta. V starih časih so jo prepevali fantje na vasi, zdaj pa ni več tako, namesto kosit in k ljubci v vas hodijo na šiht, v ropot in prah. Pa se fantje zavedajo korenin in imajo radi duhovno pogačo svojih dedov.

Tarnamo, da je kultura v težavah, ker ni dovolj denarja za drage nastope poklicnih skupin, predvsem iz tujine. Pa se bomo morda ravno zato bolj poglabili vase in začeli bolj ceniti bisere lastne kulture.

Mojca Potočnik

PIHALNI ORKESTER RAVENSKIH ŽELEZARJEV DOBITNIK ZLATEGA KIPCA

Na letošnjih sedemnajstih jugoslovanskih srečanjih amaterjev »Abrašević« v Valjevu je SR Slovenijo zastopal Pihalni orkester ravenških železarjev z Raven na Koroškem. Srečanja so potekala pod geslom »Po poteh Avnoja«.

Pihalni orkester je imel v Valjevu več nastopov. V petek, 4. 11. 1983, je sodeloval pri svečani otvoritvi srečanja na Trgu maršala Tita. Isti dan je v domu kulture sodeloval na svečanem koncertu s tekmovalnim programom.

Poleg našega orkestra so ta večer nastopili še MePZ KUD Koroč Kolarov iz Zrenjanina, Komorni moški zbor iz Kruševca, Komorni ženski zbor »Binički« iz Leskovca in zbor RKUD »Pelagić« Banja Luka.

Naši godbeniki so v tekmovalnem delu nastopa izvajali Splet bratstva in enotnosti N. Kalodjere in uverturo Halifaxa F. Ruella. Pod vodstvom dirigenta Lojzeta Lipovnika so mladi godbenice in godbeniki obe skladbi brezhibno zaigrali. Skoraj polna dvorana je nastop orkestra navdušeno sprejela, še posebej so se poslušalci razživeli po drugi skladbi, v kateri so godbeniki prikazali vse svoje »orkestrske« sposobnosti.

Ta večer sta blesteli pravzaprav le dve skupini: naši godbeniki in

mešani zbor iz Zrenjanina. Zelo plastično je program večera »oceanil« gost iz Zagreba: »Odlična predjed, prikupen desert, slaba glavna jed.« Pihalni orkester je namreč nastopil prvi, Zrenjaninčani za zadnji.

Tudi komisija je nastop naših godbenikov še isti večer enoglasno zelo visoko ocenila, čeprav je bil to šele začetek srečanj in so videli in slišali le nekaj udeležencev.

Godbeniki so bili z nastopom zadovoljni in to je bilo tisti večer najpomembnejše. Vse je prevevalo prepričanje, da so svojo nalogo odlično opravili.

Sledili so dnevi težkega pričakovanja. Vsi smo upali na najboljšo, zato velikega presenečenja ni bilo, a kljub temu je bilo veselje ob novici »Pihalni orkester ravenških železarjev je dobitnik najvišjega priznanja — zlatega kipca Kosta Abrašević na letošnjih srečanjih v Valjevu« — zares veliko.

Tako so godbeniki mnogim svojim priznanjem dodali še eno — najvišje jugoslovansko priznanje za ljubiteljsko kulturno-umetniško ustvarjanje. — Iskreno čestitamo!

Alojz Pikalo

MOŠKI PEVSKI ZBOR KUD KAROL PAHOR NA RAVNAH

V oktobru je bilo na Ravnah srečanje pevcev iz Pirana s pevci domačega pevskega zbora Fužinar. Zbora imata že nekaj let prijateljske stike. Pevec Fužinarja so gostovali v Piranu trikrat, piranski pevci pa so bili letos drugič na Ravnah. Z nami so proslavljali naš krajevni praznik.

V soboto, 15. oktobra popoldne, smo piranske prijatelje pričakali pred Namo ter jih pospremili v Studijsko knjižnico, kjer smo jih po domače sprejeli. Pogostili smo jih s kmečkim kruhom, zaseko in sladkim moštom. Zatem smo jim razkazali še knjižnico. Gostje so občudovali bogastvo te naše kulturne ustanove, ki ji je vdihnil življenje pokojni dr. Franc Sušnik.

Zvečer so imeli pevski koncert v Titovem domu; s pesmijo so hoteli počastiti krajevni praznik in ravensko občinstvo. Žal je bila dvorana slabo zasedena, zbrali so se le najbolj vneta ljubi-

telji zborovskega petja, ki pa niso prišli zaman. Prevzela jih je živo zapeta primorska pesem. Zbor Karel Pahor je pod vodstvom profesorice Helene Jurež izvedel koncertni program, ki je obsegal slovenske umetne in ljudske, predvsem primorske pesmi.

V nedeljo dopoldne, 16. oktobra, so piranski pevci sodelovali na proslavi krajevnega praznika na Navrškem vrhu. Tu jih je nagradila z aplavzom množica obiskovalcev. K prijetnemu vzdušju je pripomoglo še toplo jesensko vreme.

Proti večeru so se naši gostje iz Pirana podali v Pliberk, kamor so jih povabili pevci SPD Edinost, da so jim predstavili dejavnost tamkajšnjih kulturniških skupin. Pozno zvečer so se razšli kot novi prijatelji. Spremljala sta jih koroška in primorska pesem.

Franci Kamnik

Hišica na bregu

STANISLAV LONČAR

Rodil se je v vasi Hruševac pri Šentjurju. V avstrijskem Münzschlagu se je med vojno izučil za strugarja. 17-letnega so mobilizirali v nemško vojsko, a so ga kmalu ujeli Angleži. Po vojni se je zaposlil najprej pri Ogradu v Celju, po odsluženju vojaščini pa v Železarni Štore. Štiri leta in pol je delal v tovarni Bratstvo v Novem Travniku, leta 1965 pa je prišel na Ravne in se tu ustalil.

Izgubili smo dobrega tovariša in sodelavca, ki smo mu za vestno delo ostali dolžniki.

Dragi Stanko, hvala ti za vse, družini in sorodnikom pa v imenu sodelavcev izrekam iskreno sožalje.

ANTON KRIČEJ

Drevo je padlo. Na žalost vseh, ki smo se zbrali ob odprtem grobu, pa je povzročilo smrt moža, očeta, brata, soseda, sodelavca in tovariša Toneta.

Tone se je rodil zakoncema Kričej kot četrti otrok in drugi sin 2. 6. 1936 na domačiji pod okriljem Gore. Vihra druge svetovne vojne, ki jo je preživljal kot otrok, mu je odvzela starej-

S sposobnostjo, pridnostjo in z učenjem je napredoval do delovodja lahke strugarne, nato pa težke obdelovalnice. Svoje znanje je tovariško prenašal na mlade delavce. Vskomur je rad pomagal tudi kot dober strokovnjak v avtomobilizmu. Rad je bil dobre volje in je s ponosom pripovedoval o delu in učenju svojih sinov in sploh o svoji družini.

Zbolel je in bolezen ga je čedalje bolj razjedala. Postal je invalid 2. stopnje in se je zaposlil kot tehnolog. Tudi to delo je opravljal vestno, a zmeraj težje. Že se je sprijaznil z mislijo, da bo moral v invalidski pokoj, toda ni mu bilo dano niti, da bi čez nekaj dni praznoval svoj 55. rojstni dan. Na nosilih se je poslovil od dela in se ni več vrnil.

šega brata Franca. Zgodnja smrt je leta 1946 pokosila tudi mlajšega brata, tako da je Tone ob popolnem požaru domačije leta 1949 doživljal svojo mladost s polno preizkušnjo in grenkobe. Skupaj s sestro Maričko in starši so se prebijali na domačiji, ki vpeta na strmo podnožje Uršlje ni ponujala veliko možnosti za preživljanje. Zato se je Tone kot krepak 18-letnik leta 1954 zaposlil pri rudniku v Mežici. Delal je kot kopač na kasneje opuščeni nahajališčih svinčeve rude na Naravskih Ledinah.

Po odslužitvi vojaške obveznosti se je Tone ob pomoči staršev še pet let preživljal le s kmetovanjem. 1. februarja 1964 pa se je zaposlil v takratnem termoelektrarnem obratu železarne Ravne kot strojnik lužnih naprav v novo zgrajeni kisikarni. Navaženemu dela mu zaposlitev in delo v z nevarnostmi prepletenem delovnem okolju ni povzročala težav. Leta 1965 je v enem mesecu izgubil očeta in mater, vendar dela ni opustil.

Leta 1966 je Tone uspešno končal trimesečni tečaj za II. strojnika kisikarne. Istega leta se je tudi poročil. Žena Anica mu je v sicer težkem življenju, vendar v srečnem zakonu rodila hčerko Tončko in sina Petra. Vsi trije se danes z največjo bolečino poslavljajo od moža in očeta, vendar odločeni nadaljevati skupaj začrtano pot. Skrbno urejena domačija, ki je izgubila par pridnih, z delom pregnetenih rok, bo zagotovo ob skrbnem vodenju in

gospodarjenju žalujoče žene Anice in ob pomoči obeh, že skoraj odraslih otrok, pa tudi sosedov, živela naprej.

Tone, ko se danes v imenu sodelavcev tozda Energija, posebej kisikarjev po skoraj 20-letnem skupnem delu med kompresorji in jeklenkami in v imenu Društva energetikov, katerega član si bil vrsto let, poslavljamo, je treba reči, da bomo pogrešali tvojo prisotnost, tvojo pripravljenost in zavzetost za delo vsak dan, vsako nedeljo in praznik. Zahvaljujemo se ti za to — iskreno in tovariško z željo, da ostaja tvoja družina, ki ji kakor tudi ostalim svojem izražamo globoko sožalje, trdno zraščena s to lepo koroško zemljo, ki bo sprejela tvoje telo k večnemu počitku.

Tako kot je sosedno drevo ponudilo oporo padajočemu drevesu, naj sosed sosedu ponudi in nudi svojo moč v pomoč.

Rekreacija in šport

REKREATIVNA DEJAVNOST ŽELEZARJEV V DEVETIH MESECIH 1983

Iz tričetrtletnega poročila o rekreativni dejavnosti v železarni, ki so ga izdelali v tozdu Družbeni standard, povzemamo:

Rekreacija med malico

Dejavnost se je v primerjavi z lanskim letom povečala v tozdih ETS, Kovačnica, SGV, Stroji in deli, Industrijski noži, TRO, Valjarna in Kontrola kakovosti. Drugi niso tako dejavni morda tudi zato, ker nimajo primerne prostora. Dnevno je dejavnih 24 skupin z okoli 250 delavci, največ pa je zanimanje za pikado, namizni tenis, šah in nogomet.

Dnevna rekreacija

Po ustaljenem urniku je organizirana po vseh objektih Parka za telesno kulturo. Vsak teden se ukvarja z rekreacijo okoli 350 delavcev, ob nekaterih akcijah pa tudi do 700. Prednjačijo tisti tozdi in del. skupnosti, ki se udeležujejo tudi drugih dejavnosti in tekmovanj. Dnevno rekreacijo po 14 ur na teden vodijo rekreatorji.

Rekreacija ob koncu tedna

Ta dejavnost je priljubljena predvsem v toplih mesecih, saj obsega največ izlete in piknike, včasih pa je združena tudi z delovnimi akcijami in obrambnimi dnevi. V 9 mesecih je tako sodelovalo okoli 900 delavcev.

Preventivna rekreacija

Pri izdelavi programov in vaj upoštevajo nasvete zdravstvene službe. Uporabljajo telovadnico in bazen, pozimi tudi tekališče za smučarski tek. Udeležba je 10-16 ljudi, pričakujejo pa jih še več. Težje primere redno pošiljajo na zdravniški pregled.

Rekreacija med dopusti in na Ivarčkem

Ker smo o portoroški rekreaciji že poročali, dodajmo, da je na Ivarčkem poleti vsak teden igralo

namizni tenis in košarko ali se le kopalo po 40 ljudi na dan, za konec tedna pa okoli 100.

Tekmovanja v tozdih in del. skupnostih

Približna ocena (točnih podatkov na Družbeni standard pač ne pošiljajo) je, da je na »obratnih« tekmovanjih v smučanju, sankanju, streljanju, kegljanju, plavanju in namiznem tenisu sodelovalo okoli 1000 ljudi. Doslej so poročila o takih dejavnostih pošiljali le tozdi Kovačnica, ETS, TRO, Industrijski noži, Vzmetarna in Stroji in deli. V prihodnje naj bi jih tudi vsi drugi, da bo pač pregled.

Množične akcije

Železarji so sodelovali v vseh izvedenih akcijah, predvsem pri trimskih: kolesarjenju, plavanju in hoji, pa tudi »po poteh partizanske Ljubljane« in pri planinskih pohodih. Na prvomajsko srečanje na Ivarčkem jezeru je prišlo okoli 3000 delavcev, svojcev in drugih krajanov, v rekreativnem programu pa jih je sodelovalo okoli 300.

Prvenstva železarne

Posamezno prvenstvo je bilo izvedeno v kegljanju, smučanju, smučarskih tekah in sankanju, moštvena tekmovanja pa v odbojki, nogometu in šahu, zdaj pa poteka prvenstvo v košarki (6 ekip) in namiznem tenisu (12 ekip). Na pokalu Ivarčko je sodelovalo v odbojki 7 ekip, v košarki pa 8.

Zmagali so: v nogometu tozdi Energija, v rokometu tozdi Valjarna, v odbojki tozdi Pnevmatični stroji, v šahu tozdi SGV.

V poprečju se je tekmovanj udeleževalo po 15 ekip, v vsaki pa je bilo z rezervami vred po 12-15 delavcev, skupaj torej 250-300. V 9 mesecih je sodelo-

Več ivja kot snega

valo torej okoli 1300 udeležencev v vseh tekmovanjih, ki so bila izvedena.

V šahu in košarki sta sodelovala tudi tozda Kovinarstvo in Armature.

Tekmovanja zunaj železarne

Na zimskih metalurških igrah v Lescah je sodelovalo 40 naših, šestčlanska ekipa pa se je udeležila prvenstva na Bledu. Metalurških iger v Storah se je udeležilo 40 železarjev.

V občini so naše ekipe sodelovale na tekmovanjih v šahu, kegljanju, odbojki, nogometu, smučanju in sankanju. V vseh je sodelovalo okoli 300 naših delavcev.

Tečaji

Izvedli so tečaje v alpskem smučanju in plavanju. Smučanja se je učilo 15 delavcev (pač večina že zna), plavanja pa na zimskem bazenu 20, o Portorožu pa smo že pisali.

REKREACIJA V TOZDU STROJI IN DELI

Rokomet 12. 10. 1983 so se sestali v športni hali rokometiški

Šolskega centra in tozdov Industrijski noži, Valjarna in Stroji in deli na turnirju. Rezultati:

Solski center: Industr. noži 16 : 15, Valjarna : Stroji in deli 13 : 9. V boju za tretje mesto so Industr. noži premagali Strojne in dele 18 : 16, v boju za prvo mesto pa Šolski center Valjarno 19 : 16.

Turnir je bil precej kakovosten, saj so v vseh moštvi nastopili nekdanji in še aktivni rokometiški. Sklenili so, da ga bodo priredili vsako leto.

Kegljanje. 19. 11. 1983 so se kegljači Strojnih in delov v prijateljskem srečanju pomerili s tozdom Vzmetarna in zmagali s 1068 proti 1044, torej za 24 kegljev. Najboljši posamezniki: Blaž Mlakar 195, Tomo Tasič 194 (oba Stroji in deli), Jože Brajnik 187, Vzmetarna, itn. Na koncu so sklenili, da bodo takšna srečanja še priredili.

Občinsko prvenstvo v kegljanju za leto 1983

Kegljači Strojnih in delov so se tudi letos uvrstili na občinsko prvenstvo in na njem zasedli odlično 4. mesto. Kegljali so na izpadanje. Tako je v 4. kolu izpadlo

16 ekip, v 2. kolu pa še 8. Preostalih 8 je kegljalo 2x100 lučaje, potem pa se je upošteval zbir vseh rezultatov, tudi tistih v prvih dveh kolu.

Končni rezultati: 1. Intes 2. Obrtniki 3. Integral (potniški promet) 4. Stroji in deli, Železarna Ravne.

Za stroje in dele so nastopili sami prekaljeni kegljači: Tone Lačen, Tomo Tasič, Blaž Mlakar, Štefan Večko, Ernest Kasnik, Dami Sovič, Darko Ferk (rezerva). Zagotovili so si sodelovanje v A ligi.

Tone Garb

Kadrovska gibanja v oktobru

Oktobra je bilo v železarni zaposlenih 5800 delavcev (14 manj kot v septembru). Število se je zmanjšalo največ zaradi odhodov delavcev v JLA, precej pa je bilo tudi invalidsko upokojenih. Znotraj delovne organizacije je bilo prerazporejenih 89 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLOLIVARNA — Izak Jaroslav, gimnazijski maturant, Žunec Branko — strojni tehnik, Hrastnik Sašo — gimnazijski maturant, Lesničar Matjaž — NK delavec, Naglič Vinko — NK delavec — prva zaposlitev; Stipič Vinko — NK delavec, Mesner Maks — KV monter ogrev. naprav, Schmiedhofer Jožef — NK delavec, Rogelšek Miran — KV vozni ličar; Gošnjak Rado — gimnazijski maturant — ponovna zaposlitev.

VALJARNA — Spasojevič Nikola — NK delavec — iz JLA; Poglavnik Dragomir — NK delavec — ponovna zaposlitev.

KOVAČNICA — Šetina Božidar, dipl. ekonomist — štipendist. **JEKLOVLEK** — Godec Anton II., NK delavec — iz inozemstva. **STROJI IN DELI** — Đurić Smilja, NK delavka — iz druge DO.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Grejner Sandi, gimn. maturant, Kajzer Miran, NK delavec, Srebotnik Roman, NK delavec — iz druge delovne org.

VZMETARNA — Petrič Marija, NK delavka — iz druge delovne org.

TRO PREVALJE — Lesjak Alojz, NK delavec — prva zaposlitev;

BRATSTVO VARVARIN — Vesič Radivoje, SS — iz druge delovne skup., Vasič Snežana, Milković Hristovoje, Bojić Milan, Radosavljević Milica, vsi KV — prva zaposlitev.

ENERGIJA — Maček Vikica, KV frizerka — iz druge DO;

ETS — Razdevšek Leopold, KV RTV mehanik — iz JLA; Ferk Janez, KV električar — prva zaposlitev; Stanta Andrej, KV električar — štipendist.

SGV — Vovk Danilo, KV avtomehaničar — prva zaposlitev; Čagran Anton, KV zidar, Kralj Milan, KV avtomehaničar, Hrovat Avgust, KV ključavničar — iz druge delovne organizacije;

ARMATURE — Grubelnik Ana, KV strugarka — iz JLA; Pečoler Stanislav, KV prodajalec — iz druge DO.

RPT — Večko Samo, dipl. inž. strojništva — štipendist; Cimerman Rado, dipl. inž. metalurgije, Čegovnik Verica, strojna tehničarka, Kseneman Franc, inž. strojništva — prva zaposlitev.

Hözl Andrej, strojni tehnik — iz poklicne rehabilitacije.

KOMERCIALA — Retko Ivana, ekonomistka — iz druge delovne organizacije.

KONTROLA KAKOVOSTI — Lenassi Blanka, dipl. inž. kemije — štipendistka.

DRUŽBENI STANDARD — Močivnik Ema, NK delavka — ponovna zaposlitev.

KSZ — Mesarič Lidija, NK delavka — iz druge delovne organizacije.

DO TSD v ustanavljanju — VOVK Konrad — KV avtomehaničar — iz druge delovne organizacije.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO NASLEDNJIM DELAVCEM

JEKLARNA — Erjavec Anton, jamski delavec — odpoved delavca.

JEKLOLIVARNA — Repotočnik Branko, kalupar, Asani Nexhat, čistilec, Debeljak Tomo, kalupar, Gorenšek Konrad, modelni mizar — v JLA;

VALJARNA — Tamše Stanislav, menjalec valjev in armatur, Kotnik Anton, valjavec — v JLA; Hajnže Venčeslav, adjuster-kontrolor, Strmšek Jožef, žarilec — dana odpoved, Skralovnik Bojan, vezalec vročih kolobarjev — izključen.

KOVAČNICA — Kovačević Radoslav, brusilec — v JLA, Krištof Mirko, čistilec polizdelkov — samovoljno.

STROJI IN DELI — Raušer Samo, rezkalec, Repanšek Vito, strugar, Plešej Srečko, strugar, Navodnik Peter, strugar, Lampret Darko, strugar — v JLA;

Škalič Anton, lanser, Sekavčnik Franc, honalec — invalidska upokojeitev;

Kokolj Štefan, delovodja, Lončar Stanislav, delovodja — umrla.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Plemen Pavla, brusilka — invalidska upokojeitev;

Štuk Pavla, rezkalka — odpoved delavke.

PNEVMATIČNI STROJI — Sovič Darinko, rezkalec — v JLA.

VZMETARNA Krenker Ludvik, brusilec — v JLA; Flogi Franc, prebijalec vzmetnih listov — invalidska upokojeitev, Praznik Franc, kalilec vzmetnih listov — invalidska upokojeitev;

TRO — Tavčman Oto, ključavničar, v JLA.

KOVINARSTVO — Klemenšek Robert, rezkalec, Kumprej Janez, ključavničar, Korenjak Alojz, strojni tehnik, Robnik Avgust, strojni tehnik — v JLA. Tkalc Zvonko in Planinšek Anton, NK delavca — odpoved delavca.

MEŽICA VABI

Smučarski center Mežica je dostopen po dolinski cesti, smučišča pa so na nadmorski višini 500 do 1000 m. Sistem žičnic omogoča krožno izrabo vseh prog.

V letošnji sezoni so cene vozovnic za vlečnice takšne:

	Odrasli din	Otroci do 10 let din
— dnevna	280	200
— poldnevna	180	120
— tedenska	1500	1000
— sezonska	3000	3000

Smučarski center prireja smučarsko šolo, prevzema organizacijo sindikalnih tekmovanj v slalomu, veleslalomu, tekih in sankanju. Organizira tudi treniranje posameznih ekip ter vse drugo, kar je potrebno za dobro počutje smučarjev.

Vse informacije dobite na tel. 865-100, 865-106 in 865-157.

ORODJARNA — Rataj Davorin in Belaj Ivan, rezkalca — v JLA, Krivic Jože, ključavničar — umrl.

ARMATURE — Kremzer Danilo, pripravnik, Helbl Boris, ročni brusilec — v JLA; Semljak Branko — izključen.

ENERGIJA — Goličnik Branko, ključavničar, Merkač Dušan, ključavničar — v JLA.

SGV — Kormanšek Rajko, rezkalec — v JLA, Pasarič Jože, ključavničar — dana odpoved; Prednik Stanislav, ključavničar — izključen.

KOMERCIJALA — Repas Franc, skladiščni delavec — v JLA; Horvatič Betka, vodja uvozne operative — odpoved delavke; Travar Pavel, pomožni delavec — sporazumno, Navodnik Peter

— pomožni delavec, Mesner Rudolf, prevzemnik — umrl.

KONTROLA KAKOVOSTI — Rožič Zoran, pripravnik — v JLA; Ajtnik Jožica, statističarka — upokojena; Kotnik Jožef, kontrolor v valjarni — invalidsko upokojen.

DRUŽBENI STANDARD — Petaver Marija, kuharica — invalidsko upokojena; Lukič Dolores, sobarica, Ninković Silviya, natakarica — potek pogodbe.

GOSPODARJENJE — Vavdi Karel, pripravnik — v JLA.

KADROVSKO-SPLOSNE ZADEVE — Iršič Jože, vodič poslovnih gostov — invalidsko upokojen; Paradiž Dominika, kurirka — potek pogodbe.

Kadrovska služba

NOVOLETNA HUMORESKA

DVOBOJ PO POŠTARSKO

So ljudje, ki menijo, da poštarje napadajo samo psi; pa še zato so si sivčki bojda sami krivi... Kje so potem petelini in gosi? Če ne drugéga, preženejo vsiljivca vsaj z neznanjskim hrupom, v duhu samozasčitnega ravnjanja... Najhujši, najvztrajnejši pa je bil ta nesrečni puran.

Zagledal me je že od daleč, če ni že prej slišal zoprnega brenčanja

mopeda, kajti ko sem ga ugledal jaz, je bil že ves našopirjen, pripravljen za boj. Zares, težko sva prenašala drug drugega. Hotel se je kosati z mojim rdečim mopedom in to v vsem, ne le v barvi: hotel je bolje teči, biti glasnejši od njega in svoj kljun je preskušal ob njegovi pločevini.

Da bi bila smola še večja, je bila bojevita žival last prijaznih ljudi, da

ti je bilo kar nerodno, če si samo malo povzdignil glas, da bi jo pregnal. Po navadi so razbojnika sami pregnali. Toda hinavec se je skrtil za vogal in tam čakal... Kadar pa jo je le moral odkuriti nazaj, kdo ve, ali ni potem ves čas sanjal o srditem maščevanju, kajti drugi dan je bil videti še bolj divjlj. Pognal se je kvišku prav do mojega obraza, do očal, ki so zadržala od strahu, vendar ni kljunil — kakor da si me je hotel samo doobra ogledati.

Brca, krepelce, kamen, trije najpreprostejši pripomočki zoper pse, so pri tem našopirjenem vragu popolnoma odpovedali. Če si mu vrgel kamen in ga nisi ravno zadel, se je tako divje pognal za njim, kakor bi si zamišljal, da si tam ti, spremljen v malo večjega črva — joj, ni ti bilo več pomoči!

Prijazna gospa me je čakala, medtem ko sem jaz opravil pri sosednji hiši. Nekaj drži v roki! Ej, ni mogoče, da se ne bi človeku kar samo nasmejalo: domače pečenice. In sem popolnoma pozabil na sovraga za vogalom. Godilo se mi je kot kakšnemu partizanu v mirnem času; skoraj povsod so me lepo sprejeli in me od časa do časa pogostili — gostili bi me bili tudi vsak dan, če ne bi videli, kako nevarno mi je zrasel trebuh).

«Hvala, gospa, saj ne bi bilo treba, no...» Ampak za vsak primer sem vrečko še čvrsteje prijel... jo naglo spustil v zevajoče žrelo poštarke torbe. Prijazna ženska v hišo, puran pa izza vogala... O ne, ti mi je pa že ne boš vzela nazaj! Mislil sem klobaso... Hitro na moped — tods: bilo je prepozno, že se je zagnjal v sprednje kolo ali pa mi skušal priti od strani nekako do živega. Tako se ni bilo mogoče odpeljati. Pa poskusimo z metlo. Poberi se, mrcina grda. Malo se umakne, pa spet skuša napasti. Na, tu imaš!

Nenadoma nekam čudno zapleše, vzprhuta, se v zraku obrne in pade na hrbet. Pa še enkrat tako pa še enkrat, vendar zmeraj slabotneje, samo perje bolj in bolj leti od njega, kakor bi ga skuble roke nevidne gospodinje. Nazadnje obleži na hrbtu in samo še malo zatrta... Stojim in gledam, ne da bi mogel takoj doumeti, kaj se je zgodilo. Tega vendar nisem nameraval...!

Tudi odpeljati se kar tako, tudi tega nisem nameraval, pa sem vendarle takoj sedel na moped in pognal... Toda nisem prišel daleč. Moral sem se vrniti kot pravi zločinec na kraj svojega dejanja. Pravzaprav sem samo od daleč pogledal: bojno polje je bilo počiščeno in puran obglavljen, da mu je lahko odtekla kri... Čeprav je bil hudoben, mi ga je bilo žal, saj je nemara tudi pri živalih tako kot pri ljudeh, da tisti, ki odkrito kažejo svoje sovraštvo, niso najslabši.

Franc Pečnik

Z DOBRO VOLJO V NOVO LETO

Gorenjski recept

Eden od gorenjskih kuharskih receptov za palačinke se prične tako:

»Izposodite si dve jajci...«

Ni član

»Zakaj ste ubili zajca, čeprav niste član lovske družine?« je vprašal sodnik kmeta.

»Zato, ker je zajec jedel zelje, čeprav ni član moje družine.«

Ni nor

Prometna milica ustavi vozniaka, ki ga je lovila zaradi prehitre in neprevidne vožnje.

»Ste kaj pili?«

»Sem. Zakaj?«

»Če ste pili, zakaj niste pustili, da bi vozila žena, namesto da tako divjate?«

»Hja,« se nasmehne voznik, »pijan sem res, ampak nor pa nisem.«

Se zgodi

»Hej, ti mulc, kako pa si ti prišel na mojo jablano?«

»Oprostite, jaz sem... jaz sem... zašel!«

Skupne skrbi

»Mucek, nekaj te teži! Zaupaj mi. Zdaj, ko sva poročena, so tvoje skrbi tudi moje.«

»Prav, draga: neko deklo naju toži za očetovstvo.«

Med kolegi

Poznam kolegico, ki strašansko zaupa sposobnostim svojega moža: porabi več denarja, kot ga on zasluži.

***

Poznam kolegico, ki je svojega zaročenca odvadila kajenja, pitja in kartanja. Tako poboljšana se je poročila s hčerko svojega šefa.

XVI. ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE — SARAJEVO 1984

Ob XVI. zimskih olimpijskih igrah v Sarajevu 1984 je izdala skupnost jugoslovanskih PTT 25. novembra 6 predolimpijskih znamk in 1 spominski blok z naslednjimi vrednostmi in motivi:

5,00 din — smučarski skoki (Igman)
5,00 din — slalom (Jahorina)
16,50 din — bob (Trebević)
16,50 din — smuk (Bjelašnica)
23,70 din — hokej na ledu (Zetra)
23,70 din — hitrostno drsanje (Zetra)
50,00 din — znak olimpijskih iger (Sarajevo 1984)

Zimske olimpijske igre bodo v Sarajevu od 8. do 19. februarja 1984.

Na znamkah so prikazana športna bojišča in tekmovalci v ustreznih športnih disciplinah, medtem ko je na spominskem bloku znak XVI. zimskih olimpijskih iger — Sarajevo 1984.

Likovna obdelava znamk in bloka je delo Andreja Milenkoviča. Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvne linijske gravure v polah po 9. Ob dnevu izdaje so bili dani v prodajo trije priložnostni ovitki in ovitki prvega dne izdaje FDC.

40-LETNICA II. ZASEDANJA AVNOJA

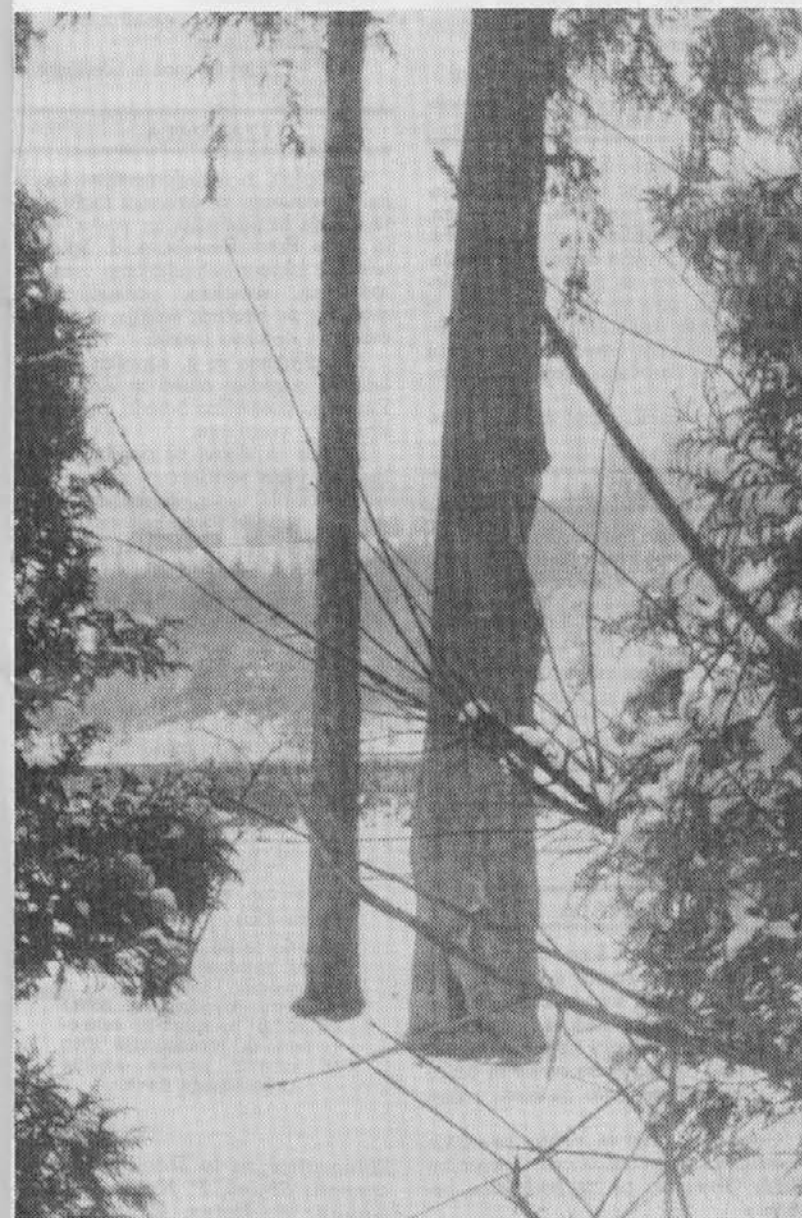
Vojaške in politične zmage narodnoosvobodilnega gibanja Jugoslavije, izražene v moči narodnoosvobodilne vojske, v graditvi nove revolucionarne ljudske oblasti in v enotnosti ljudskih množic v boju zoper okupatorja in domače izdajalce, so dobile svoj najpomembnejši izraz v zgodovinskih oblikah II. zasedanja antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ), ki je bilo v Jajcu 29. in 30. novembra 1943.

Za 40-letnico je bila izdana znamka za 5,00 din in spominski blok za 30,00 din. Motiv: mesto Jajce in grb SFRJ. Likovna obdelava znamke je delo Dimitrija Čudova, bloka pa Andreja Milenkoviča.

Znamke je tiskal zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v prodajnih polah po 25. Tisk znamke je dvobarvni ofset, bloka pa večbarvni ofset. Datum izdaje 28. november.

SVETOVNO LETO KOMUNIKACIJ

Postavljanje komunikacijskih infrastruktur v vsem svetu je glavni cilj svetovnega leta komunikacij. Po za-

Zima je pričakovanje

NAŠI UPOKOJENCI

Pavla Plemen, roj. 15. 1. 1938, v železarni od 14. 5. 1957, nazadnje v tozdu Industrijski noži kot orožna brusilka. Inval. upokojena 21. 10. 1983.

Viktor Lampret, roj. 23. 3. 1932, v železarni od 2. 4. 1956 v tozdu Valjarna, nazadnje kot ravnalec. Inval. upokojen 10. 11. 1983.

Franc Sekavčnik, roj. 8. 9. 1928, v železarni od 20. 9. 1955, nazadnje v tozdu Stroji in deli kot honalec. Inval. upokojen 21. 10. 1983.

Jože Zvonar, roj. 17. 3. 1931, v železarni od 1. 7. 1948, nazadnje v tozdu Kovačnica kot žerjavovodja. Inval. upokojen 3. 11. 1983.

Franc Pandel, roj. 8. 6. 1932, v železarni od 2. 12. 1947 v tozdu Jeklarna kot žerjavovodja. Inval. upokojen 11. 11. 1983.

SPORED KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V DECEMBRU

KRIMINALNA BRIGADA — fr. triler, 2.—15. 12.

CESTNI BOJEVNIK — avstral. pustol., 8.—18. 12.

UČITELJ — fr. komedija, 8.—20. 12.

NEW YORK 1997 — am. akcijski, 8.—20. 12.

PETEK 13., II. del. — am. grozljiva, 9.—16. 12.

RAJSKA OAZA LJUBEZNI — am. pustol., 9.—25. 12.

LJUBEZEN NA PRVI UGRIZ — am. grozljiva kom., 16. 12.—3. 1. 84

DEVICE SEDMIH MORIJ — hongkonški pustol., 16. 12.—3. 1. 84

GET AWAY — am. drama, 23. 12.—6. 1. 84

V DESNO RAMO — am. komedija, 22. 12.—5. 1. 84

KARIERA POLICAJKE — it. komedija, 22. 12.—5. 1. 84

V pričakovanju dedka Mraza smo v koroških kinematografih pripravili za najmlajše poseben praznični program, ki ga sestavljajo naslednji filmi:

RIKI TIKI TAVI — sovj. ml., 1.—18. 12.

CICEK MICEK, NARISANI KOTICEK — domača risanka, 20. 12.—3. 1. 84

TOM V SKOK, JERRY V JOK — am. risanka, 26. 12.—5. 1. 84

ZAJČEK DOLGOUHI, NA MAH DVE MUHI — am. risanka, 26. 12.—3. 1. 84

TOM IN BRATJE DALTON — fr. risanka, 27. 12.—5. 1. 84

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj prisrčna hvala vsem sodelavcem tozda Kontrola kakovosti v Valjarni za lepa darila, ki me bodo vedno spominjala na vas. Tovaršema Paviču in Kokalu hvala za poslovlilne besede.

Vsem želim še nadalje veliko delovnih uspehov.

Jože Kotnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem SKR za pozornost in lepa darila. Vsem želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu, predvsem pa zdravja.

Anton Gostenčnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem tozda Kovačnica za darilo. Vsem želim še mnogo zdravja in uspeha pri nadaljnjem delu.

Jože Lah

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice Amalije Šebre — Obretanove mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli ustna in pisna sožalja.

Zahvaljujemo se govornikom tov. Poriju in tov. Anžjku za ganljive poslovlilne besede. Hvala gospodu župniku za opravljen obred in pevcem za čustva, izražena v pesmi.

Zalujoči vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega sina in brata Jožeta Krivca se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, mladini, g. župniku, pevcem, godbi, govornikom in vsem drugim, ki ste darovali cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti in nam pomagali v teh najtežjih trenutkih. Posebna zahvala sodelavcem Orodjarne in obratu čistilnice za darovano cvetje in izkazano pomoč.

Zalujoči: starši, brata in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste bili z nami v hudih dneh, ko je ugasnilo življenje moža, očeta in dedka Stefana Kokola, in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, iskrena hvala.

Prisrčna hvala tudi vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, g. župniku za tople poslovlilne besede in Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev za žalostinke.

Prav posebno se zahvaljujemo tudi sodelavcem pri montaži stiskalnice in pa OOS tozda Stroji in deli za darovane vence in tople poslovlilne besede.

Kokolovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi žene, mame in babice Katarine Zagernik se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, sosedom in znancem za pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih. Hvala za darovano cvetje in vence ter številno spremstvo na njeni zadnji poti.

Gospodu Jarošu in Vrisku se zahvaljujemo za pogrebni obred, govorniku Roku Gorenšku pa za poslovlilne besede.

Mož Mihael Zagernik, sin Beno in hčerka Nina z družino.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta, deda in pradedca Mihaela Pandela se iskreno zahvaljujemo tov. Florjančiču za govor, Pihalnemu orkestru ravnstkih železarjev, zvezi borcev, delovnim organizacijam, g. župniku, prijateljem, sorodnikom, sosedom in vsem ostalim za pomoč v težkih dneh, za darovano cvetje, za izraze sožalja ter za številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Družina Pandel

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža in očeta Antona Kričaja se zahvaljujemo sosedom in prijateljem, posebno pa še tozdu Energija za darovano cvetje in vence.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene Marije Gostenčnik se iskreno zahvaljujem vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Posebej hvala sosedom za darovano cvetje in venec, predvsem še sosedu Angelci Marin za izkazano vsestransko pomoč. Hvala tudi sodelavcem špedicije za venec.

Prav tako izrekam iskreno zahvalo dr. Ravnikarju in vsemu osebju internega oddelka bolnišnice Slovenj Gradec za vso zdravniško pomoč, ravnstskemu kaplanu za opravljeni obred in pevskemu zboru društva upokojencev Prevalje za žalostinke.

Vsem, ki ste sočustvovali z nami, še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči mož s hčerkama

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dobrega in skrbnega moža, očeta, dedija in pradedija ter svaka, strica in botra Petra Rezarja, p. d. Sp. Lečnika, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izročena sožalja, darovano cvetje in denarno pomoč.

Zahvaljujemo se g. župniku in kaplanu za pogrebni obred in ZZB NOV Ravne za poslovlilne besede, pevcem in drugim govornikom.

Hčerke in sinovi se posebej zahvaljujemo vsem sodelavcem za darovane vence. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Marija, sinovi in hčerke z družinami, sestra in brata ter drugo sorodstvo.

Izdaja delavski svet Zelenarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar.

Telefon 861 131, int. 304.

Tiska CGP Večer, Maribor Glasilo je po 7 točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Keber, A. Krivograč, F. Rotar, Z. Strgar, S. Šavc, kadrovska služba in oddelk za informiranje.